

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZŁOTORYJA NA LATA 2021-2030

GEPARK
KRAINA
WYGASŁYCH
WULKANÓW

Opracowanie:

Urząd Gminy Złotoryja

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa,

oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030
opracowano w oparciu o materiały
źródłowe wydziałów Urzędu Gminy Złotoryja
oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Złotoryja na lata
2021-2030 zawiera dane według stanu na dzień
31 grudnia 2020 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Autorzy zdjęć wykorzystanych w opracowaniu:
Urząd Gminy Złotoryja.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
CZĘŚĆ I STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY ŻŁOTORYJA	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	13
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	16
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	16
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	18
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	21
CZĘŚĆ II STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŻŁOTORYJA	24
1. Misja i wizja.....	25
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	27
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żłotoryja oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	41
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	58
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	65
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	67
ZAŁĄCZNIKI.....	68
ZAŁĄCZNIK 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Żłotoryja	
ZAŁĄCZNIK 2: Wzór ankiety	113
ZAŁĄCZNIK 3: Tabela ewaluacyjna	118

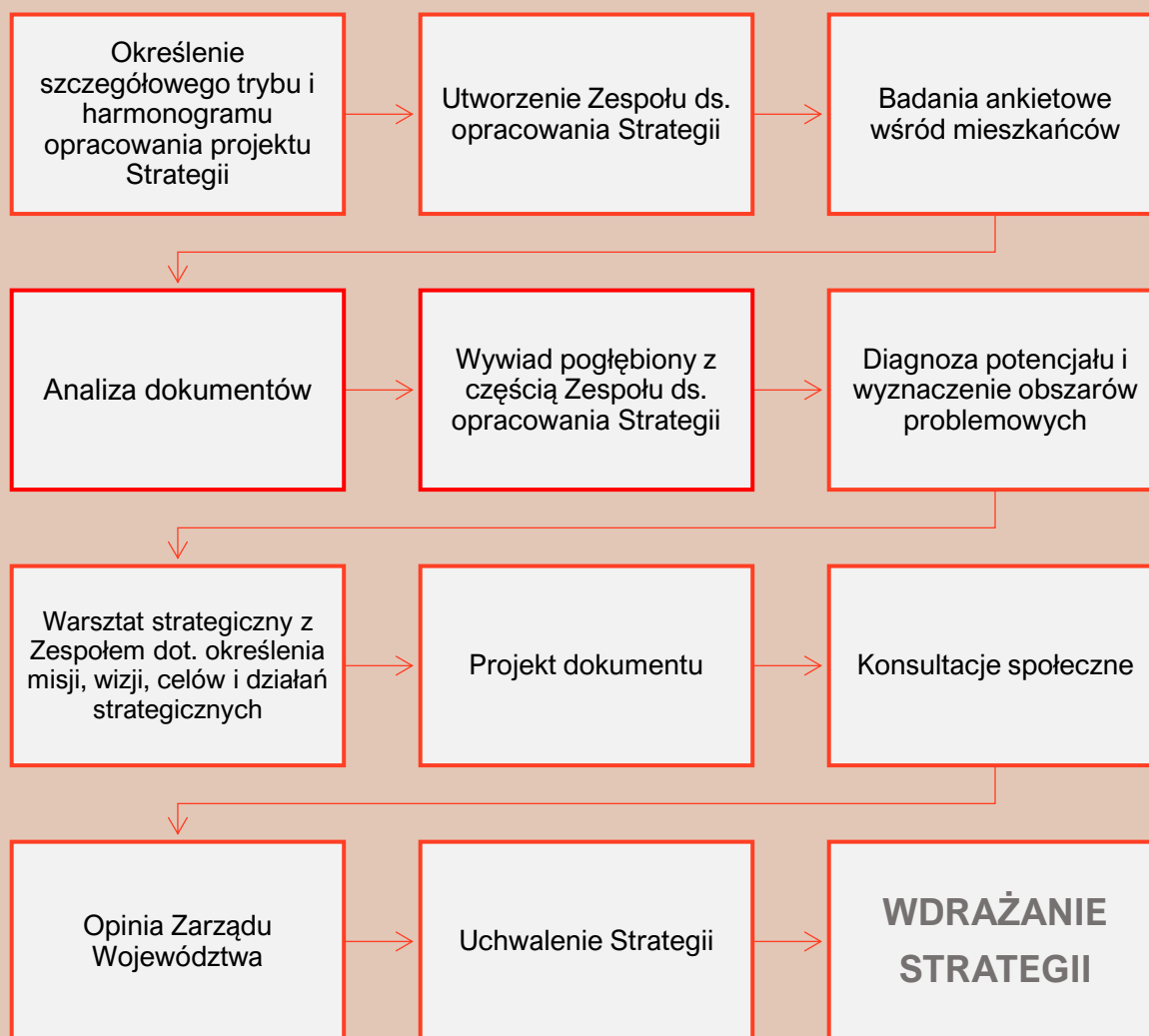
Ramy prawne dla prac nad Strategią wyznaczone zostały wraz z przyjęciem uchwały nr XXIX/297/2021 Rady Gminy Złotoryja z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021 - 2030, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Prace rozpoczęto od utworzenia Zespołu ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030. Do zadań zespołu należało opracowanie założeń do projektu Strategii, pomoc przy opracowaniu projektu Strategii oraz uczestnictwo w warsztacie strategicznym dotyczącym opracowania misji, wizji, celów i działań strategicznych, który odbył się w dniu 10 września 2021 roku. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą *design thinking* polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy i wypracowanie niestandardowych rozwiązań. Podczas warsztatów uczestnicy dyskutowali na temat edukacji, ochrony środowiska, społeczności, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji, bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, seniorów, przedsiębiorców, inwestorów, turystów, pracowników urzędu, służb bezpieczeństwa). Podczas pracy w grupach zdefiniowano cele strategiczne, które zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Jednocześnie, w celu poznania opinii mieszkańców na temat rozwoju Gminy Złotoryja, w dniach od 5 lipca 2021 r. do 27 sierpnia 2021 roku przeprowadzono badanie ankietowe, którego wyniki pozwoliły na pogłębienie diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Następnie projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw.

POSZCZEGÓLNE ETAPY PROCESU PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY ZŁOTORYJA NA LATA 2021-2030

CZĘŚĆ I

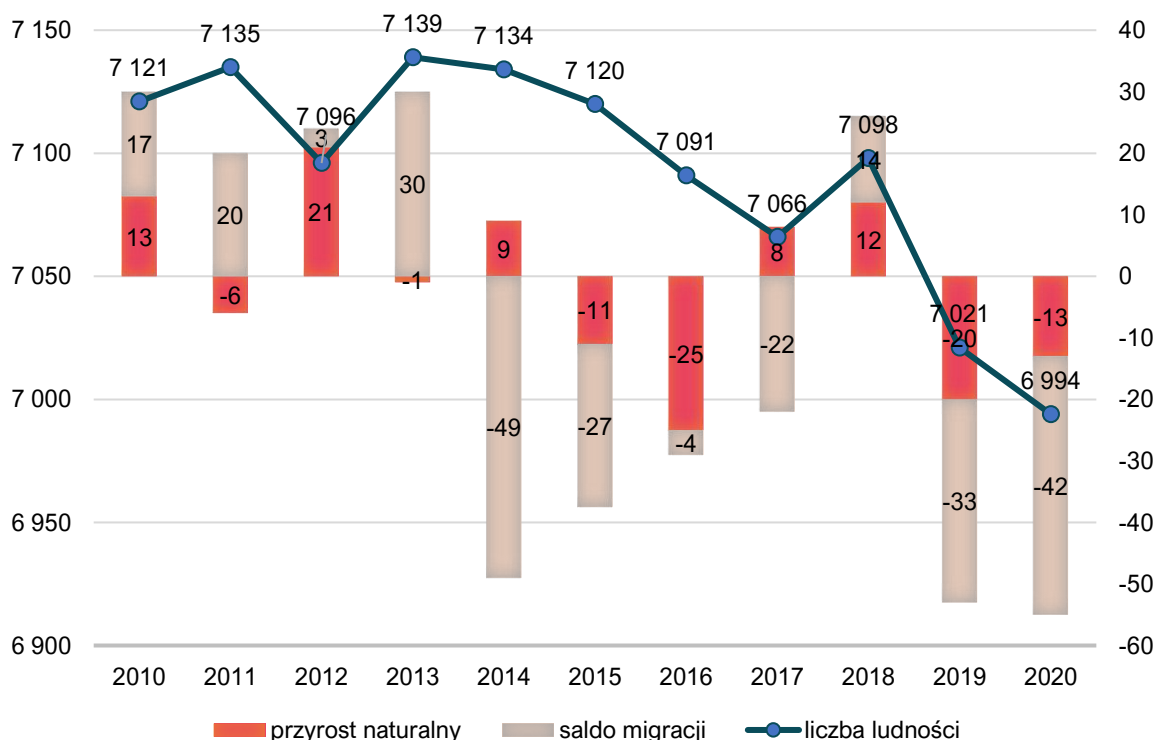
STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY ZŁOTORYJA

1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Z diagnozy sytuacji społecznej Gminy Złotoryja wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są niekorzystne trendy demograficzne. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2010-2020 zauważalna jest tendencja spadkowa, na którą ma wpływ przede wszystkim ujemne i ciągle zmniejszające się saldo migracji, ale także pogarszająca się struktura demograficzna, która powoduje spadek przyrostu naturalnego ze względu na starzenie się społeczeństwa. Liczba ludności w Gminie w latach 2010-2020 zmniejszyła się o 2% i w 2020 roku wynosiła 6 994 osób, co stanowiło 16% mieszkańców powiatu.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Złotoryja w latach 2010-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wraz ze stale zmniejszającą się liczbą ludności oraz ujemnym przyrostem naturalnym i saldem migracji, zmianie ulega struktura ludnościowa Gminy Złotoryja. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja.

W Gminie Złotoryja obserwuje się również starzenie się społeczeństwa, choć sytuacja jest bardziej korzystna w porównaniu do powiatu i województwa. W 2019 roku wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego w Gminie był na poziomie 23,8%, w powiecie – 27,5%, natomiast w województwie – 29,9%. Pozytywnym elementem jest wysoka wartość wskaźnika mieszkańców w wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem), choć i on wykazuje stałą tendencję spadkową.

Opracowana przez Główny Urząd Statystyczny „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030” zakłada, że w nadchodzących latach, w Gminie Złotoryja liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie na rzecz liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Prognozuje się, że w ciągu 8 lat (2022-2030) liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadnie z 1 208 osób w 2022 r. (17% ludności ogółu) do 1 040 w 2030 r.

(15% ludności ogółem). Spadkowi ulegnie też liczba osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności ogółem, która obniży się z 61% w 2022 r. do 60% w 2030 r. Na znaczeniu zyska liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Zwiększy się ona z 1 507 w 2022 r. (21% ludności ogółem) do 1 692 osób w roku 2030 r. (25% ludności ogółem).

Postępujące w Gminie Złotoryja zmiany demograficzne połączone ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, skutkować będą przekształceniami m.in. na rynku pracy czy rynku usług publicznych. Dlatego już teraz, władze samorządowe powinny kształtować odpowiednią politykę społeczną, zakładającą m.in. aktywizację osób 50+, aby mogły one jak najdłużej pozostać aktywne zawodowo, co pozwoli m.in. na częściową minimalizację obciążenia systemu zabezpieczeń społecznych

Edukacja

Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Gminie Złotoryja ulega corocznemu zwiększeniu. W 2019 roku już 6 na 10 dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczało do przedszkola. I choć tendencję tę należy określić jako pozytywną, to wskaźnik dla upowszechnienia edukacji przedszkolnej dla województwa dolnośląskiego oraz powiatu złotoryjskiego, osiągał wartości znacznie wyższe.

Na terenie Gminy Złotoryja funkcjonują trzy punkty przedszkolne oraz trzy oddziały przedszkolne, które zlokalizowane są przy szkołach podstawowych. Łącznie, w roku szkolnym 2020/2021, punkty oraz oddziały przedszkolne na terenie Gminy Złotoryja, obsługiwały 170 dzieci. Średnia wielkość grupy dzieci w tych placówkach waha się od 13 do 24. Obiekty otwarte są od godz. 06:30 do godz. 16.00. W Gminie nie funkcjonują żłobki gminne.

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają szkoły: Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu, Szkoła Podstawowa w Gierałtowie oraz Szkoła Podstawowa w Rokitnicy. W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach podstawowych działających na terenie Gminy Złotoryja uczyło się łącznie 502 dzieci. Średnia liczba klas na poszczególnych poziomach nauczania wyniosła 11, a średnia wielkość jednej klasy ok. 14.

Wyposażenie szkół podstawowych działających na terenie Gminy Złotoryja przyjmuje zróżnicowany poziom. Żadna ze szkół nie prowadzi klas dwujęzycznych, sportowych ani integracyjnych, nie posiada szafek dla każdego ucznia ani nie została wyposażona w gabinet pielęgniarki lub stomatologiczny. Szkoła Podstawowa w Rokitnicy oraz Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu posiadają pracownie językowe. Każda ze szkół posiada ponadto salę gimnastyczną – wyjątek stanowi Szkoła Podstawowa w Rokitnicy, która korzysta z sali zastępczej. Analogicznie wygląda kwestia parkingu dla kadry pedagogicznej i rodziców: Szkoła Podstawowa w Rokitnicy nie posiada takiego zaplecza.

System stypendialny oferowany uczniom pozwala na wsparcie nie tylko dzieci wymagających pomocy dydaktycznej, ale i jednostek wybitnych, wyróżniających się rzetelną pracą i talentem. O kondycji placówek oświatowych w Gminie Złotoryja świadczą również wyniki egzaminów ósmoklasisty. W porównaniu ze średnią wyników z egzaminu dla województwa i powiatu w roku szkolnym 2019/2020. Średnie wyniki osiągane przez uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy z języka polskiego były zbliżone do średniej dla powiatu i województwa.

Kultura i sport

Działalność kulturalna Gminy skupia się głównie wokół działalności Centrum Kultury i Biblioteki Gminy Złotoryja, z siedzibą w budynku świetlicy wiejskiej w Jerzmanicach – Zdroju 68 A, których zadaniem jest szerzenie, rozpowszechnianie, a także przygotowywanie i aktywizowanie społeczeństwa do uczestnictwa w kulturze, tworzenia jej treści i poszerzania wiedzy z zakresu kulturowo-edukacyjnego.

Do głównych aktywności Centrum Kultury i Biblioteki Gminy Złotoryja należą m.in.: udostępnianie księgozbioru, promocja czytelnictwa, konkursy czytelnicze, a także zajęcia integracyjne, gry i zabawy taneczne. W wybranych obiektach prowadzone są także zajęcia z pierwszej pomocy przedmedycznej, robotyki, warsztatów historycznych czy warsztatów kulinarnych.

Upowszechnienie i zachęcenie mieszkańców Gminy Złotoryja do uprawiania sportu i rekreacji odbywa się poprzez organizację licznych imprez sportowych, z których wymienić należy m.in.: Bike Maraton, Puchar Wójta (piłka nożna), Puchar Przewodniczącego (piłka nożna), Wyścig Kolarski "O puchar Wójta, a także bieg „Szalotka Siódemka”.

W Gminie Złotoryja funkcjonuje aż 20 świetlic wiejskich. Corocznie, sukcesywnie poprawiany jest stan techniczny i standard pomieszczeń świetlicowych oraz uzupełniane jest ich wyposażenie. Obecnie w każdej świetlicy znajdują się gry planszowe, stoliki, stoły do tenisa. W większych miejscowościach dokonano zakupu stołów do piłkarzyków i stołów do bilarda.

Zaznaczyć należy, że Gmina Złotoryja posiada produkt lokalny wyróżniający gminę wśród innych gmin, którym jest Piernik Artystyczny "Pierniki Martyńskie" – wykonywane przez Pracownię Piernika Artystycznego z siedzibą w Wilkowie. Produkt uzyskał certyfikat jakości Gór i Pogórza Kaczawskiego, czyli Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Za organizację opieki zdrowotnej odpowiedzialny jest Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Złotoryi z siedzibą w Gierałtowie. Mieszkańcy Gminy Złotoryja wymagający pomocy medycznej, skorzystać mogą z jednej z trzech funkcjonujących na terenie Gminy jednostek, świadczących podstawową opiekę zdrowotną w miejscowości Gierałtowiec, Rokitnica i Wilków-Osiedle. Najbliższa stacja pogotowia znajduje się w Szpitalu Powiatowym im. A. Wolańczyka w Złotoryi, ul. Hoża 11.

Usługi z zakresu pomocy społecznej koncentrują się wokół aktywnie działającego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej wynika, że liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Złotoryja przyjmuje od 2016 r. tendencje spadkową, co potwierdza, że działania w ramach polityki społecznej podejmowane przez Gminę Złotoryję przynoszą zakładane rezultaty i w sposób pozytywny przyczyniają się do usamodzielnienia beneficjentów oraz poprawy ich jakości życia.

Gmina Złotoryja aktywnie prowadzi także politykę mieszkaniową, która kształtowana jest m.in. w oparciu o Uchwałę nr XXX/299/2021 Rady Gminy Złotoryja z dnia 30 kwietnia 2021 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Złotoryja na lata 2021-2026 oraz Uchwałę nr XXXII/321/2021 Rady Gminy Złotoryja z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie sprzedaży lokali mieszkalnych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Gospodarka lokalna i rynek pracy

Na tle średnich wyników dla województwa i powiatu, Gmina Złotoryja charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczości. Analiza wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (dane za okres 2016-2020) pokazuje jednak jego stopniowy wzrost. W 2020 roku wynosił on 120 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on taki sam jak średnia dla powiatu złotoryjskiego i o 17 niższy od średniej dla województwa dolnośląskiego. Według danych opublikowanych przez GUS na terenie Gminy Złotoryja (na koniec 2020 roku) w bazie REGON zarejestrowanych było 839 podmiotów gospodarczych. Stanowiło to 16,3% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu złotoryjskiego.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy wyróżnia się: Mine Master Spółka z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Górniczo-Produkcyjne "BAZALT" S.A.

W latach 2016-2019 zauważalny był trend malejący w Gminie Złotoryja w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 8,4% w roku 2016, do poziomu 6,3% w roku 2019). Jednak od roku 2019 nastąpiło odwrócenie spadkowego trendu w tym zakresie i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 6,6% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję w zakresie kształtowania się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie złotoryjskim oraz województwie dolnośląskim. Wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać epidemie COVID19 i związane z nią ograniczenia m.in. zamrożenie gospodarki.

Infrastruktura drogowa

Istniejąca sieć dróg oraz możliwości komunikacji transportowej z innymi ośrodkami stanowią podstawę rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Gminy, w skład której wchodzi drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Do kluczowych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy Złotoryja wymienić należy autostradę A4 łączącą Wrocław z Jędrzychowicami.

Ponadto przez teren Gminy przebiegają linie kolejowe nr: 284, 312, 316 i 342. Obecnie ruch pociągów osobowych pozostaje zawieszony. Obsługiwane są jedynie punkty spedycyjne dla transportu towarów.

Na terenie Gminy Złotoryja nie jest organizowany transport zbiorowy. Mieszkańcy skorzystać mogą jednak z usług oferowanych przez przewoźników prywatnych.

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Złotoryi z siedzibą w Wilkowie-Osiedlu, przy ul. Kochanowskiego 1. Ścieki odprowadzane są do dwóch oczyszczalni, które są zlokalizowane w Lubiawie i Złotoryi.

Gmina Złotoryja jako jedyna spośród analizowanych jednostek, osiągnęła pełny stopień zwodociągowania, zapewniając stuprocentowy udział korzystających z instalacji wodociągowej. W przypadku udziału korzystających z instalacji kanalizacyjnej wskaźnik ponownie osiągnął najwyższy wynik – 90,6% i był wyższy o 13,7 p.p. niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego, i o 22,2 p.p. niż wskaźnik dla powiatu złotoryjskiego. Jedynie stopień zgazyfikowania Gminy pozostawał niższy niż średnia dla powiatu i województwa. Zaznaczyć jednak należy, że wysoki poziom eksploatacji skutkować będzie w przyszłości wymianą wieloletnich już sieci.

Ochrona środowiska

Ochrona środowiska w Gminie Złotoryja realizowana jest na podstawie strategii i aktów prawnych wyższego szczebla w ramach zadań bieżących Gminy. Władze samorządowe dążą do stopniowej poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewniają skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stwarzają warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

W Gminie Złotoryja w roku 2022 planowana jest budowa farmy wiatrowej położonej w miejscowościach: Kozów, Brennik oraz Wysok. Nie jest to jednak jedyny sposób pozyskiwania energii odnawialnej w Gminie. W Łażnikach działa biogazownia o mocy 0,99 MW zasilana biogazem rolniczym. W Jerzmanicach-Zdroju planowana jest budowa małej elektrowni wodnej. Energię słońca natomiast wykorzystuje się na farmach fotowoltaicznych w miejscowościach Wysocko i Wilków. Świadczy to o nowoczesnym i proekologicznym podejściu władz oraz mieszkańców do pozyskiwania energii.

Gmina Złotoryja podejmuje również działania mające na celu pełne wykorzystanie zasobów energetycznych regionu i jego rozwój. Zawarto umowę współpracy w zakresie przygotowania Strategii

Rozwoju Klastra Energii „Podgórze Kaczawskie”. Zadaniem klastra będzie zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i poprawa jakości środowiska.

Stan finansów samorządowych

W latach 2015-2019 dochody Gminy Złotoryja corocznie się zwiększały z poziomu 26 mln zł w 2015 roku do 36 mln zł w 2019 roku. W 2019 r. dochód na 1 mieszkańca w Gminie Złotoryja wyniósł 5 011,16 zł (średnia dla powiatu złotoryjskiego to 4 789,29 zł).

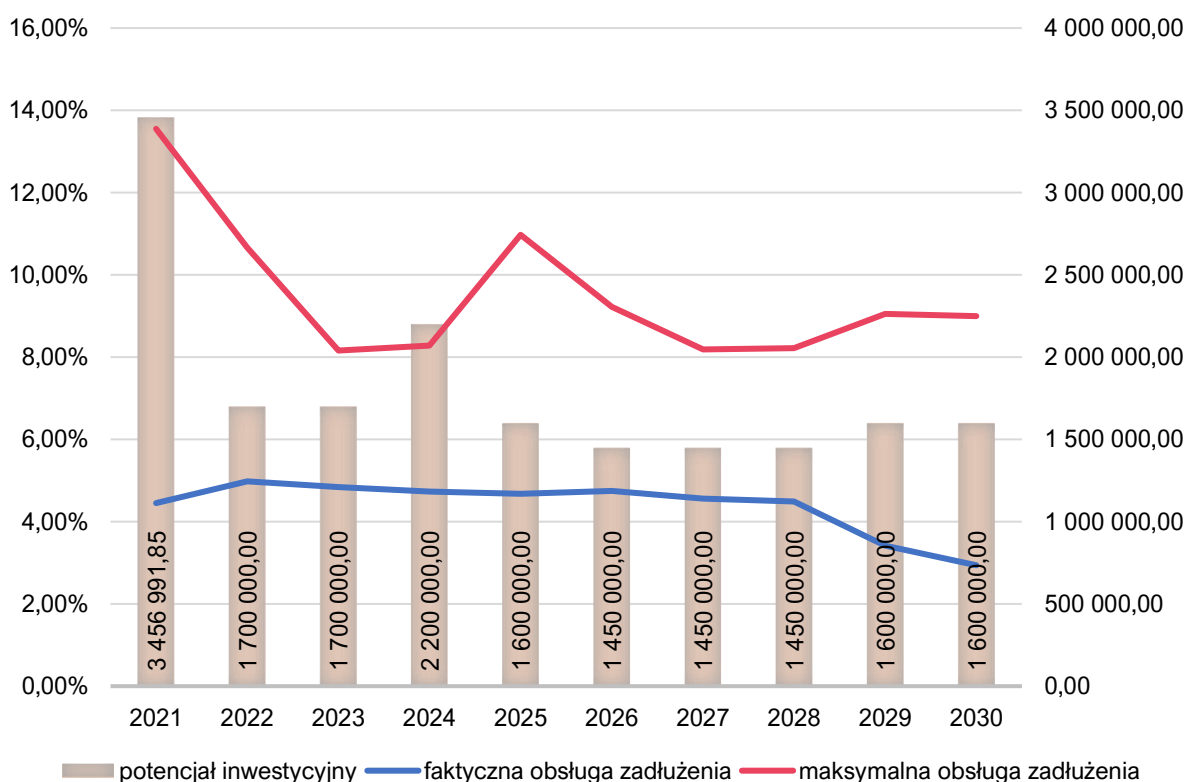
Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego określone zostały zarówno w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. jak i w Ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Wśród nich najbardziej kluczowym źródłem dochodów są dochody własne, czyli dochody, które Gmina pozyskuje z tytułu podatków, opłat lokalnych, udziałach we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych itd. Na wielkość dochodów własnych Gminy Złotoryja największy wpływ mają m.in.: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych PIT (ponad 5,4 mln zł w 2020 r.), podatek od nieruchomości (ponad 3,7 mln zł w 2020 r.), podatek rolny (ponad 2,1 mln zł) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (ponad 300 tys. zł).

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 26,1 mln zł i w 2020 roku wzrosły do 36,8 mln zł, a wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących: w latach 2016-2020 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej corocznie wzrastał z poziomu 1,1 mln zł w 2016 roku do poziomu 2,4 mln zł w 2020 roku.

W 2019 r. wydatki inwestycyjne w wydatkach ogółem dla Gminy Złotoryja osiągnęły najwyższy wynik (17,6%), przewyższając tym samym wynik dla województwa dolnośląskiego o 2,2 p.p i wskaźnik dla powiatu złotoryjskiego o 4,5 p.p.

Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 zgodnie z Uchwałą nr XXXII/322/2021 Rady Gminy Złotoryja z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Złotoryja pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2021-2030 wyniesie około 18,3 mln zł.

Ryc. 2. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia w Gminie Złotoryja.

Źródło: Opracowanie własne.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Położenie administracyjne

Gmina Złotoryja leży w powiecie złotoryjskim, w województwie dolnośląskim. Okoliczne Gminy to: Pielgrzymka, Zagrodno, Chojnów, Miłkowice, Krotoszyce, Męcinka, Świerzawa oraz Miasto Złotoryja. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 14 495 hektarów i składa się na nią 22 miejscowości.

Gmina położona jest 20 km na południowy zachód od miasta Legnica. Od stolicy województwa – miasta Wrocław, Gmina oddalona jest o ok. 90 km.

Użytki rolne stanowią prawie 70% powierzchni Gminy, co pozwala stwierdzić, że Gmina Złotoryja posiada charakter typowo rolniczy. Na terenie Gminy występują grunty orne dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych. Lasy i grunty leśne zajmują ok. 16% powierzchni, a tereny pozostałe tj. drogi, wody, obszary zabudowane, nieużytki kamieniołomy 12%.

Walory przyrodnicze i kulturowe

Teren Gminy Złotoryja pokryty jest bogatymi i różnorodnymi formami przyrody. Niewątpliwie jednym z największych walorów przyrodniczych Gminy jest jej położenie w tzw. Krainie Wygasłych Wulkanów. Teren Pogórza Kaczawskiego był niegdyś pokryty aktywnymi wulkanami, których cykliczne erupcje wpłynęły na obecne ukształtowanie terenów powiatu złotoryjskiego. Aktualnie, wygasłe wulkany podlegają ochronie, a ich pozostałości (Wilcza Góra, Ostrzyca, Grodziec, Wielisławka) stanowią atrakcyjne urozmaicenie krajobrazu złotoryjskiego oraz popularną destynację wycieczek i podróży.

Na terenie Gminy znajdują się następujące szlaki turystyczne:

- SZLAK POLSKIEJ MIEDZI
- SZLAK BRZEŻNY
- SZLAK SPACEROWY
- ŻŁOTY SZLAK ROWEROWY
- DOLNOŚLĄSKI SZLAK CYSTERSÓW
- SZLAK WYGASŁYCH WULKANÓW
- ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-HISTORYCZNA „ZAMKOWE WZGÓRZA ROKITNICY”
- ŚCIEŻKA PRZYRODNICZA „SYNKLINA LESZCZYNY”
- ŚCIEŻKA PRZYRODNICZA-KULTUROWA „ŻELAZNY KRZYŻ”

Istotnym atutem dla rozwoju walorów przyrodniczych i kulturowych w Gminie Złotoryja okazać może się przyjęta w 2021 r. „Koncepcja sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego” zwana Cyklostradą Dolnośląską, która stanowi załącznik do Uchwały nr 4422/VI/21 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 października 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pt. Koncepcja sieci głównych tras rowerowych w województwie dolnośląskim – DOLNOŚLĄSKA CYKLOSTRADA.

Dla Gminy Złotoryja szczególnie ważna jest *TRASA VIA REGIA* stanowiąca część krajowej trasy nr 6, która biegnie od granicy z woj. opolskim (okolice Oławy) do Brzegu Dolnego wzdłuż Odry na prawym jej brzegu. Następnie prowadzi przez Wołów do Lubiąża przekraczając tam rz. Odrę. W Pielgrzymce rozwidla się na część prowadzącą do Czech (Pobiedna) i do Niemiec (Zgorzelec), gdzie wpina się w systemy niemieckich tras rowerowych. Nazwa trasy odzwierciedla historyczny status Drogi Królewskiej prowadzącej od Rosji do Hiszpanii (dziś Via Regia jest również nitką szlaku św. Jakuba oraz symbolem integracji europejskiej). Element międzynarodowych powiązań jest zatem kluczową cechą tej trasy (łączy m.in. Wrocław z Dreznem).

Ryc. 3. Trasa Via Regia

Źródło: Koncepcja sieci głównych tras rowerowych w województwie dolnośląskim – DOLNOŚLĄSKA CYKLOSTRADA

Gmina Złotoryja jest obszarem, na którym bardzo dobrze zachowało się bogactwo dziedzictwa kulturowego. Do najważniejszych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy zaliczyć należy przede wszystkim obiekty takie jak: piec hutniczy w Leszczynie, kościół św. Jadwigi w Prusicach pokryty gontowym dachem, sąsiadującą z nim kaplicę nagrobną oraz ruiny zamku Henryka Brodatego w Rokitnicy.

Gmina Złotoryja posiada duży zasób dziedzictwa lokalnego systematycznie dokumentowanego w Ewidencji Zabytków prowadzonej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Legnicy, która zawiera obecnie ponad 500 zabytków.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Złotoryja posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Nr XVIII/194/2020 Rady Gminy Złotoryja z dnia 20 marca 2020 roku. Studium jest dokumentem planistycznym, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2020 poz. 293 ze zm.).

Aktami prawami miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) przyjmowane w formie uchwały Rady Gminy, których celem jest określenie przeznaczenia, warunków zagospodarowania oraz zabudowy terenu. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni Gminy Złotoryja ogółem w 2020 roku wyniósł zaledwie 7,55 %.

Nadchodzące plany inwestycyjne Gminy, jak również potencjalne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym oparte powinny zostać w głównej mierze na miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Pomoże to nie tylko utrzymać w Gminie ład przestrzenny, ale także umożliwi prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ograniczy możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

1. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Złotoryja przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Badania prowadzone były w dniach od 5 lipca 2021 r. do 27 sierpnia 2021 r. Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury.

Łącznie zebrano 81 ankiet, z których największą część respondentów stanowiły kobiety (56,8%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich miało 36-45 lat (37%), a 71,6% wszystkich respondentów było osobami pracującymi.

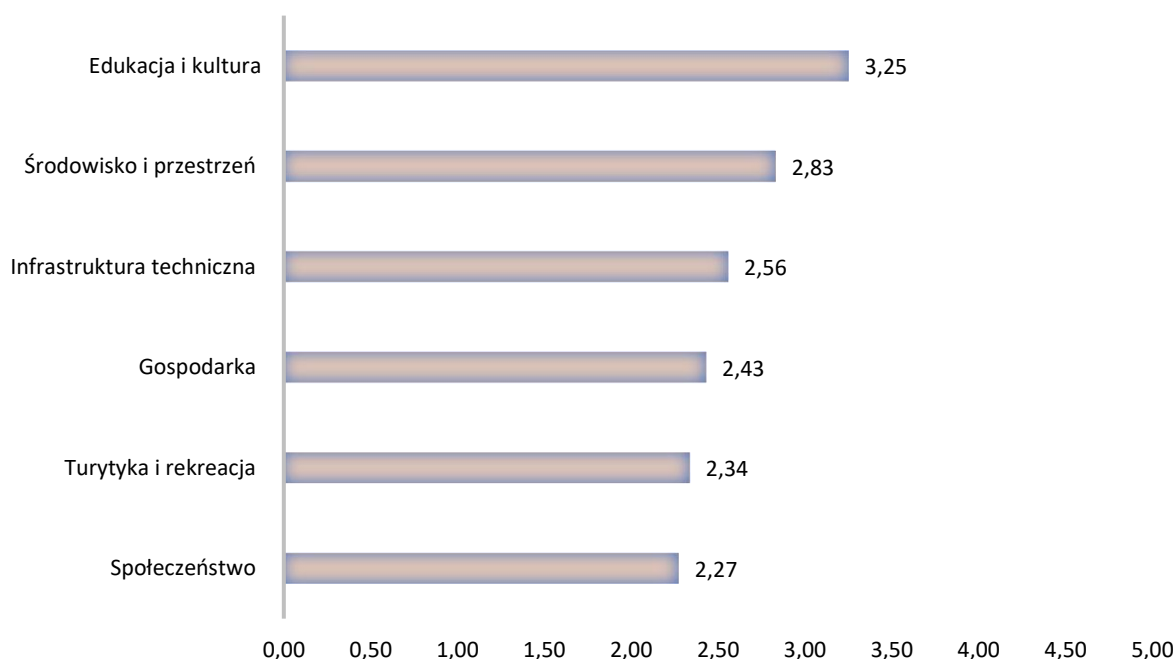
Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

1.1. Ocena sytuacji Gminy Złotoryja

Pierwsza część ankiety dotyczyła oceny działań, które składają się na ogólne funkcjonowanie poszczególnych obszarów będących przedmiotem zadań własnych Gminy.

Mając do dyspozycji pięciostopniową skalę, gdzie 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 „bardzo dobrze”, mieszkańcy Gminy Złotoryja najlepiej ocenili obszar *Edukacji i kultury*, dla którego średnia ocen wyniosła 3,25. Najgorzej oceniona została *Społeczeństwo*, które uzyskało średni wynik 2,27. Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,34 do 2,83. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,61.

Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W poniższej tabeli przedstawione zostały najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych.

Najgorzej oceniony zostało *Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy*, który uzyskało średnią ocen 1,60, co uznać należy za zbieżne z opiniami i nastrojami panującymi wśród mieszkańców większości jednostek samorządu terytorialnego. Wśród pozostałych działań, które mieszkańcy Gminy Złotoryja ocenili najłabiej znalazły się:

- Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży
- Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (DPS, Klub Seniora)
- Wsparcie osób niesamodzielnych
- Dostęp do żłobków/klubów malucha
- Działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów
- System ścieżek rowerowych
- Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
- Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy
- Połączenia komunikacyjne z innymi Gminami i miastami
- Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie Gminy

Średnie oceny wyżej wymienionych działań wahały się w przedziale 1,61 – 1,96.

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

	NAJLEPIEJ OCENIANE	NAJGORZEJ OCENIANE
SPOŁECZEŃSTWO	Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy	Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie Gminy
GOSPODARKA	Atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy	Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Stan dróg w Gminie	Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych
TURYSTYKA I REKREACJA	Atrakcyjność turystyczna Gminy	System ścieżek rowerowych
EDUKACJA I KULTURA	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Zauważyć należy, że żaden aspekt funkcjonowania Gminy nie wyróżniał się na tle pozostałych bardzo dobrą oceną. Najwyższą ocenę ankietowani przyznali *Dostępowi do edukacji w szkołach podstawowych*, który ocenili na 4,03. Pozostałymi dziedzinami funkcjonowania Gminy z najwyższymi ocenami okazały się:

- Organizacja dowozu dzieci do szkół podstawowych
- Walory środowiska przyrodniczego w Gminie
- Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie
- Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie
- Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)
- Dostęp do edukacji przedszkolnej
- System odbioru odpadów na terenie Gminy

Średnia ocen dla powyższych odpowiedzi wahała się w granicach 3,44 – 3,85.

1.2. Pożądane priorytety rozwojowe

Drugą część ankiety stanowiło wskazanie, jakie działania powinny w nadchodzących latach stanowić dla Gminy główne priorytety rozwojowe.

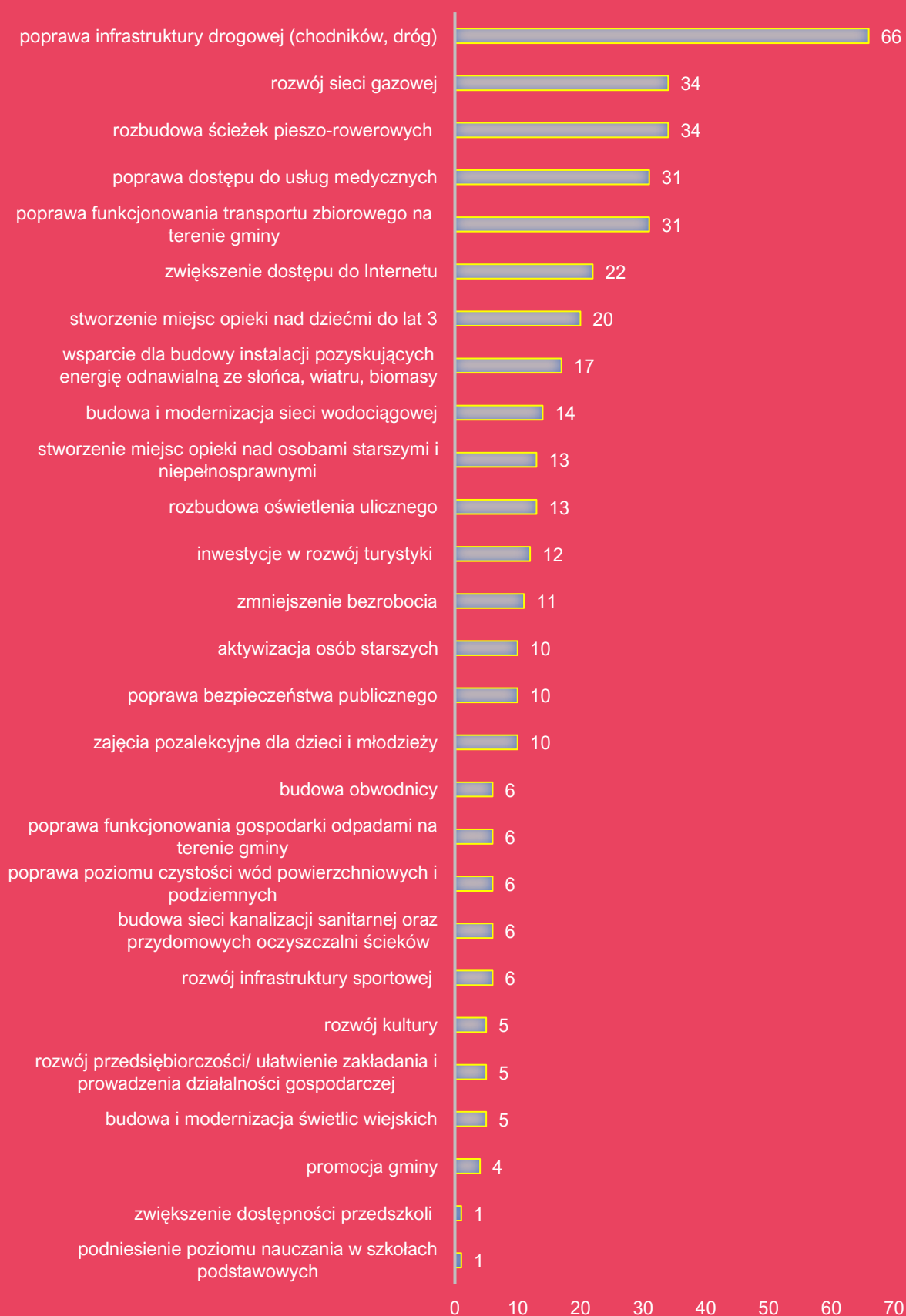
Ankietowani, najczęściej wskazywali na:

- poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg) – 66%
- rozwój sieci gazowej – 34%
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych – 34%
- poprawa dostępu do usług medycznych – 31%
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie gminy – 31%
- zwiększenie dostępu do Internetu – 22%
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – 20%

Zadaniami, którymi mieszkańcy ocenili jako najmniej priorytetowe okazały się być: promocja gminy, podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych, zwiększenie dostępności przedszkoli.

Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju Gminy Złotoryja według ankietowanych (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ostatnia część ankiety stanowiła pytanie otwarte dotyczące tego, co, według mieszkańców, powinno stać się wizytówką Gminy Złotoryja. Jednocześnie, pytanie to, często rozumiane jest przez prymat zagadnień, które miałyby stanowić pożądane priorytety rozwoju.

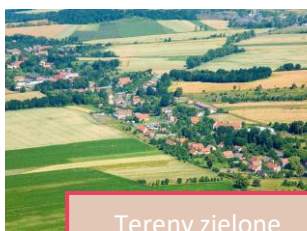
Mieszkańcy w tej części ankiety, wizytówką Gminy Złotoryja najczęściej określali: *Środowisko, Czystość, Walory przyrodnicze, Bezpieczeństwo* oraz *Turystyka*.

Analiza przeprowadzonych badań pozwala stwierdzić, że dla mieszkańców Gminy Złotoryja, obszarami wymagającymi interwencji są:

1. **CZYSTA I BEZPIECZNA ZIELONA PRZESTRZEŃ GMINNA,**
2. **TURYSTYKA I OFERTA CZASU WOLNEGO,**
3. **INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.**

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój infrastruktury technicznej, w tym dróg, ścieżek pieszo-rowerowych i kanalizacji sanitarnej, a także zapewnienie dostępu do usług społecznych. Podstawą do tworzenia warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji, powinna być natomiast poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości infrastruktury turystycznej (poprawa czystości powietrza, różnorodność).

WIZYTÓWKA GMINY ZŁOTORYJA WEDŁUG MIESZKAŃCÓW

2. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest techniką, za pomocą której zebrane informacje poddawane są analizie i uporządkowaniu. W procesie prac nad Strategią Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030, technika ta została zastosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego otoczenia Gminy, a także interpretacji zasobów endogenicznych i egzogenicznych jednostki.

Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. *strengths*)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W (ang. *weaknesses*)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O (ang. *opportunities*)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T (ang. *threats*)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany.

Informacje te pochodziły z:

- 1) **wniosków** zawartych w *Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Złotoryja*,
- 2) **danych liczbowych, opisowych i przestrzennych** pozyskanych z Urzędu Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- 3) **wyników badań ankietowych**,
- 4) **spotkania strategicznego**, które odbyło się we wrześniu 2021 r.

ANALIZA SWOT DLA GMINY ŻŁOTORYJA

SILNE STRONY

- Bliskość autostrady A4
- Wysoka jakość użytków rolnych
- Wysokie walory turystyczne i przyrodnicze (m.in. Rezerwat Przyrody Nieożywionej „Wilcza Góra”, Park Krajobrazowy „Chełmy”)
- Wysoki poziom zwodociągowania i skanalizowania Gminy
- Wysoki stopień segregacji i recyklingu odpadów komunalnych
- Brak dużych przedsiębiorstw wpływających negatywnie na stan środowiska przyrodniczego
- Podejmowanie przez Gminę działań zmierzających do podniesienia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej
- Rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON prowadzących działalność na terenie Gminy oferujących zróżnicowane miejsca pracy dla mieszkańców
- Stabilna dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących z budżetu Gminy
- Działalność instytucji: Centrum Kultury i Biblioteka Gminy Żłotoryja
- Obecność wielu organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji
- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Zmniejszająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej

SŁABE STRONY

- Duża odległość od większych ośrodków miejskich
- Nieuregulowane rzeki
- Występujące zagrożenia powodziowe
- Niska świadomość ekologiczna wśród mieszkańców Gminy
- Brak PSZOK-u na terenie Gminy
- Niski procent powierzchni Gminy pokryty planami miejscowymi
- Duża liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy wpływająca na pogorszenie ładu przestrzennego w Gminie
- Zła sytuacja demograficzna (stały spadek liczby ludności, ujemne saldo migracji)
- Wysokie bezrobocie w skali powiatu i województwa
- Infrastruktura drogowa wymagająca remontów i napraw
- Brak infrastruktury typu ścieżki rowerowe
- Niski stopień gazyfikacji Gminy
- Brak publicznych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (Żłobków, Klubów Malucha)
- Zróżnicowanie stanu bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy
- Zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową
- Niewystarczające działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów

SZANSE

- Członkostwo Gminy w wielu stowarzyszeniach oraz współpraca partnerska
- Bogate tradycje regionu stwarzające potencjał dla rozwoju turystyki
- Wspólne promowanie przez samorządy leżące na terenie Krainy Wygasłych Wulkanów inicjatywy powstania GEOPARKU UNESCO
- Rosnący popyt na usługi rekreacyjno-turystyczne i dostęp do walorów środowiskowych szansą dla mniej znanych, czystych, niezatłoczonych i dobrze skomunikowanych miejsc, do tej pory mało atrakcyjnych dla turystów
- Pogłębiająca się świadomość ekologiczna mieszkańców zakładająca postawy przyjazne środowisku
- Wskaźnik obsługi zadłużenia Gminy Złotoryja pozwalający na obsługę dodatkowych zobowiązań
- Nowa perspektywa unijna dająca możliwość pozyskania zewnętrznego źródła finansowania projektów

ZAGROŻENIA

- Następstwa społeczno-gospodarcze wywoływane kolejnymi falami epidemii SARS-CoV-2
- Starzenie się społeczeństwa
- Postępujące zjawisko depopulacji mniejszych ośrodków na rzecz większych
- Zmiany klimatyczne skutkujące spadkiem zasobów dostępnych wód, suszami, gwałtownymi opadami, huraganowymi wiatrami i innymi zjawiskami powodującymi straty środowiskowe,
- Wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne
- Pogorszenie się stanu zdrowia dzieci i młodzieży będące efektem spadku aktywności fizycznej, a także problemów akceptacji i tolerancji wśród rówieśników
- Wysoki udział oświatowych wydatków budżetowych finansowanych z budżetu Gminy (niska część subwencji oświatowej)
- Przekazywanie samorządom przez władze państwowe kolejnych zadań publicznych bez wystarczającego wsparcia finansowego jednostek
- Wysoka inflacja

CZĘŚĆ II

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ZŁOTORYJA

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych.

Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania:

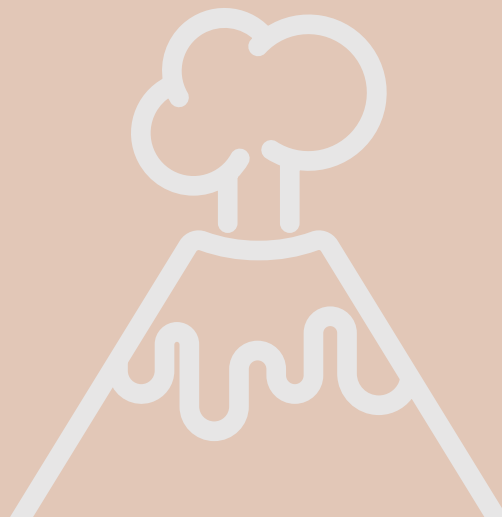
- Kim jesteśmy?
- Czym się zajmujemy?
- Dlaczego?
- Co jest naszym priorytetem?

Z kolei **wizja** to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Złotoryja w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Złotoryja brzmi:

GMINA ZŁOTORYJA –
ZIELONY WULKAN SPOKOJU.

Z kolei wizja brzmi:

Gmina Złotoryja w 2030 roku jest **nowoczesną** Gminą, **zapewniającą stabilność i rozwój gospodarczy.**

Szeroki rozwój **turystyki i rekreacji** odbywa się z poszanowaniem tradycji regionu oraz **walorów środowiska naturalnego.**

Rozwinięta **infrastruktura**, a także dostęp do wysokiej jakości **edukacji i usług zdrowotnych** sprawia, że Gmina Złotoryja staje się **idealnym** miejscem do zamieszkania i wypoczynku.

Główną misją samorządu lokalnego i jednocześnie fundamentalnym celem rozwojowym jest nieustanne podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej, wpływającej bezpośrednio na rozwój społeczno-gospodarczy danej jednostki. W celu osiągnięcia pożądanego poziomu, Gmina zmierzać będzie do kształtowania określonych polityk, które zapewnią mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług społecznych. Odpowiednio podjęte działania zmierzać będą do polepszenia i naprawy estetyki przestrzeni publicznej oraz terenów rekreacyjnych, co przełoży się na powstanie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc dedykowanych wszystkim grupom społecznym. Wsparcie udzielone lokalnym przedsiębiorcom przyczyni się do wzrostu gospodarczego Gminy oraz wzmocnienia przedsiębiorczych zasobów terytorialnych. Bogata oferta kulturalna i sportowa adresowana nie tylko do mieszkańców, ale i turystów z całego świata, w połączeniu z walorami środowiska przyrodniczego i kulturowego wpłynie na obraz Gminy Złotoryja, jako inspirującej, ciekawej, nowoczesnej oraz przyjaznej i nastawionej na rozwój.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Złotoryja, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

CEL I

WZROST GOSPODARCZY GMINY
ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE
ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH
REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ
INFRASTRUKTURZE
TECHNICZNEJ

CEL II

POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI
ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY
USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL III

OCHRONA ŚRODOWISKA
NATURALNEGO WSPIERAJĄCA
PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN
KLIMATU

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację **celów operacyjnych**, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE					
CEL I WZROST GOSPODARCZY GMINY ŻŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ		CEL II POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY USŁUG SPOŁECZNYCH		CEL III OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU	
CELE OPERACYJNE					
1.1.	Wykorzystanie potencjału turystycznego, środowiskowego i przyrodniczego Gminy Żłotoryja	2.1.	Podjęcie działań zmierzających do ciągłego rozwoju dzieci i młodzieży, w tym dzieci do lat 3	3.1.	Intensyfikacja działań służących uporządkowaniu publicznej przestrzeni gminnej
1.2.	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Żłotoryja	2.2.	Udoskonalenie oferty świadczonych usług społecznych, z uwzględnieniem sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami	3.2.	Podjęcie działań wspierających adaptację Gminy Żłotoryja do zachodzących zmian klimatycznych
1.3.	Podniesienie konkurencyjności Gminy Żłotoryja w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości i spójności przestrzennej	2.3.	Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb społeczności wielopokoleniowej	3.3.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Żłotoryja poprzez przyjazne dla środowiska działania infrastrukturalne

Cele strategiczne Gminy Żłotoryja odwzorowują obszary rozwojowe w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają.

Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego.

Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego.

Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY I: WZROST GOSPODARCZY GMINY ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

	<p>1.1.</p>	<p>Wykorzystanie potencjału turystycznego, środowiskowego i przyrodniczego Gminy Złotoryja</p>
	<p>1.2.</p>	<p>Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Złotoryja</p>
	<p>1.3.</p>	<p>Podniesienie konkurencyjności Gminy Złotoryja w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości i spójności przestrzennej</p>

Na **rozwój gospodarczy Gminy** wpływ mają nie tylko potencjał oparty na zasobach kulturowych, przestrzennych czy społecznych Gminy, ale również **stan techniczny oraz stopień rozbudowania** infrastruktury technicznej, dlatego też cel strategiczny I **zakłada poprawę jej stanu i dostępności** poprzez m.in. ciągłą rozbudowę oraz modernizację istniejącej infrastruktury sieciowej, w tym infrastruktury **wodnej, kanalizacyjnej i wodociągowej**.

Dla osiągnięcia maksymalnego poziomu rozwoju gospodarczego Gminy konieczna będzie także dalsza **współpraca** z Zarządem Powiatowym i Województwa w kwestii rozbudowy infrastruktury drogowej, a także z Polską Spółką Gazownictwa (PSG) celem dalszej gazyfikacji Gminy Złotoryja.

Rozwinięta, zmodernizowana i – co istotne – **przyjazna środowisku** infrastruktura techniczna stanowić będzie fundament do dalszego rozwoju Gminy Złotoryja, na który wpływać będzie przede wszystkim jej potencjał endogeniczny.

Wykorzystanie potencjału turystycznego, środowiskowego i przyrodniczego Gminy Złotoryja nastąpi m.in. poprzez podjęcie działań służących rozbudowie bazy agroturystycznej (w tym bazy noclegowej i gastronomicznej) umożliwiającej turystom **sprawny i atrakcyjny pobyt** na terenie Gminy oraz poprzez intensyfikację działań **promocyjnych** Gminy zakładających poszerzenie kanałów promocyjnych i otwarcie się na nowe formy **marketingu terytorialnego**.

Działaniem niezwykle strategicznym, które przyczyni się do **rozpoznawalności** Gminy Złotoryja jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego będzie **wykorzystanie potencjału turystycznego Rezerwatu Przyrody Nieożywionej „Wilcza Góra”** zakładające rekultywację obszaru w kierunku rekreacyjno-dydaktycznym. Do podniesienia walorów przyrodniczych przyczyni się także inicjatywa powstania na obszarze Gminy Złotoryja GEOPARKU Krainy Wygasłych Wulkanów z certyfikatem UNESCO.

Tak zaplanowane działania pozwolą nie tylko na podniesienie **konkurencyjności** Gminy Złotoryja w regionie, ale przyczynią się także do rozwoju przedsiębiorczości i spójności przestrzennej, której zwieńczeniem staną się projekty zakładające **rozwój systemu ścieżek rowerowych** wraz z infrastrukturą towarzyszącą, a także uruchomienie na terenie Gminy Złotoryja **zbiorowego transportu publicznego**.

CEL STRATEGICZNY I
WZROST GOSPODARCZY GMINY ŻŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY 1.1.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Wykorzystanie potencjału turystycznego, środowiskowego i przyrodniczego Gminy Żłotoryja	1.1.1. Podjęcie działań służących rozbudowie bazy agroturystycznej (w tym bazy noclegowej i gastronomicznej) umożliwiającej turystom sprawny i atrakcyjny pobyt na terenie Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost gospodarczy Gminy, wynikający w szczególności z rozwoju sektora turystycznego • Nowe miejsca pracy powstałe w wyniku rozbudowy bazy noclegowej i gastronomicznej • Wzrost zainteresowania wśród turystów Gminą Żłotoryja jako destynacją podróży i wycieczek • Wzrost świadomości mieszkańców Gminy Żłotoryja dotyczącej dziedzictwa lokalnego • Wzrost rozpoznawalności Gminy Żłotoryja jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego • Uczestnictwo mieszkańców w życiu kulturalnym Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba miejsc noclegowych (szt.) ✓ Liczba lokali gastronomicznych w Gminie Żłotoryja (szt.) ✓ Liczba kampanii marketingowych promujących Gminę Żłotoryja (szt.) ✓ Liczba odbiorców działań marketingowych Gminy Żłotoryja promujących walory turystyczne, środowiskowe i przyrodnicze Gminy (os.) ✓ Badania ankietowe oceniające znajomość najcenniejszych obiektów zabytkowych w Gminie Żłotoryja wśród mieszkańców (%) ✓ Liczba utworzonych ścieżek rekreacyjno-dydaktycznych (szt.) ✓ Liczba uczestników imprez cyklicznych Gminy Żłotoryja (os.) ✓ Długość utwardzonych ścieżek rowerowych (km)
	1.1.2. Intensyfikacja działań promocyjnych Gminy zakładająca poszerzenie kanałów promocyjnych i otwarcie się na nowe formy marketingu terytorialnego.		
	1.1.3. Promocja i upowszechnienie informacji o zasobie dziedzictwa lokalnego Gminy Żłotoryja, w tym najcenniejszych obiektów zabytkowych, takich jak Geopark Kraina Wygasłych Wulkanów.		
	1.1.4. Opracowanie i organizacja cyklicznych imprez sportowych (kulturalnych) będących wizytówką Gminy Żłotoryja i gwarantujących rozpoznawalność Gminy w regionie.		
	1.1.5. Wykorzystanie potencjału turystycznego Rezerwatu Przyrody Nieożywionej „Wilcza Góra” zakładające rekultywację obszaru w kierunku rekreacyjno-dydaktycznym.		
	1.1.6. Wykorzystanie potencjału Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów.		

CEL STRATEGICZNY I
WZROST GOSPODARCZY GMINY ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY 1.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Złotoryja	1.2.1.	Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej wraz z budową oraz modernizacją infrastruktury towarzyszącej.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost jakości infrastruktury drogowej • Poprawa komfortu przemieszczania się po terenie Gminy • Spójność przestrzenna poszczególnych obszarów Gminy • Promocja partnerstwa i współpracy w gminie, powiecie, województwie • Uporządkowanie gospodarki wodnej • Wzrost wydajności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej • Samowystarczalność Gminy w kwestiach wodno-kanalizacyjnych • Bezpieczeństwo energetyczne Gminy • Ochrona środowiska naturalnego • Poprawa dostępności do usług cyfrowych w Gminie • Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kilometry wybudowanych lub zmodernizowanych dróg (km) ✓ Kilometry/Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych elementów okołodrogowych (km./szt.) ✓ Liczba projektów infrastrukturalnych podjętych we współpracy z Zarządem Powiatowym i Zarządem Województwa ✓ Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.) ✓ Długość czynnej sieci kanalizacyjnej, wodnej, gazowej (km) ✓ Udział osób mających dostęp do Internetu w ogólnej liczbie mieszkańców (%) ✓ Długość sieci przesyłowej (km)
	1.2.2.	Współpraca z Zarządem Powiatowym i Zarządem Województwa celem osiągnięcia poprawy stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Złotoryja.		
	1.2.3.	Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej infrastruktury sieciowej, w tym infrastruktury wodnej, kanalizacyjnej i wodociągowej.		
	1.2.4.	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej zakładający budowę nowych, a także modernizację istniejących oczyszczalni ścieków.		
	1.2.5.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej zakładającej m.in. budowę nowych ujęć wody na terenie Gminy Złotoryja.		
	1.2.6.	Wzmocnienie współpracy z Polską Spółką Gazownictwa (PSG) służące dalszej gazyfikacji Gminy Złotoryja.		
	1.2.7.	Rozwój usług teleinformacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem usług światłowodowych, świadczonych dla mieszkańców Gminy Złotoryja.		
	1.2.8.	Budowa sieci przesyłowej.		
	1.2.9.	Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej		

CEL STRATEGICZNY I
WZROST GOSPODARCZY GMINY ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY 1.3.	KIERUNKI DZIAŁAŃ		OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="text-align: center;">Podniesienie konkurencyjności Gminy Złotoryja w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości i spójności przestrzennej</p>	1.3.1.	Rozwój systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	<ul style="list-style-type: none"> • Spójność przestrzenna nie tylko Gminy, ale i regionu • Wzrost zainteresowania turystyką rowerową • Dostosowanie infrastruktury turystycznej do oczekiwań mieszkańców i turystów • Ochrona środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie ruchu samochodowego na rzecz transportu zbiorowego • Rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy Złotoryja • Powstanie nowych miejsc pracy • Otwarcie się Gminy na nowe formy działalności gospodarczej • Zarządzanie Gminą w sposób zintegrowany, z jasno wyznaczonymi kierunkami rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kilometry ścieżek rowerowych (km) ✓ Liczba pasażerów zbiorowego transportu publicznego (os.) ✓ Liczba pojazdów wchodzących w skład taboru zbiorowego transportu publicznego (szt.) ✓ Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych (szt.) ✓ Dochody Gminy z tytułu podatku CIT (zł) ✓ Liczba obligatoryjnych aktualnych dokumentów strategicznych obowiązujących w Gminie (szt.) ✓ Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha)
	1.3.2.	Uruchomienie na terenie Gminy Złotoryja zbiorowego transportu publicznego.		
	1.3.3.	Rozwój obecnych oraz powstawanie nowych przedsiębiorstw o pozarolniczym charakterze działalności.		
	1.3.4.	Stworzenie kompleksowego systemu zachęt dla zakładania działalności gospodarczej, zakładającego m.in. zwolnienia i ulgi podatkowe.		
	1.3.5.	Opracowanie aktualnego i zintegrowanego systemu dokumentów strategicznych Gminy Złotoryja.		
	1.3.6.	Wyznaczenie wraz z uzbrojeniem nowych terenów inwestycyjnych.		

CEL STRATEGICZNY II: POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY ZŁOTORYJA USŁUG SPOŁECZNYCH

2.1.

Podjęcie działań zmierzających do ciągłego rozwoju dzieci i młodzieży, w tym dzieci do lat 3.

2.2.

Udoskonalenie oferty świadczonych usług społecznych, z uwzględnieniem sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami.

2.3.

Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb społeczności wielopokoleniowej

Jednym z czynników mających wpływ na jakość życia mieszkańców jest stopień zaawansowania oferty **usług publicznych**, dzięki którym mieszkańcy mogą poczuć się **bezpiecznie** i pewnie w otaczającej ich przestrzeni społecznej. Kształt oraz kierunek rozwoju takich usług powinien być dostosowany do potrzeb i skłonności mieszkańców, z jednoczesnym uwzględnieniem **panujących zjawisk**, występujących kryzysów, a także trendów i **postaw społecznych**.

Cel strategiczny II Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 zakłada zatem poprawę **dostępności i jakości** świadczonych na terenie Gminy **usług społecznych** przede wszystkim poprzez podjęcie działań zmierzających do **ciągłego rozwoju dzieci i młodzieży**, w tym dzieci do lat 3 oraz udoskonalenie oferty świadczonych **usług społecznych**, z uwzględnieniem sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami.

Władze samorządowe Gminy Złotoryja dążyć będą do umożliwienia młodym rodzicom jak najszybszego powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka poprzez **budowę żłobka gminnego**. Zmianie ulegnie również poziom **upowszechnienia edukacji przedszkolnej** w Gminie dzięki budowie przedszkola gminnego.

Podstawą do wzmocnienia kapitału społecznego będzie **aktywna integracja wielopokoleniowego społeczeństwa** Gminy Złotoryja, które dzięki opracowaniu i wdrożeniu oferty kulturalnej zakładającej organizację wycieczek, wyjazdów i podróży, dostosowanej do potrzeb **każdej grupy wiekowej**, stanie się społeczeństwem zaangażowanym i włączonym w życie kulturalne Gminy.

Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy Złotoryja doprowadzi z czasem do powstania **aktywnego społeczeństwa obywatelskiego**, które świadome potencjału miejsca, w którym żyje, **stanie się niebywałą siłą i autem całej Gminy**.

CEL STRATEGICZNY II
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY ŻŁOTORYJA USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY 2.1.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="text-align: center;">Podjęcie działań zmierzących do ciągłego rozwoju dzieci i młodzieży, w tym także dzieci do lat 3.</p>	<p>2.1.1. Budowa Żłobka Gminnego zapewniającego wzrost liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 • Umożliwienie rodzicom powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka • Upowszechnienie edukacji przedszkolnej • Rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży Gminy Żłotoryja • Budowanie aktywnego i zdrowego społeczeństwa • Kształtowanie postaw prozdrowotnych wśród najmłodszych • Zapewnienie należytej opieki psychologicznej osobom potrzebującym • Poprawa kondycji psychofizycznej wśród dzieci i młodzieży • Minimalizowanie ryzyka wystąpienia zjawisk patologicznych • Aktywny udział dzieci i młodzieży w życiu kulturalnym Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.) ✓ Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-5 lat (%) ✓ Liczba obiektów infrastruktury sportowej przeznaczonej do korzystania przez dzieci i młodzież (szt.) ✓ Liczba godzin zajęć dydaktycznych i edukacyjnych wspomagających rozwój dzieci i młodzieży (h) ✓ Liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych dla dzieci i młodzieży (szt.) ✓ Wysokość środków finansowych poniesionych z tytułu wyposażenia bazy oświatowej (zł)
	<p>2.1.2. Powstanie Przedszkola Gminnego gwarantującego upowszechnienie edukacji przedszkolnej wśród najmłodszych mieszkańców Gminy Żłotoryja.</p>		
	<p>2.1.3. Rozwój oraz modernizacja infrastruktury sportowej i oświatowej (wraz z ich wyposażeniem) dedykowanej dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia.</p>		
	<p>2.1.4. Opracowanie i wdrożenie szerokiej oferty zajęć dydaktycznych i edukacyjnych wspomagających rozwój psychofizyczny, edukacyjny i psychomotoryczny dzieci i młodzieży.</p>		
	<p>2.1.5. Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży, angażującej wykorzystanie istniejącej infrastruktury.</p>		
	<p>2.1.6. Modernizacja infrastruktury oraz wyposażenie bazy oświatowej.</p>		

CEL STRATEGICZNY II
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY ŻŁOTORYJA USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY 2.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="text-align: center;">Udoskonalenie oferty świadczonych usług społecznych, z uwzględnieniem sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami</p>	2.2.1. Utworzenie na terenie Gminy Żłotoryja Klubu Senior+	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna integracja wielopokoleniowego społeczeństwa Gminy Żłotoryja • Wzmocnienie kapitału ludzkiego Gminy • Aktywny udział wszystkich grup społecznych w życiu kulturalnym Gminy • Niwelowanie poczucia pustki i osamotnienia wśród osób ze szczególnymi potrzebami • Aktywne reagowanie władz samorządowych na zmieniające się trendy demograficzne • Promocja idei wolontariatu • Zdrowe, aktywne społeczeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba miejsc w Klubie Senior + (szt.) ✓ Liczba wydarzeń kulturalnych dostosowanych do potrzeb każdej grupy wiekowej (szt.) ✓ Liczba słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku (os.) ✓ Liczba akcji społecznych w ramach promocji tzw. „pomocy sąsiedzkiej” (szt.) ✓ Liczba osób objętych wsparciem w ramach wolontariatu gminnego (os.) ✓ Liczba uczestników programów profilaktyczno-zdrowotnych (os.) ✓ Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.) ✓ Liczba remontów przeprowadzonych w gminnych ośrodkach zdrowia (szt.) ✓ Liczba budynków użyteczności publicznej przystosowanych do osób z niepełnosprawnościami (szt.)
	2.2.2. Zaangażowanie Kół Gospodyń Wiejskich w proces kształtowania kapitału społecznego, z jednoczesnym wykorzystaniem możliwości i potencjału świetlic wiejskich zlokalizowanych na terenie Gminy Żłotoryja.		
	2.2.3. Opracowanie i wdrożenie oferty kulturalnej zakładającej organizację wycieczek, wyjazdów i podróży, dostosowanej do mieszkańców w każdej grupie wiekowej.		
	2.2.4. Upowszechnienie oferty zajęć prowadzonych w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku służące zwiększeniu zainteresowania wśród seniorów i osób starszych.		
	2.2.5. Zwiększenie dostępności usług specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym także pomocy psychologicznej, dedykowanej mieszkańcom Gminy Żłotoryja.		
	2.2.6. Wsparcie działań zmierzających do upowszechnienia tzw. „pomocy sąsiedzkiej” oraz promocja wolontariatu skupionego na niesieniu pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami.		
	2.2.7. Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami poprzez realizację programów profilaktyczno-zdrowotnych.		
	2.2.8. Budowa mieszkań socjalnych i komunalnych		
	2.2.9. Remont i doposażenie Gminnych Ośrodków Zdrowia (Gierałtowiec, Rokitnica, Wilków-Osiedle)		
	2.2.10. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w dostępie do budynków użyteczności publicznej.		

CEL STRATEGICZNY II
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY ZŁOTORIJA USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY 2.3.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="text-align: center;">Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb społeczności wielopokoleniowej</p>	2.3.1. Rozwój i wzrost dostępności do niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Wielopokoleniowa integracja społeczności Gminy Złotorija • Zdrowsze, bardziej aktywne społeczeństwo • Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i rekreacyjnych wśród mieszkańców • Rozwój działalności gospodarczej • Powstanie nowych miejsc integracji oraz miejsc spotkań w Gminie Złotorija • Wsparcie pozycji i znaczenia Kół Gospodyń Wiejskich • Budowanie aktywnego społeczeństwa obywatelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba obiektów niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej (szt.) ✓ Długość ścieżek spacerowo-dydaktycznych (km) ✓ Liczba obiektów gastronomicznych (szt.) ✓ Liczba wydarzeń sportowych i kulturalnych (szt.) ✓ Liczba uczestników zorganizowanych imprez (os.) ✓ Liczba akcji, projektów realizowanych przy udziale kół gospodyń wiejskich (szt.) ✓ Wysokość nakładów poniesionych z tytułu budowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej (zł)
	2.3.2. Stworzenie spójnego systemu ścieżek spacerowo-dydaktycznych promujących aktywny wypoczynek połączony z odkrywaniem i poznawaniem historii Gminy Złotorija i Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów.		
	2.3.3. Podjęcie przez władze samorządowe działań zmierzających do stworzenia dogodnych i atrakcyjnych warunków dla prowadzenia działalności gastronomicznej, w tym kafejek, restauracji i kawiarni.		
	2.3.4. Organizacja imprez sportowych i kulturalnych mających na celu zachęcenie do integrującego i aktywnego spędzania czasu wolnego w Gminie Złotorija.		
	2.3.5. Wsparcie działań zmierzających do wzmocnienia i rozwoju działalności Kół Gospodyń Wiejskich.		
	2.3.6. Budowa oraz modernizacja infrastruktury kulturalnej z jednoczesnym zwiększeniem usług kulturalnych.		
	2.3.7. Budowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej wraz z doposażeniem sprzętu sportowego.		

CEL STRATEGICZNY III: OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

	<p>3.1. Intensyfikacja działań służących uporządkowaniu publicznej przestrzeni gminnej</p>
	<p>3.2. Podjęcie działań wspierających adaptację Gminy Złotoryja do zachodzących zmian klimatycznych</p>
	<p>3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Złotoryja poprzez przyjazne dla środowiska działania infrastrukturalne</p>

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie **atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku**. Ład przestrzenny uwzględnia bowiem w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Dlatego też, stanowi on niezbędny element **zrównoważonego rozwoju**.

Cel strategiczny III zakładający **ochronę środowiska naturalnego** wspierającą proces adaptacji do zmian klimatu skupia się m.in. na intensyfikacji działań służących **uporządkowaniu publicznej przestrzeni** gminnej. W tym celu władze samorządowe dokonają **aktualizacji przestarzałych** i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także sporządzenia zgodnej ze stanem faktycznymi i **realnymi potrzebami** aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Efektem tych działań w przyszłości będzie **pokrycie 100% powierzchni Gminy** miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Bardzo ważnym atutem rozwoju Gminy Złotoryja są jej **walory przyrodnicze**, dlatego niezbędne jest podjęcie działań wspierających **adaptację Gminy Złotoryja do zachodzących zmian klimatycznych** celem ich ochrony. Dlatego postuluje się podjęcie działań zakładających w pierwszej kolejności edukację mieszkańców Gminy Złotoryja zapewniającą kompleksowe poznanie **zasad ekologii**, recyklingu, właściwej gospodarki odpadami oraz rozsądnego gospodarowania wodą i energią elektryczną. Jednocześnie na terenie Gminy prowadzone będą projekty z zakresu wsparcia działań popularyzujących korzystanie z **odnawialnych źródeł energii** oraz działań adaptacyjnych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Całość uzupełniona zostanie o działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Złotoryja (zakładające **przyjazne dla środowiska inwestycje infrastrukturalne**) w tym np. wyposażenie przestrzeni gminnej w energooszczędne instalacje oświetlenia drogowego.

CEL STRATEGICZNY III
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY 3.1.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Intensyfikacja działań służących uporządkowaniu publicznej przestrzeni gminnej	3.1.1. Podjęcie działań zmierzających do pokrycia 100% powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie w Gminie Złotoryja ładu przestrzennego • Zachowanie czytelności struktur przestrzenno-funkcjonalnych Gminy • Zapobiegnięcie zjawisku rozproszenia zabudowy • Zapewnienie harmonii pomiędzy różnymi elementami składowymi przestrzeni • Posiadanie przez Gminę aktualnego systemu dokumentów strategicznych • Wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Procent powierzchni Gminy pokryty MPZP (%) ✓ Liczba aktualizacji obowiązujących MPZP (szt.) ✓ Liczba dokonanych aktualizacji SUiKZP Gminy Złotoryja (szt.) ✓ Powierzchnia wyznaczonych obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych w Gminie Złotoryja (ha) ✓ Liczba zrealizowanych przedsięwzięć przyjętych w Gminnym Programie Rewitalizacji (szt.)
	3.1.2. Dokonanie aktualizacji przestarzałych i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego		
	3.1.3. Sporządzenie zgodnej ze stanem faktycznymi i realnymi potrzebami aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego		
	3.1.4. Dokonanie czytelnego wyznaczenia obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy Złotoryja		
	3.1.5. Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji służącego wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów Gminy		
	3.1.6. Podniesienie poziomu estetyki obiektów publicznych i przestrzeni publicznej		
	3.1.7. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.		

CEL STRATEGICZNY III
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY 3.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>Podjęcie działań wspierających adaptację Gminy Złotoryja do zachodzących zmian klimatycznych</p>	<p>3.2.1. Dokonanie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej zapewniającej poprawę efektywności energetycznej Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej budynków znajdujących się na terenie Gminy Złotoryja • Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza wnikającego z niskiej emisji • Ochrona środowiska naturalnego • Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym • Kształtowanie wśród mieszkańców postaw prośrodowiskowych • Wzrost powierzchni biologicznie czynnej • Poprawa gospodarki wodnej na terenie Gminy Złotoryja 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba obiektów poddanych termomodernizacji (szt.) ✓ Liczba przeprowadzonych wymian źródeł ciepła na terenie Gminy Złotoryja (szt.) ✓ Poziom stężenia pyłu PM 2,5 i PM 10 (µg/m³) ✓ Udział energii odnawialnej w ogólnej konsumpcji energii elektrycznej i ciepłej (%) ✓ Procent powierzchni Gminy pokrytej zieloną i niebieską infrastrukturą (%) ✓ Liczba budynków zasobu komunalnego poddanych termomodernizacji (szt.) ✓ Procent budynków mieszkalnych w Gminie pokrytych azbestem (%)
	<p>3.2.2. Podjęcie działań zmierzających do promocji i upowszechnienia wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych Gminy Złotoryja</p>		
	<p>3.2.3. Edukacja mieszkańców Gminy Złotoryja zapewniająca kompleksowe poznanie zasad ekologii, recyklingu, właściwej gospodarki odpadami oraz rozsądnego gospodarowania wodą oraz energią elektryczną.</p>		
	<p>3.2.4. Wsparcie działań popularyzujących korzystanie z odnawialnych źródeł energii</p>		
	<p>3.2.5. Prowadzenie działań adaptacyjnych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Złotoryja</p>		
	<p>3.2.6. Przeciwdziałanie suszom i okresowym powodziom w regionie poprzez: instalacje zbiorników małej retencji na terenie Gminy Złotoryja, regulację rzeki Kaczawy, cieków Drażnica, Lubiatówka, Prusickiego Potoku oraz rowów melioracyjnych.</p>		
	<p>3.2.7. Termomodernizacja budynków zasobu komunalnego.</p>		
	<p>3.2.8. Utylizacja azbestu z budynków mieszkalnych i gospodarczych na terenie gminy.</p>		

CEL STRATEGICZNY III
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY 3.3.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p style="text-align: center;">Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Złotoryja poprzez przyjazne dla środowiska działania infrastrukturalne</p>	<p>3.3.1. Wyposażenie przestrzeni gminnej w energooszczędne instalacje oświetlenia drogowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Złotoryja • Podniesienie komfortu ruchu pieszych podczas spacerów, szczególnie w okresie jesienno-zimowym • Zmniejszenie liczby wypadków drogowych z udziałem pieszych • Racjonalne zarządzanie gospodarką odpadami na terenie Gminy Złotoryja • Zwiększenie poziomu odzysku, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia odpadów surowcowych (papier, plastik, metal, szkło) • Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza wskutek ograniczenia emisji spalin 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba nowych, energooszczędnych instalacji oświetlenia drogowego (szt.) ✓ Liczba bezpiecznych przejść dla pieszych (szt.) ✓ Liczba wypadków drogowych z udziałem pieszych (szt.) ✓ Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów (os.) ✓ Liczba ładowarek zasilających samochody elektryczne na terenie Gminy Złotoryja (szt.) ✓ Liczba nowo zamontowanych kamer monitoringu wizyjnego (szt.) ✓ Liczba zatok autobusowych na terenie Gminy Złotoryja (szt.) ✓ Wysokość kosztów poniesionych z tytułu modernizacji bazy i sprzętu OSP (zł)
	<p>3.3.2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez budowę chodników oraz bezpiecznych przejść.</p>		
	<p>3.3.3. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) gwarantującego skuteczną segregację wybranych frakcji odpadów komunalnych.</p>		
	<p>3.3.4. Budowa ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Gminy Złotoryja.</p>		
	<p>3.3.5. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i ich mienia poprzez montaż systemu monitoringu wizyjnego na terenie Gminy Złotoryja.</p>		
	<p>3.3.6. Wyposażenie przystanków autobusowych w bezpieczne zatoki autobusowe gwarantujące bezpieczeństwo podczas wsiadania i wysiadania z pojazdu.</p>		
	<p>3.3.7. Modernizacja bazy i sprzętu Ochotniczych Straży Pożarnych służących bezpieczeństwu publicznemu.</p>		

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Złotoryja oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Gmina Złotoryja położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie złotoryjskim. Swoim obszarem otacza siedzibę powiatu – miasto Złotoryja. Gmina usytuowana jest na południowy zachód od miast Legnica i oddalona od niego o zaledwie 20 km. Od stolicy Dolnego Śląska – Wrocławia, Gmina Złotoryja oddalona jest o około 90 km.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Złotoryja w ostatnich latach ulega stopniowemu przeobrażeniu, co spowodowane jest rozwojem (w ujęciu terytorialnym) terenów przeznaczonych pod inwestycje, a w szczególności na cele zabudowy mieszkaniowej oraz aktywności gospodarczej.

Istotną rzeczą jest również zjawisko stopniowej suburbanizacji Miasta Złotoryja, w wyniku którego wykształcają się określone powiązania między miastem, a Gminą Złotoryja, których efektem jest pojawianie się nowych funkcji w strefie okalającej miasto. Powiązania między miastem, a obszarami wiejskimi, włączając w to przepływy ludzi, dóbr i kapitału, odgrywają istotną rolę w kształtowaniu się struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Złotoryja. Zachodzące zmiany dotyczą również znacznego rozwoju sieci komunikacyjnej oraz rozwoju nowych inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej. Na obszarze Gminy Złotoryja należy wyróżnić także strefy ograniczonej działalności inwestycyjnej w związku z ochroną złóż surowców naturalnych (m.in. Kopalnia Bazaltu „KRZENIÓW”, Zakłady Górnicze „Lena”). Działalność inwestycyjna na tym obszarze ograniczona zostanie do działań rehabilitacyjnych i przekształceniowych istniejącej zabudowy oraz lokalizacji obiektów produkcyjno-usługowych i usługowych związanych z utworzeniem miejsc pracy dla mieszkańców tej strefy.

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotoryja*, na terenie Gminy wyróżnione zostały tereny o następujących funkcjach:

Tereny mieszkaniowe

Gmina Złotoryja, z uwagi na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Złotoryi oraz Legnicy, jest gminą atrakcyjną dla rozwoju podmiejskich osiedli mieszkaniowych.

Największy rozwój funkcji mieszkaniowej przewidywany jest w części południowej i centralnej gminy, gdzie istnieje największe zainteresowanie inwestorów nowymi terenami budowlanymi. W pozostałych miejscowościach nowa zabudowa lokalizowana będzie głównie w pobliżu terenów zainwestowanych, w formie uzupełnienia istniejącej już tkanki urbanistycznej.

Ważne jest, aby w procesie powstawania nowej zabudowy mieszkaniowej dążyć do ograniczenia rozproszenia zabudowy poprzez jej koncentrację i uzupełnianie istniejących ciągów. Jest to czynnik sprzyjający procesowi uzbrajania nowych terenów w media, minimalizowania kosztów uzbrojenia oraz tworzenia czytelnych układów urbanistycznych pozostających w zgodzie z wymogami zachowania ładu przestrzennego.

Tereny usług publicznych

W nadchodzących latach, przewiduje się zwiększenie na terenie Gminy Złotoryja, terenów usług o charakterze publicznym (usługi oświaty, wychowania, zdrowia, kultury itp.). Usługi te realizowane będą przede wszystkim na terenach mieszkaniowych, w zależności od potrzeb.

Tereny aktywności gospodarczej (usługowe)

Głównym czynnikiem rozwoju gospodarczego Gminy Złotoryja jest stosunkowo dobre położenie względem szlaków komunikacyjnych (przebiegające przez obszar gminy drogi o znaczeniu wojewódzkim, autostrada A4, sieć komunikacji kolejowej), a także bliska odległość miasta Złotoryi i Legnicy oraz zasoby naturalne (złóża kruszywa naturalnego, bazaltu) i dobre warunki glebowe. Dlatego dla zapewnienia prawidłowych warunków rozwoju gospodarczego gminy, tereny przeznaczone na usługową działalność gospodarczą wyznaczone zostały w sąsiedztwie dróg krajowych.

Tereny aktywności gospodarczej (przemysłowe)

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Złotoryja obejmująca tereny aktywności gospodarczej o charakterze przemysłowym, zakłada wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe, elektrownie wodne i elektrownie fotowoltaiczne). Ulokowanie ww. inwestycji planuje się na określonych działkach w miejscowościach Jerzmanice-Zdrój, Kozów i Wyskok.

Tereny aktywności gospodarczej (powierzchniowa eksploatacja kruszyw i bazaltu)

Na terenie Gminy Złotoryja przewidziano dalsze prowadzenie powierzchniowej eksploatacji kruszyw:

- na terenie suchego zbiornika **Rzymówka**
- oraz w granicach złoża kruszywa naturalnego „Kozów I” i bazaltu w **Wilkowie**.

Tereny sportu, turystyki i rekreacji

Największy rozwój terenów sportu i rekreacji zakłada się we wsiach **Jerzmanice-Zdrój, Wilków-Osiedle, Prusice, Leszczyna, Lubiatów**, w rejonie istniejących obiektów rekreacyjnych oraz nowych terenach we wsi **Wilków**.

Funkcje turystyczne Gminy Złotoryja są obecnie niedostatecznie rozwinięte. Dlatego podejmując działania służące rozwojowi funkcji sportu, rekreacji i wypoczynku, należy opierać je o atrakcje krajobrazowe i walory przyrodnicze. Korzystne warunki środowiskowe i kulturowe Gminy Złotoryja, w tym w szczególności naturalne odsłonięcia skalne, pomniki przyrody, bogactwo fauny i flory oraz liczne zabytki architektury i budownictwa sprzyjać będą aktywizacji sfery sportowo-rekreacyjnej, natomiast całe Pogórze Kaczawskie jako rejon o dużej atrakcyjności krajobrazowej z interesującymi kompleksami leśnymi stanowić będzie dodatkowy atut.

Tereny rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wód i zieleni

Z uwagi na wyjątkowy i bogaty charakter terenów leśnych Gminy Złotoryja, w nadchodzących latach przewidziano zwiększenie powierzchni leśnych. Ponadto, wskazane zostały grunty o przeciętnych walorach rolniczych, które ulegną zalesieniu.

W zakresie zieleni publicznej przyjęto politykę zachowania dotychczasowych parków i cmentarzy. Dopuszczalne pozostaje lokalizowanie założeń parkowych na innych terenach, w tym w szczególności na terenach związanych z zabudową mieszkaniową.

Tereny komunikacji

Rozwiązania komunikacyjne w Gminie Złotoryja dotyczą przede wszystkim zapewnienia możliwości realizacji fragmentu obwodnicy miasta Złotoryja, poprzez uwzględnienie stosownych rezerw terenowych.

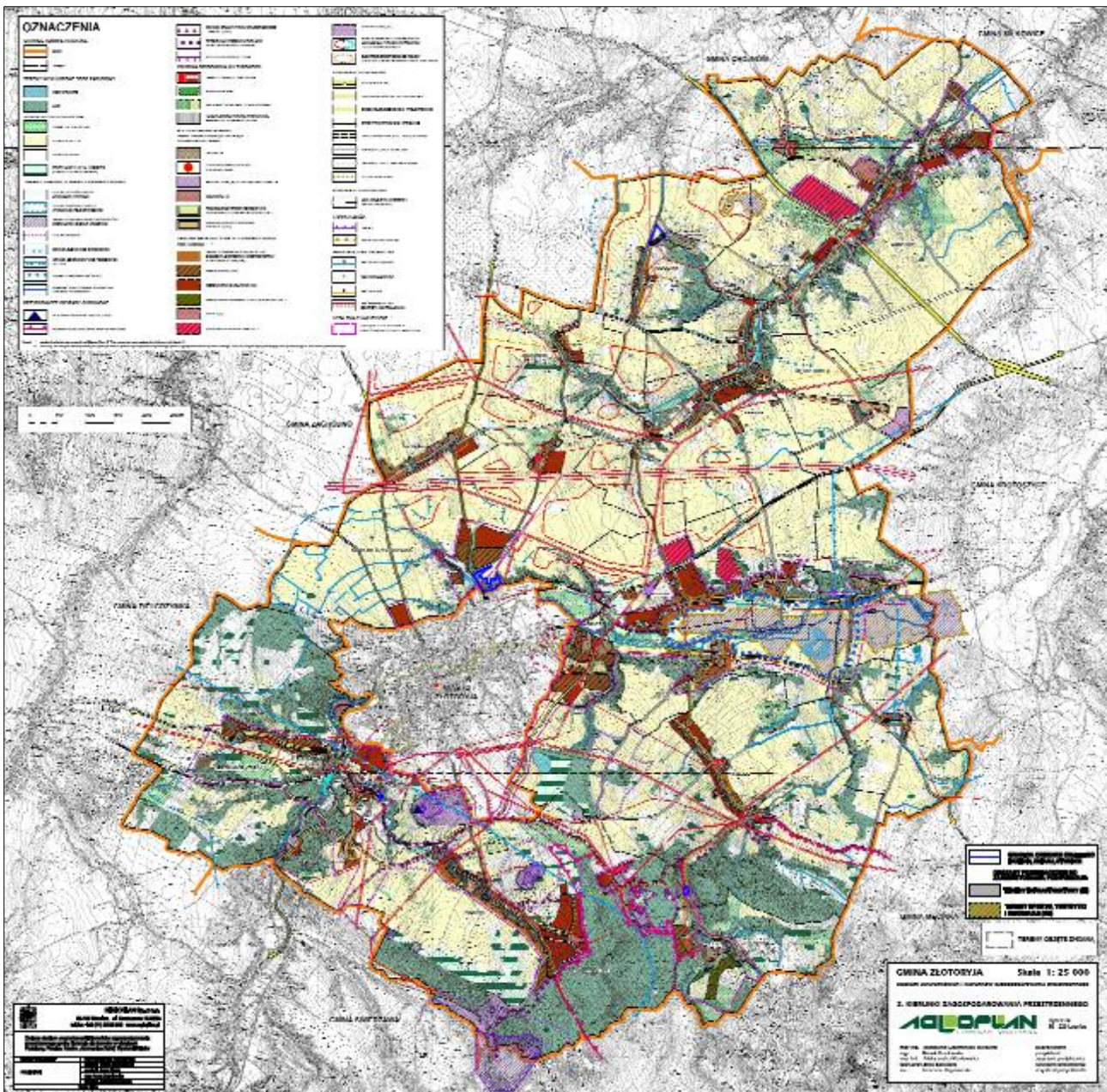

Dlatego też założono modernizację dróg wojewódzkich i powiatowych oraz powstanie nowych miejsc parkingowych i postojowych, jak również obiektów obsługi technicznego zaplecza motoryzacji. Przy realizacji ścieżek rowerowych podjęte zostaną prace dostosowujące istniejące drogi polne dla potrzeb komunikacji rowerowej.

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju zakłada się, że prowadzenie perspektywicznej polityki gospodarczo-przestrzennej przez Gminę Złotoryja, polegającej na opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przyczyni się do ograniczenia chaotycznej i przypadkowej zabudowy. Pozwoli to prowadzić Gminie elastyczną politykę gospodarczo-przestrzenną w oparciu o kryteria uciążliwości dla środowiska przyrodniczego i środowiska życia człowieka. Oznacza to, że przy lokalizacji nowych inwestycji istotny będzie przede wszystkim stopień dopuszczalnej uciążliwości, a nie profil działalności.

Ryc.5. Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotoryja.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotoryja.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Złotoryja wynikają również z celów i kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego wskazanych w **Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przyjętego Uchwałą nr XIX/482/2020 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. i opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 czerwca 2020 r. poz. 4036** oraz wynikających z niego postulatów kierowanych bezpośrednio do Gminy, jakimi są:

W zakresie kierunku
**1.1. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO ORAZ OŚRODKÓW
REGIONALNYCH POPRZEC INTEGRACJĘ Z ICH OBSZARAMI FUNKCJONALNYMI
JELENIOGÓRSKI OBSZAR FUNKCJONALNY (JOF)**

POSTULATY:

1. Uwzględnienie powiązań funkcjonalnych w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych i spójne oraz zintegrowane planowanie przestrzenne w ramach tych obszarów.
2. Uwzględnienie w polityce przestrzennej zielonej infrastruktury jako elementu struktury przestrzennej i kierunku przeznaczenia terenu.
3. Planowanie elementów zielonej infrastruktury z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.
4. Uwzględnienie w polityce przestrzennej możliwości odbudowy, modernizacji i rozbudowy linii kolejowych dla zaspokojenia potrzeb kolejowych przewozów aglomeracyjnych.
5. Opracowanie, zgodnie z rekomendacjami Dolnośląskiej Polityki Rowerowej, miejskich koncepcji rozwoju tras rowerowych w granicach administracyjnych miast i uwzględnienie tych tras w studiach gmin.
6. Uwzględnienie infrastruktury transportu rowerowego przy planowaniu zintegrowanego systemu transportu, obejmującego różne środki transportu i elementy infrastruktury w miejskich obszarach funkcjonalnych.
7. Planowanie tras rowerowych z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.
8. Planowanie infrastruktury rowerowej zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.

USTALENIA:

Prowadzenie współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych w celu zarządzania przestrzenią w taki sposób, aby następowała integracja oraz łączenie funkcji komplementarnych w przestrzeni w celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania infrastruktury komunalnej i podniesienia jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem:

- 1) zrównoważonej mobilności, w tym zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie, m.in. poprzez:
  - a) wskazanie w studiach gmin przebiegu planowanych głównych tras rowerowych* województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku Planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego*,
  - b) planowanie i realizowanie wzdłuż dróg gminnych pozostałych tras rowerowych* pozwalających na powiązanie jednostek osadniczych bezpośrednio z celami codziennych dojazdów do szkoły, pracy i usług lub przystanków i węzłów transportu zbiorowego, mogących stanowić jeden z etapów tych podróży (z zachowaniem odpowiednich rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo, adekwatnych, w szczególności do natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach tych dróg),

- 2) wspólnego planowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w formie kompleksowych zespołów zabudowy, z zapewnieniem w miejscu zamieszkania dostępu do podstawowych usług publicznych, infrastruktury technicznej oraz transportu zbiorowego,
- 3) potrzeb ochrony obszarów cennych przyrodniczo i ochrony krajobrazu kulturowego oraz tożsamości miejsca,
- 4) potrzeb kształtowania struktur przestrzennych umożliwiających zachowanie i funkcjonowanie terenów otwartych i zieleni w obszarach zurbanizowanych, powiązanych z miejskimi systemami zieleni,
- 5) potrzeb ograniczania zagospodarowania terenów dotychczas niezurbanizowanych i zapobieganiu temu zagospodarowaniu,
- 6) potrzeb zachowania obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich,
- 7) kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

2. Wzmacnianie funkcjonalno-przestrzennej spójności obszaru funkcjonalnego oraz jego powiązań zewnętrznych.

3. Wzmacnianie potencjałów wewnętrznych wynikających z renty położenia i charakteru miejskiego obszaru funkcjonalnego, stanowiących o jego konkurencyjności.

W zakresie kierunku
**1.3. ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTWA POPRZEZ
 WYZNACZENIE OBSZARÓW OPTYMALNEJ LOKALIZACJI
 NOWYCH INWESTYCJI.**

POSTULATY:

1. Uwzględnianie w studiach gmin obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji, wskazanych na rysunku *Planu nr 1. Osadnictwo* jako terenów lokalizacji budynków lub budowli związanych z prowadzeniem działalności mającej na celu wytwarzanie dóbr i materiałów oraz jako rekomendowanych przedsiębiorcom optymalnych lokalizacji nowych inwestycji w rozumieniu przepisów art. 7 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji.

W zakresie kierunku
**1.4. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENI I USŁUG PUBLICZNYCH DLA OSÓB ZE
 SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI.**

POSTULATY:

1. Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez:
  - 1) planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
  - 2) określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach.
2. Uwzględnienie w studiach gmin konieczności przeprowadzenia inwentaryzacji i audytów dotyczących występowania w przestrzeni publicznej barier ograniczających dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W zakresie kierunku
**2.1. STWORZENIE SPÓJNEGO REGIONALNEGO SYSTEMU OCHRONY PRZYRODY,
FUNKCJONUJĄCEGO W RAMACH STRUKTUR KRAJOWYCH I EUROPEJSKICH**

POSTULATY:

1. Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych).
2. Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.
3. Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.
4. Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.
5. Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.

USTALENIA:

1. Uwzględnienie postulowanych obszarów do objęcia ochroną prawną – na podstawie zapisów obowiązujących planów ochrony parków krajobrazowych, w tym:
  - ✓ postulowanych zespołów przyrodniczo – krajobrazowych,
  - ✓ proponowanych stanowisk dokumentacyjnych.
2. Ochrona obszarów o nieprzekształconych lub stosunkowo mało zmienionych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, oraz uwzględnianie pozostałych działań ochronnych w zakresie ochrony krajobrazu, sformułowanych w obowiązujących planach ochrony parków krajobrazowych:
  - ✓ Park Krajobrazowy „Chełmy”.
3. Na obszarach otulin parków krajobrazowych działalność związana z usługami turystycznymi i sportowymi powinna zostać dostosowana skalą i intensywnością do charakteru obszaru chronionego i jego otoczenia poprzez obligatoryjne wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy szczegółowych parametrów zabudowy dla projektowanej działalności.

W zakresie kierunku
2.2. WYKORZYSTANIE ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU.

POSTULATY:

1. Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.

2. Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).
3. Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.
4. Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
5. Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:
  - a) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi,
  - b) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu.
6. Weryfikacja przebiegu i modernizacja Drogi Śródsudeckiej (Via Montana) poprawiająca bezpieczeństwo trasy i jej atrakcyjność turystyczną oraz skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w obszarze oddziaływania trasy.
7. Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej:
  - a) terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych,
  - b) obszarów o ekspozycji północnej, obszarów osuwiskowych, zalewowych, inwersyjnych
8. Wyeliminowanie lokalizacji zwartych kompleksów zabudowy produkcyjnej o powierzchni większej niż 1,0 ha oraz usługowej o powierzchni większej niż 2,0 ha na terenach o nachyleniu powyżej 5,0%.
9. Ustalenie minimalnego wskaźnika powierzchni terenów biologicznie czynnych na poziomie 75,0% na terenach o nachyleniu powyżej 5,0% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej, zamieszkania zbiorowego, usług zdrowia (lecznictwa uzdrowskiego), usług sportu i rekreacji oraz usług turystycznych.

USTALENIA:

1. Uwzględnianie istniejących analiz krajobrazowych i wytycznych zawartych w planach ochrony dla parków krajobrazowych.
2. Wprowadzenie zakazu lokalizacji wysokościowych urządzeń infrastruktury technicznej, takich jak maszty telewizyjne i wieże telefonii komórkowej w strefach ekspozycji widokowej wyznaczonych w studiach gmin.
3. Wskazanie w studiach gmin obiektów regionalnej architektury drewnianej wraz z otoczeniem do objęcia ochroną konserwatorską (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w gminnej ewidencji zabytków). Wprowadzenie do studium gminy zapisów w zakresie zasad ochrony obiektów regionalnej architektury drewnianej.
4. Wskazanie w studiach gmin obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:
  - a) w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,
  - b) w terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów,

- c) w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.
5. Wskazanie w studiach gmin obszarów, które wymagają opracowania, we współpracy z sąsiednimi gminami, planów rozwoju ponadlokalnej infrastruktury turystycznej, udostępniającej wskazane obszary jako całość.
  6. Wskazanie w studiach gmin przebiegu regionalnych szlaków turystycznych, w tym planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z „Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego” przyjętą Uchwałą nr 5425/V/18 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2018 roku.
  7. Wskazanie w studiach gmin węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzonymi w obszarze gminy.

W zakresie kierunku
2.3. WYKORZYSTANIE ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU.

POSTULATY:

1. Uwzględnienie ochrony udokumentowanych złóż o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym i planowanie przeznaczenia terenów w sposób niewywołujący potencjalnych konfliktów związanych z ich eksploatacją.
2. Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową.
3. Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych.

W zakresie kierunku
3.1. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ ORAZ RACJONALNEGO ROZWOJU ENERGETYKI OPARTEJ NA ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII PRZY WYKORZYSTANIU NATURALNYCH UWARUNKOWAŃ REGIONU.

POSTULATY:

1. Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6.
2. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych* wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się dopuszczać jedynie w uzasadnionych przypadkach, na obszarach regionalnych stref aktywności gospodarczej oraz innych kompleksów zabudowy produkcyjnej lub usługowej o łącznej powierzchni powyżej 10 ha.
3. Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin.

4. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych.
5. Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych* liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku:
  - a) możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego,
  - b) dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym.
6. Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:
  - a) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,
  - b) sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych.
7. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza*.
8. Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.
9. Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:
  - a) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
  - b) o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,
  - c) o wysokim nasłonecznieniu,
  - d) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych.
10. Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.
11. Wsparcie dla technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych.

USTALENIA:

1. Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych* dla terenów przeznaczanych pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji. Zaleca się wskazanie kompleksów zabudowy usługowej lub produkcyjnej o łącznej powierzchni przekraczającej 10 ha, a w szczególności zlokalizowanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji*, jako obszarów, na których na dachach i zadaszeniach obiektów mogą zostać rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

W zakresie kierunku

3.2. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA WYPOSAŻENIA TERENÓW ZURBANIZOWANYCH W URZĄDZENIA I SYSTEMY UMOŻLIWIAJĄCE DOSTARCZANIE WODY I ODBIÓR ŚCIEKÓW ORAZ ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW

POSTULATY:

1. Uwzględnienie możliwości realizacji instalacji do termicznego przekształcania odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczenie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych.
3. W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe.
4. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych:
  - a) na terenach aglomeracji ściekowych, zgodnie z warunkami określonymi w AKPOŚK 2017,
  - b) poza aglomeracjami ściekowymi
    - powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa),
    - powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej.
5. W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

W zakresie kierunku

3.3. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TELEKOMUNIKACYJNEJ

POSTULATY:

1. Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiowo-telewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych.
2. Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową.

W zakresie kierunku

3.5. OGRANICZANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW EKSTREMALNYCH ZJAWISK NATURALNYCH - POWODZI I SUSZY.

POSTULATY:

1. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego (patrz: pkt 1. Postulaty kierowane do Rządu RP).
2. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów.

3. Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.
4. Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy

USTALENIA:

1. Stosowanie w studiach gmin zasad ochrony środowiska i jego zasobów uwzględniających ograniczanie odpływu wód opadowych i roztopowych (np. doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencyjne).
2. Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych umożliwiających:
  - a) lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji,
  - b) stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry),
  - c) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych,
  - d) odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych,
  - e) ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.

W zakresie kierunku 3.6. OGRANICZANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ZAGRAŻAJĄCYCH ZDROWIU I BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW

POSTULATY:

1. Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.
2. Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.
3. Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.
4. Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają:
  - a) możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych;
  - b) dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową; z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii.
5. Zachowanie bezpiecznej odległości od zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, które zostały zamieszczone w Aneksie nr 2, a ich rozmieszczenie zostało pokazane na rysunku Planu nr 8. Bezpieczeństwo.

W zakresie kierunku
4.1. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI ZEWNĘTRZNEJ W RAMACH SIECI TEN-T

1. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego możliwości realizacji inwestycji:
  - rozbudowa autostrady A4 odc. Wrocław – Krzyżowa,
  - budowa kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y” relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi,
  - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 364 na odcinku Legnica – Złotoryja,
  - rewitalizacja linii kolejowej nr 284 na odcinku Lwówek Śląski – Złotoryja,
  - rewitalizacja linii kolejowej nr 284 na odcinku Złotoryja – Legnica.

W zakresie kierunku
**4.2. INTEGRACJA DZIAŁAŃ W RAMACH GŁÓWNYCH KORYTARZY DROGOWYCH
O KLUCZOWYM I STRATEGICZNYM ZNACZENIU Z PUNKTU WIDZENIA
ROZWOJU WOJEWÓDZTWA**

1. W ramach wskazanych ciągów drogowych postuluje się o uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednoczenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład danego korytarza. Szczególnie istotnym jest zapewnienie możliwości dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe. W miarę możliwości należy ograniczać lokalizację nowych zjazdów oraz skrzyżowań z drogami dojazdowymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów powinna odbywać się poprzez już istniejące zjazdy, skrzyżowania oraz nowe drogi o klasie co najmniej zbiorczej, a dotyczy to w szczególności dróg klasy technicznej G i GP. W ramach wskazanych korytarzy należy dążyć do realizacji ciągów pieszych lub pieszorowerowych zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.
  - a. Korytarz autostrady A4 – przebieg: granica państwa Zgorzelec – Bolesławiec – Krzyżowa – Legnica – Wrocław – Oława – Opole.
  - b. Korytarz (podsudecki) – przebieg: DW382 Świdnica – Stanowice – dalej jako DW374 Strzegom – Jawor – dalej jako DW363 Złotoryja – dalej DW364 Lwówek Śląski – Gryfów Śląski.
  - c. Korytarz (złotoryjski) – przebieg: DW364 Legnica – Złotoryja – dalej DW363 Bolesławiec.

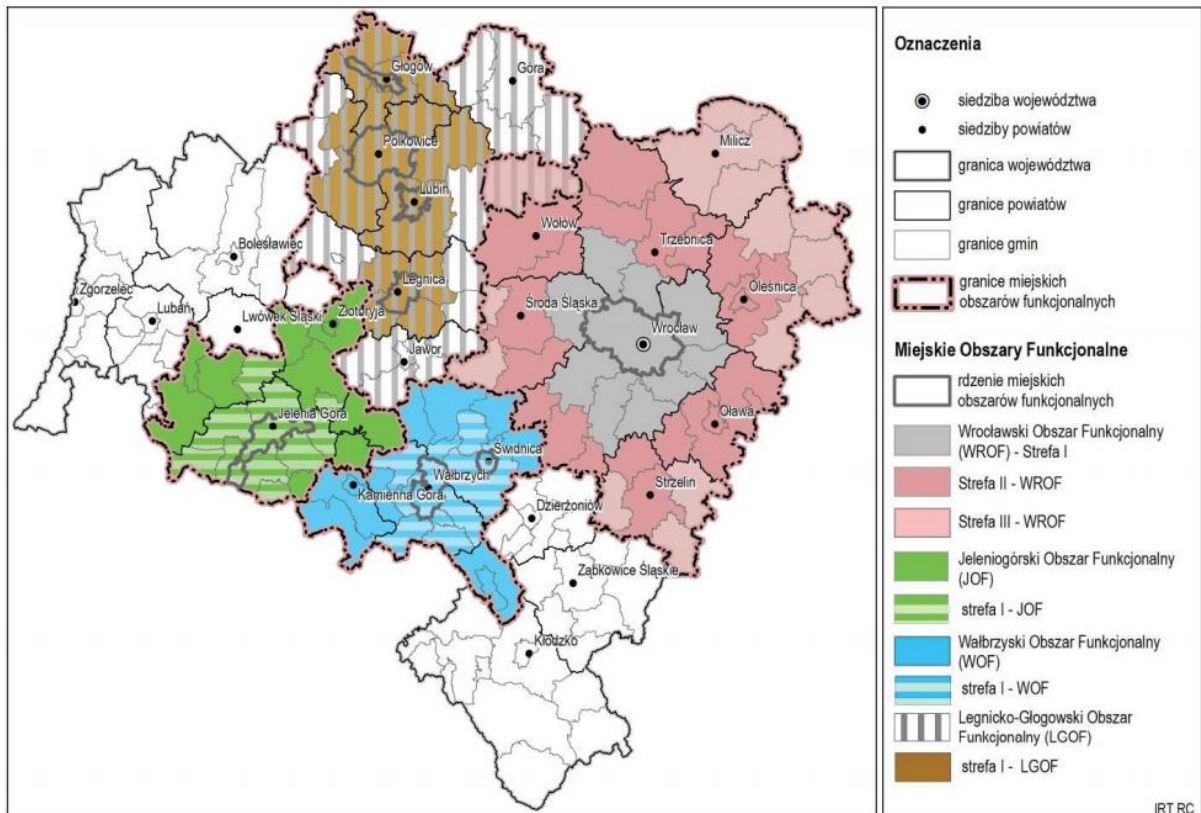
Zaznaczyć należy, że w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego zawarte są również rekomendacje dedykowane grupie określanej jako „wszystkie gminy” oraz jednostkom należącym do określonych obszarów funkcjonalnych.

Zgodnie z Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Gmina Złotoryja należy do:

- ✓ Grupy gmin położonych w granicach Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- ✓ Grupy gmin położonych w granicach przygranicznego obszaru funkcjonalnego,
- ✓ Grupy gmin położonych w granicach obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo,
- ✓ Grupy gmin położonych w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego,

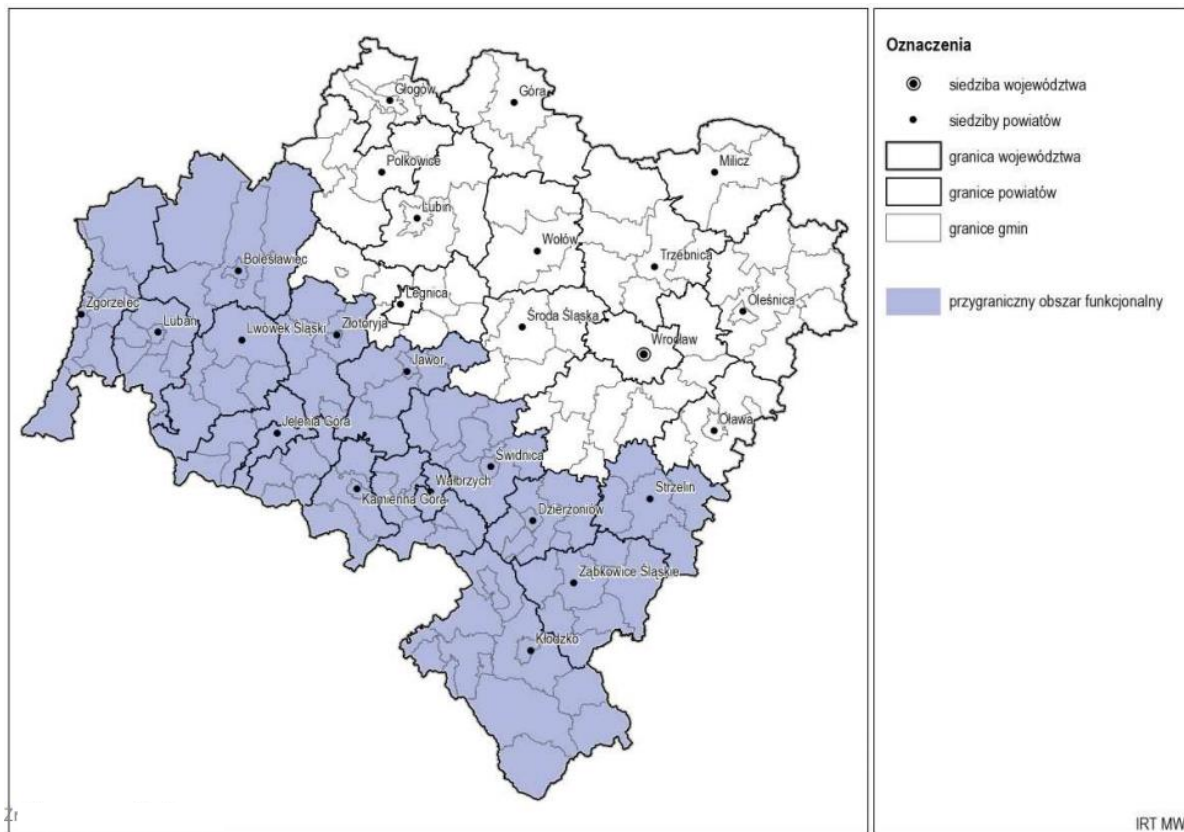
- ✓ Grupy gmin położonych w granicach których zlokalizowane są tereny zamknięte, strefy ochronne dla terenów zamkniętych, obszary ograniczonego użytkowania oraz kolejowe tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
- ✓ Grupy gmin, w których zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu krajowym i regionalnym oraz obszary ochrony zbiorników wód podziemnych.

Ryc. 6. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych.

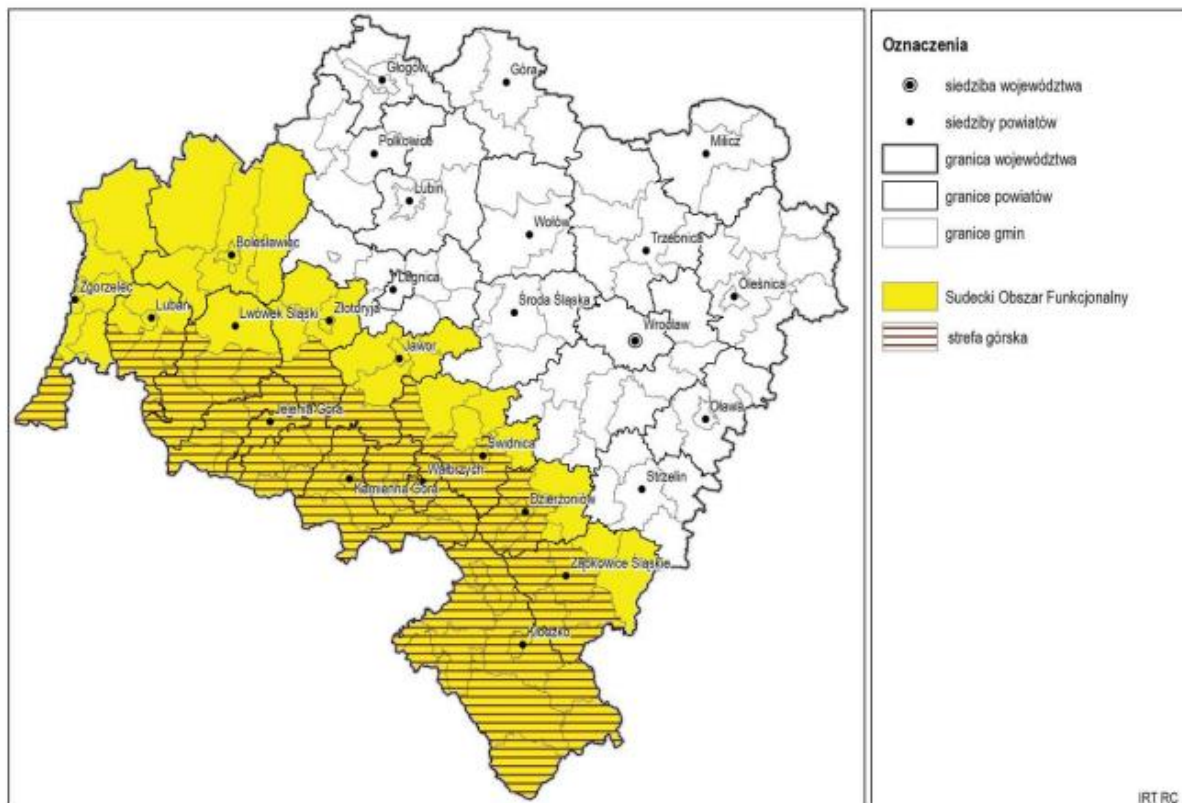
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Ryc. 7. Zasięg przygranicznego obszaru funkcjonalnego.

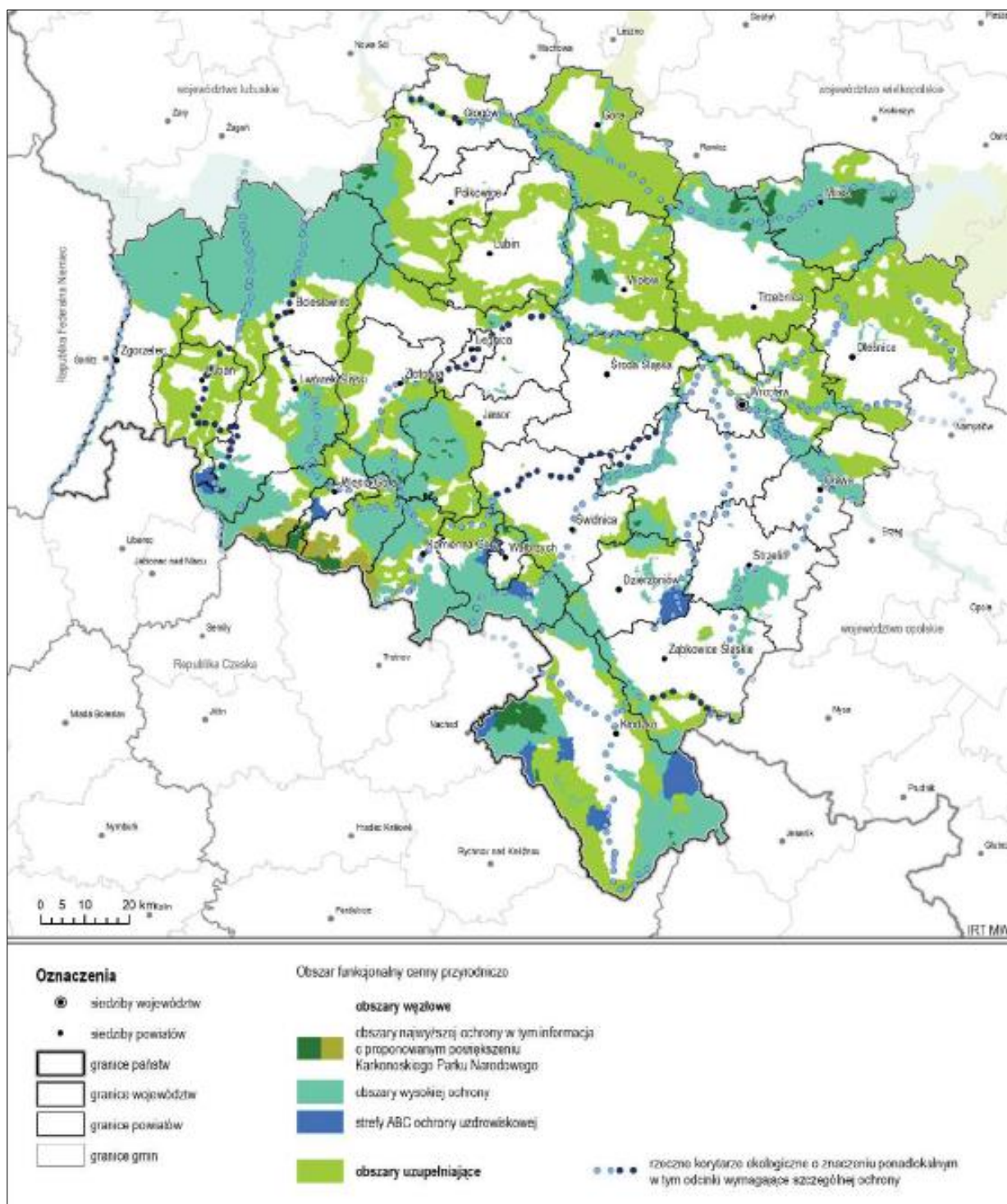
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Ryc. 8. Zasięg Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego i strefy górskiej.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

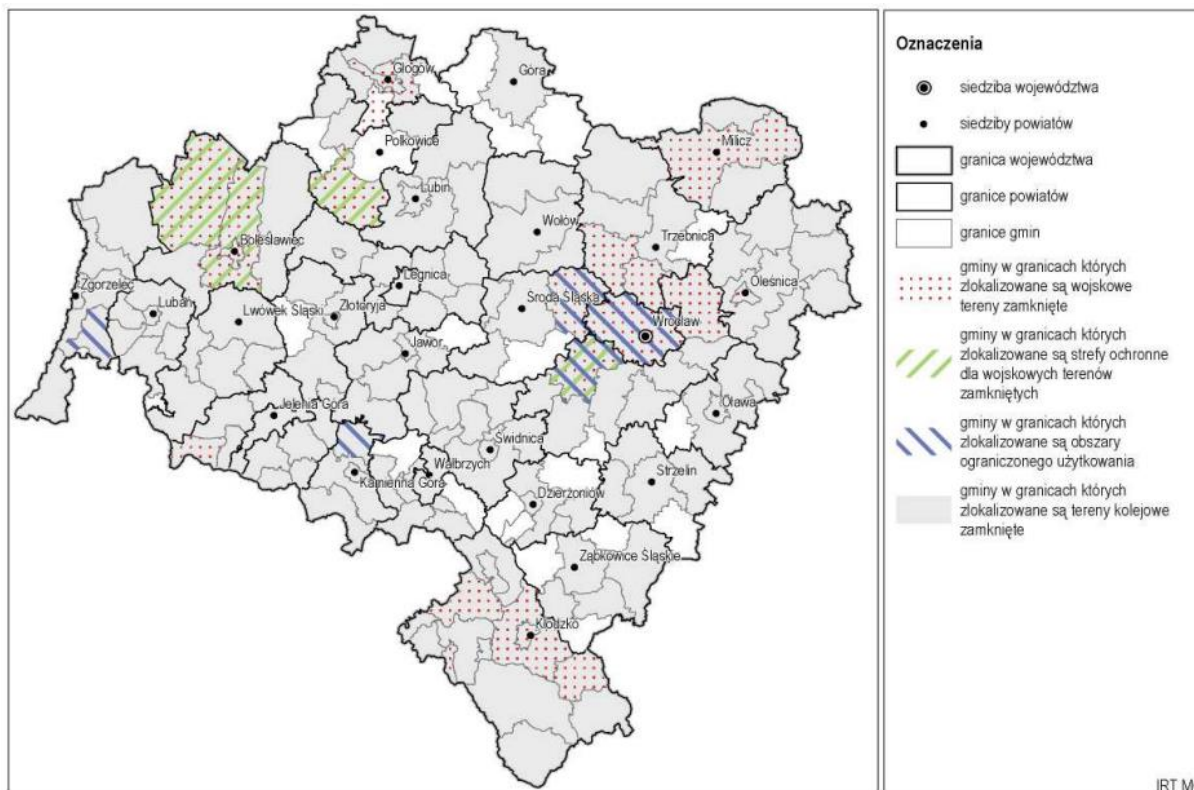
Ryc. 9. Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Ryc. 10. Tereny zamknięte i obszary ograniczonego użytkowania w województwie dolnośląskim 2019 r.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Złotoryja z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów na obszarze Gminy Złotoryja, ale są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) czy Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 ze Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do 2030 roku.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2030 ROKU	STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZŁOTORYJA NA LATA 2021-2030
<p style="text-align: center;">CEL STRATEGICZNY 1 EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU REGIONU.</p> <p>1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.</p> <p>1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki.</p> <p>1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu.</p> <p>1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich.</p>	<p style="text-align: center;">CEL STRATEGICZNY I</p> <p style="text-align: center;">WZROST GOSPODARCZY GMINY ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ NA ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ</p> <hr/> <p>Cel operacyjny 1.1.: Wykorzystanie potencjału turystycznego, środowiskowego i przyrodniczego Gminy Złotoryja</p> <hr/> <p>Cel operacyjny 1.3.: Podniesienie konkurencyjności Gminy Złotoryja w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości i spójności przestrzennej</p>
	<p style="text-align: center;">CEL STRATEGICZNY III</p> <p style="text-align: center;">OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU</p> <hr/> <p>Cel operacyjny 3.1.: Intensyfikacja działań służących uporządkowaniu publicznej przestrzeni gminnej</p>

**CEL STRATEGICZNY 2
POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI
USŁUG PUBLICZNYCH**

2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej.

2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych.

2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych

CEL STRATEGICZNY I

**WZROST GOSPODARCZY GMINY
ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE
ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH
REGIONU ORAZ NA ROZWINIĘTEJ
INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ**

Cel operacyjny 1.2.: Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Złotoryja

CEL STRATEGICZNY II

**POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI
ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY
USŁUG SPOŁECZNYCH**

Cel operacyjny 2.1.: Podjęcie działań zmierzających do ciągłego rozwoju dzieci i młodzieży, w tym dzieci do lat 3.

Cel operacyjny 2.2.: Udoskonalenie oferty świadczonych usług społecznych, z uwzględnieniem sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami.

Cel operacyjny 2.3.: Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb społeczności wielopokoleniowej.

**CEL STRATEGICZNY 3
WZMOCNIENIE REGIONALNEGO KAPITAŁU
LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO**

- 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich.
- 3.2. Wzrost społecznej integracji.
- 3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy.
- 3.4. Poprawa efektywności kształcenia.
- 3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.
- 3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych.

CEL STRATEGICZNY II

**POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI
ŚWIADCZONYCH NA TERENIE GMINY
USŁUG SPOŁECZNYCH**

Cel operacyjny 2.2.: Udoskonalenie oferty świadczonych usług społecznych, z uwzględnieniem sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami

Cel operacyjny 2.3.: Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb społeczności wielopokoleniowej

CEL STRATEGICZNY III

**OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO
WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO
ZMIAN KLIMATU**

Cel operacyjny 3.2.: Podjęcie działań wspierających adaptację Gminy Złotoryja do zachodzących zmian klimatycznych

Cel operacyjny 3.3.: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Złotoryja poprzez przyjazne dla środowiska działania infrastrukturalne

**CEL STRATEGICZNY 4
ODPOWIEDZIALNE WYKORZYSTANIE
ZASOBÓW I OCHRONA WALORÓW
ŚRODOWISKA NATURALNEGO I
DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**

- 4.1. Poprawa stanu środowiska.
- 4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska.
- 4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi.
- 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego.
- 4.6. Rozwój gospodarki cyrkularnej.

CEL STRATEGICZNY III

**OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO
WSPIERAJĄCA PROCES ADAPTACJI DO
ZMIAN KLIMATU**

Cel operacyjny 3.1.: Intensyfikacja działań służących uporządkowaniu publicznej przestrzeni gminnej

Cel operacyjny 3.2.: Podjęcie działań wspierających adaptację Gminy Złotoryja do zachodzących zmian klimatycznych

Cel operacyjny 3.3.: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Złotoryja poprzez przyjazne dla środowiska działania infrastrukturalne

CEL STRATEGICZNY I

**WZROST GOSPODARCZY GMINY
ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE
ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU
ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE
TECHNICZNEJ**

Cel operacyjny 1.1.: Wykorzystanie potencjału turystycznego, środowiskowego i przyrodniczego Gminy Złotoryja

**CEL STRATEGICZNY 5
WZMOCNIENIE PRZESTRZENNEJ
SPÓJNOŚCI REGIONU**

- 5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej
- 5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych
- 5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej

CEL STRATEGICZNY I

**WZROST GOSPODARCZY GMINY
ZŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE
ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU
ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE
TECHNICZNEJ**

Cel operacyjny 1.2.: Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Złotoryja

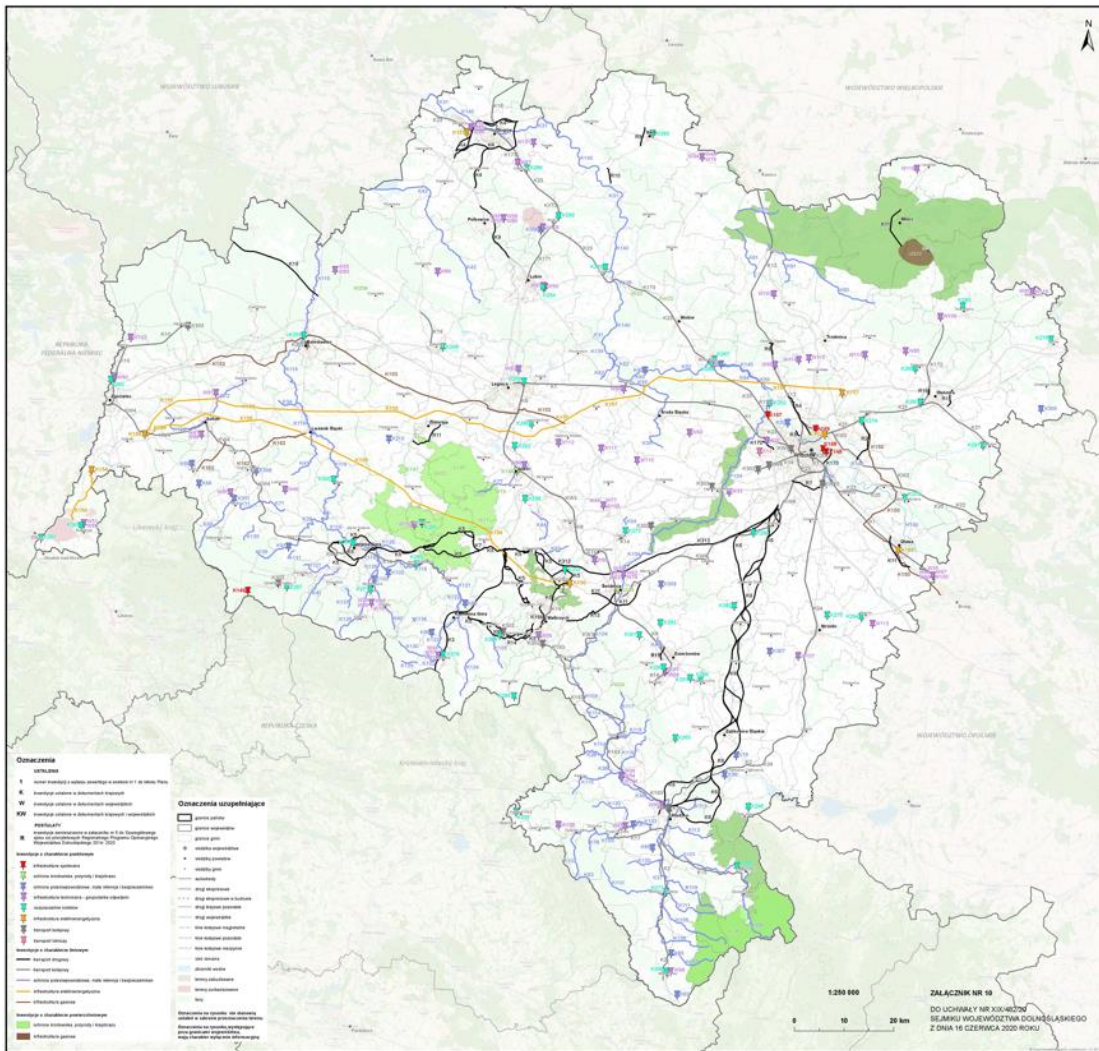
Cel operacyjny 1.3.: Podniesienie konkurencyjności Gminy Złotoryja w regionie poprzez rozwój przedsiębiorczości i spójności przestrzennej

Ponadto, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Gmina Złotoryja została wskazana jako lokalizacja dla następujących inwestycji celu publicznego:

1. Opracowanie projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037
2. Modernizacja systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w celu poprawy jego funkcjonalności oraz optymalnego wykorzystania połączenia Polska – Niemcy: gazociągu granica Rzeczypospolitej Polskiej (Lasów)-Taczalin-Radakowice-Gałów-Wierzchowice wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego (inwestycja zrealizowana z wyłączeniem odcinka Jeleniów-Taczalin)
3. Budowa linii 400 kV Mikułowa - Czarna wraz z rozbudową/modernizacją stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.) (zadanie zakończone)
4. Budowa obejścia m. Złotoryja - etapami

Ryc. 11. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

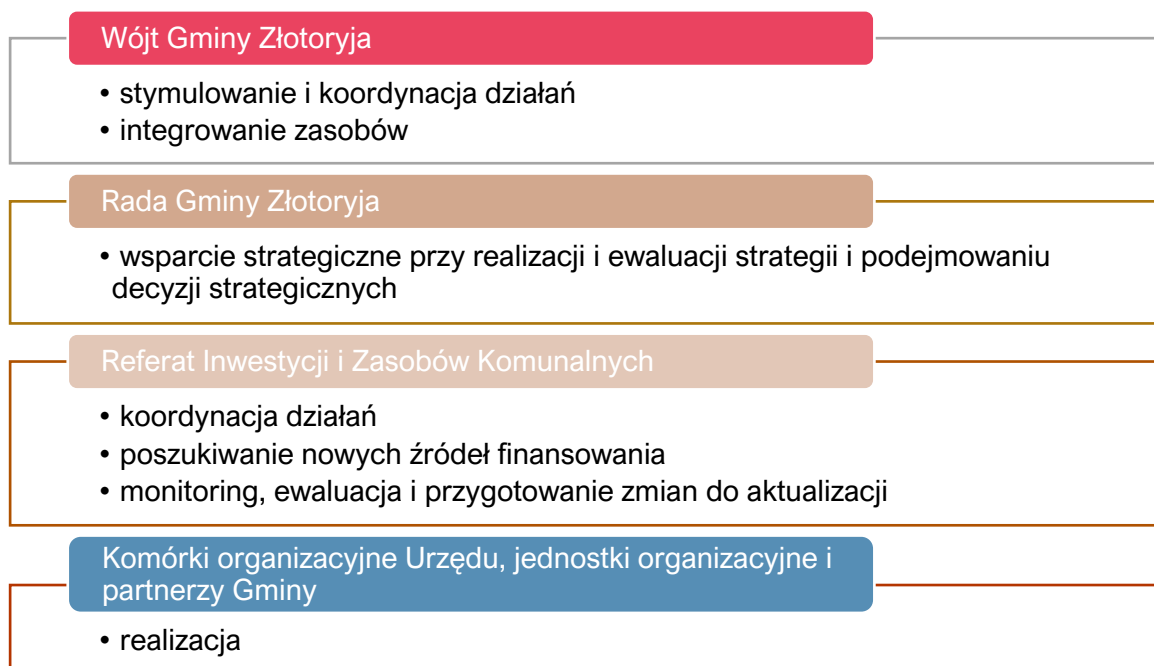

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Złotoryja, Rada Gminy oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, wieloletni program gospodarowania zasobem gminy czy programy jednoroczne. W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu

terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat złotoryjski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje o stanie realizacji zadania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Złotoryja na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych;
- programu jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem złotoryjskim oraz województwem dolnośląskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina Złotoryja będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłacie wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych.

Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z Uchwałą nr XXXII/322/2021 Rady Gminy Złotoryja z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Złotoryja, potencjał inwestycyjny Gminy, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2021-2030 wyniesie około 18,2 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

DIAGNOZA SYTUACJI
PRZESTRZENNEJ,
GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ

**GMINY
ZŁOTORYJA**

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	72
1.1. Informacje ogólne	72
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	74
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	76
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	84
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	84
2.2. Infrastruktura i środowisko	86
Infrastruktura drogowa	86
Urządzenia sieciowe	86
Gospodarka odpadami	88
Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska	90
2.3. Stan finansów samorządowych	91
Wykonanie budżetu	91
Struktura dochodów i wydatków	93
Potencjał inwestycyjny	96
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	97
3.1. Demografia	97
3.2. Kapitał społeczny	101
Przedszkola i żłobki	101
Edukacja	103
Kultura i sport	107
Bezpieczeństwo publiczne	108
Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy	108
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	110

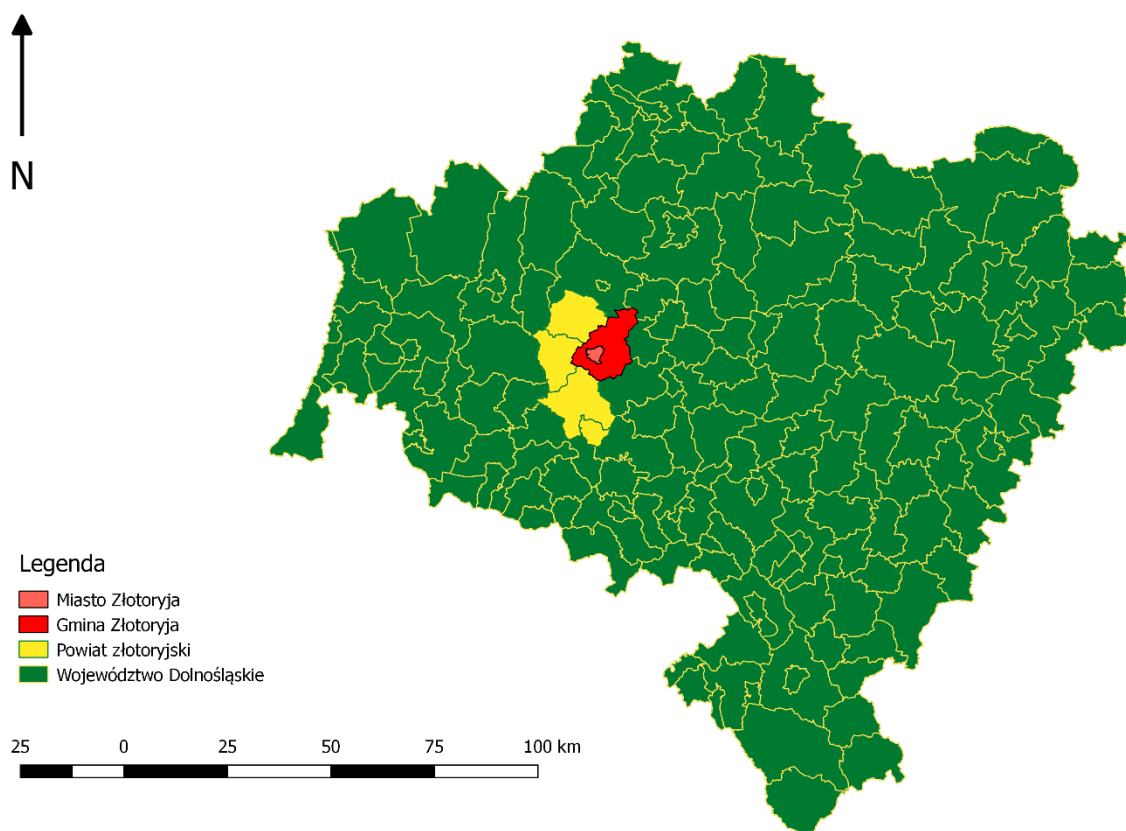
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Złotoryja, jest gminą wiejską położoną w powiecie złotoryjskim, w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Obszar Gmin otacza miasto Złotoryję – siedzibę powiatu, będącą odrębną od gminy jednostką samorządu terytorialnego.

Gmina położona jest 20 km na południowy zachód od miasta Legnica. Od stolicy województwa – miasta Wrocław, Złotoryja oddalona jest o ok. 90 km.

Ryc. 1. Położenie administracyjne Gminy Złotoryja.

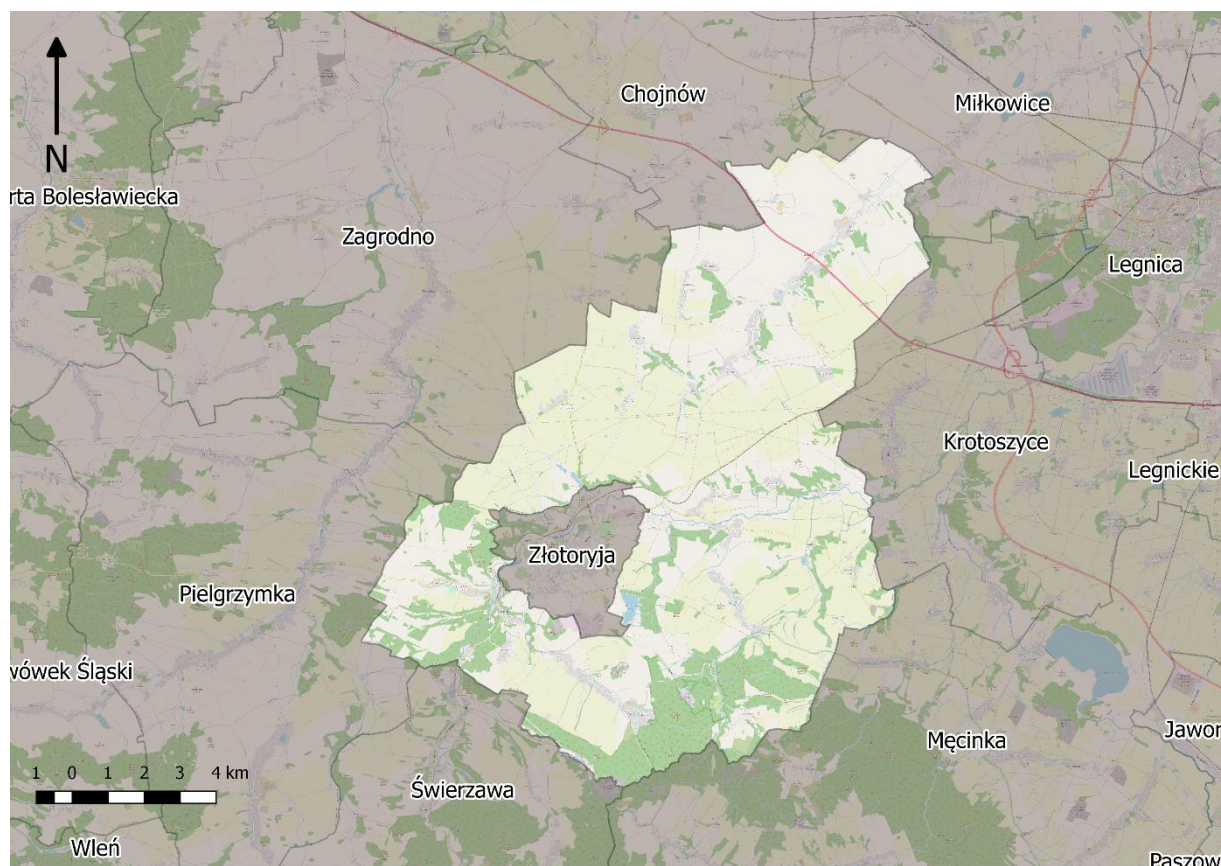
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina sąsiaduje z:

- ♦ Gminą Pielgrzymka (powiat złotoryjski),
- ♦ Gminą Zagrodno (powiat złotoryjski),
- ♦ Gminą Chojnów (powiat legnicki),
- ♦ Gminą Miłkowice (powiat legnicki),
- ♦ Gminą Krotoszyce (powiat legnicki),
- ♦ Gminą Męcinka (powiat jaworski),
- ♦ Gminą Świerzawa (powiat złotoryjski),
- ♦ Miastem Złotoryja.

Ryc. 2. Położenie Gminy Złotoryja na tle gmin sąsiadujących.

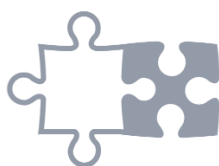

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład Gminy Złotoryja wchodzi 22 miejscowości: Brennik, Ernestynów, Gierałowiec, Jerzmanice-Zdrój, Kopacz, Kozów, Leszczyna, Lubiatów, Kwiatów, Łaźniki, Podolany, Prusice, Pyskowice, Rokitnica, Rzymówka, Nowa Wieś Złotoryjska, Sępów, Wilków, Nowa Ziemia, Wilków-Osiedle, Wyskok, Wysocko. Ogólna powierzchnia geodezyjna Gminy Złotoryja wynosi 14 495 hektarów.

Gmina wiejska Złotoryja należy do grupy tzw. gmin obwarzankowych¹, których siedziba mieści się na terenie miasta niewchodzącego w skład administracyjny tejże gminy. Określenie to związane jest z kształtem terenów gmin, które otaczając miasto układają się właśnie w kształt „obwarzanka”.

Takie ukształtowanie administracyjne Gminy Złotoryja wiąże się z jej funkcjonalnym powiązaniem z miastem oraz występowaniem sieci zależności wpływających na funkcjonowanie obydwu jednostek. Do najbardziej zauważalnych powiązań zaliczyć należy rynek pracy, obsługę infrastrukturalną, administracyjną oraz przemieszczanie się ludności, a wraz z nią przepływ dóbr rynkowych i kapitału finansowego. Powiązania gminy obwarzankowej z miastem wpływają również na budowanie tożsamości lokalnej, a także kształtowanie się spójnej kultury i symboliki miasta oraz gminy, co w przypadku Złotoryi pozostaje szczególnie widoczne.

¹ Określenie to zostało po raz pierwszy sformułowane w 2013 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji.

Ryc. 3. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Złotoryja.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Złotoryja.

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Złotoryja przedstawiona została na powyższym wykresie, z którego zauważyć można, że prawie 70% powierzchni Gminy stanowią użytki rolne, co pozwala stwierdzić, że Gmina Złotoryja posiada charakter typowo rolniczy, choć zaznaczyć należy, że na jej terenie obecne są tradycje górnicze, związane z występowaniem zakładów i przedsiębiorstw górniczych zajmujących się eksploatacją z ziemi kopalin użytecznych.

Obszarem cechującym się korzystnymi warunkami dla uprawy rolnictwa jest północna część Gminy. W tym miejscu warto zaznaczyć, że na jej terenie występują grunty orne dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych (bardzo dobre (I, II) i dobre (III) – 59,5%, średnie (IV) – 34,8%, słabe (V, VI) – 5,7%). Lasy i grunty leśne zajmują ok. 16% powierzchni, a tereny pozostałe tj. drogi, wody, obszary zabudowane, nieużytki kamieniołomy 12%.

Z kolei południowa część Gminy stanowi lokalizację dla wspomnianych już terenów przemysłowych. Ponadto, z uwagi na występowanie w południowo-wschodniej części Gminy terenów zielonych oraz form ochrony przyrody (m.in. Rezerwat Przyrody Nieożywionej „Wilcza Góra”, Park Krajobrazowy „Chełmy”) stanowi ona fundament oraz bazę dla dalszego rozwoju turystyki w Gminie.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Analizując typ i charakter zabudowań znajdujących się na terenie Gminy Złotoryja należy zwrócić uwagę na fakt, że znaczna część z nich powstała jeszcze przed 1918 r. Datę niektórych pozostałych zabudowań określić należy na XIX lub XX w. z zaznaczeniem, że zdarzają się pojedyncze budowle wzniesione jeszcze w XVIII w.

Historyczne układy zabudowań oraz rolniczy charakter wsi ukształtowały strukturę przestrzenną Gminy, w której powszechnym elementem stało się występowanie pozostałości folwarków oraz zagrodowej kompozycji mieszkalno-gospodarczej, na którą składały się zagroda, budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, stodoła oraz duże podwórze pełniące rolę placu komunikacyjnego pomiędzy poszczególnymi elementami.

Istniejące założenia zagrodowe usytuowane zostały na niewielkich działkach siedliskowych. Znajdująca się w ich granicach zabudowa posiada charakter zwarty; budynki w wielu przypadkach są ze sobą połączone.

Gmina Złotoryja dostrzega konieczność wyznaczenia obszarów rozwojowych, których potencjał inwestorski wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. W tym celu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dokonuje się wyznaczenia kluczowych obszarów rozwojowych, do których zalicza się m.in. tereny inwestycyjne, usługowe, eksploatacyjne oraz tereny przeznaczone pod rozwój odnawialnych źródeł energii.

Na terenie Gminy Złotoryja uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Zespołu produkcyjno-usługowego obręb Wilków, w którym działki, stanowiące dotychczas teren Zakładu Górniczego Lena w Wilkowie, przeznaczone zostały pod rozwój produkcji i usług wielobranżowych.

Innym przykładem działań rozwojowych Gminy jest tzw. oferta inwestycyjna nr 2, czyli Strefa Gospodarcza obejmująca miejscowość Ernestynów, w której do zagospodarowania przeznaczono 14,74 ha niezabudowanego, płaskiego obszaru. Teren ten położony jest w jednostce planistycznej oznaczonej symbolem C.1 P – tereny przemysłowe i częściowo w jednostce planistycznej oznaczonej symbolem K Ud ½ – tereny dróg dojazdowych. Zaznaczyć należy, że istnieje możliwość dokonania podziału nieruchomości na działki o powierzchni nie mniejszej niż 0,20 ha jak również łączenia dwóch lub więcej działek w celu zwiększenia powierzchni inwestycji. Co ważne, teren zgłoszony został do objęcia granicami Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Obydwa wyżej wymienione tereny pozostają uzbrojone: teren Zakładu Górniczego Lena w Wilkowie w pełni, natomiast Strefa Ernestynów ok. 600 m od granicy działki.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym, wyznaczającym kierunki rozwoju przestrzennego Gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotoryja. Obowiązujący dokument stanowi załącznik do uchwały nr XVIII/194/2020 Rady Gminy Złotoryja z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotoryja.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy Złotoryja obowiązuje 137 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (z czego 121 uchwalonych było przed 2003 r.), co sprawia, że udział powierzchni gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 7,55%.

Na terenach nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, wydawane są decyzje o warunkach zabudowy, których celem jest ustalenie czy dane zamierzenie inwestycyjne nie naruszy ładu przestrzennego. Decyzja może regulować m.in. wysokość budynku, jego kształt, kolor elewacji, posadowienie na działce i inne elementy istotne z punktu widzenia urbanistyki i estetyki.

Tab. 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2019 w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego.

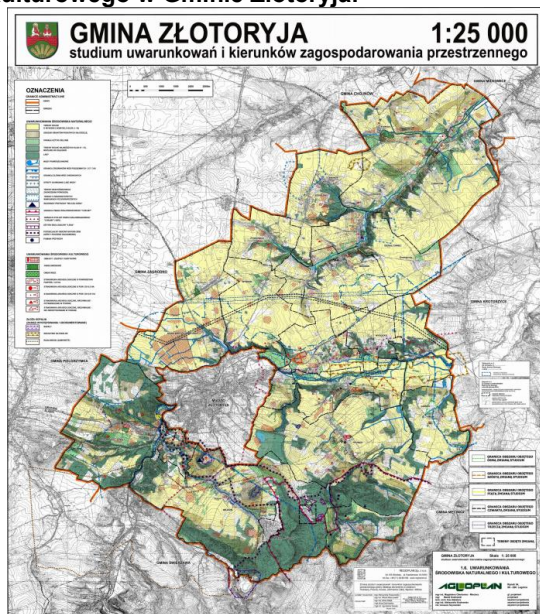
		2016	2017	2018	2019
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina Złotoryja	49	40	47	57
	powiat	106	93	95	109
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina Złotoryja	6,91	5,66	6,62	8,12
	powiat	2,39	2,11	2,17	2,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

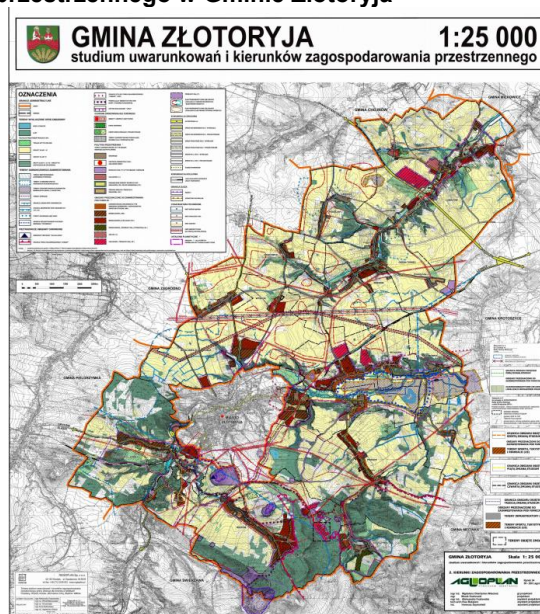
Powyższa tabela przedstawia liczbę decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2019 w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego. Liczba wydanych decyzji ogółem w Gminie z roku na rok wzrasta. Analizując decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców zauważyć należy, że wartość dla Gminy Złotoryja znacznie przekracza wartość dla powiatu. W 2019 r. na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja wydano 8,12 decyzji o warunkach zabudowy, w powiecie natomiast wydano 2,51 decyzji.

Elementami zagospodarowania przestrzennego pogarszającymi ład przestrzenny w Gminie są głównie obszary zdegradowane i niezagospodarowane. Na kondycję sfery przestrzenno-funkcjonalnej wpływa ponadto zły stan techniczny budowli oraz obiektów małej architektury. Władze Gminy Złotoryja dostrzegają również potrzebę uporządkowania przestrzeni publicznej w zakresie działania tzw. „uchwały krajobrazowej” regulującej kwestie lokalizowania w przestrzeni reklam, szyldów i banerów reklamowych.

Ryc. 4. Uwarunkowania środowiska naturalnego i kulturowego w Gminie Złotoryja.

Ryc. 5. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w Gminie Złotoryja

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotoryja.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Gmina Złotoryja wg klasyfikacji Kondrackiego położona jest na pograniczu dwóch podstawowych jednostek morfologicznych: podprowincji Niziny Śląsko-Łużyckiej (północna część Gminy) oraz makroregionie Pogórza Kaczawskiego (południowa część Gminy).

Teren Gminy Złotoryja pokryty jest bogatymi i różnorodnymi formami przyrody. Niewątpliwie jednym z największych walorów przyrodniczych Gminy jest jej położenie w tzw. Krainie Wygasłych Wulkanów. Teren Pogórza Kaczawskiego był niegdyś pokryty aktywnymi wulkanami, których cykliczne erupcje wpłynęły na obecne ukształtowanie terenów powiatu złotoryjskiego.

Aktualnie, wygasłe wulkany podlegają ochronie, a ich pozostałości (Wilcza Góra, Ostrzyca, Grodziec, Wielisławka) stanowią atrakcyjne urozmaicenie krajobrazu złotoryjskiego oraz popularną destynację wycieczek i podróży. Szczególną uwagę turyści skupiają na tzw. „róży bazaltowej”, którą określa się gwiaździste ułożenie słupów bazaltowych w widocznym rdzeniu komina wygasłego wulkanu.

W odległości ok. 8 km od wulkanicznych pozostałości, znajduje się Skansen Górniczo-Hutniczy, prowadzony od 2012 r. przez Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych. Obiekt jest miejscem kultywowania i podtrzymywania pamięci o tradycjach górniczo-hutniczych regionu, a jego głównym elementem jest złożony z dwóch baszt, odnowiony i zrekonstruowany piec bliźniaczy, którego oryginalny kształt pochodzi z 1872 r. Na terenie skansenu znajduje się również Izba Tradycji Górniczych, będąca pomieszczeniem wystawowym. Teren skansenu stanowi też miejsce odbywania się Dymarek Kaczawskich, czyli imprezy opartej na tradycjach wytopu rudy.

Gmina Złotoryja posiada duży zasób dziedzictwa lokalnego systematycznie dokumentowanego w ewidencji Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Legnicy, która zawiera obecnie ponad 500 zabytków. Wśród nich, najwyższą opieką prawną otoczone zostały zabytki wpisane do rejestru zabytków, które przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków z terenu Gminy Złotoryja.

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	RODZAJ OBIEKTU	REJESTR ZABYTEKÓW	DATA WPISU
Brennik	Kościół parafialny pw. Objawienia Pańskiego	Kościół	A/1425/538	23-02-1959
Brennik	Cmentarz przykościelny	Cmentarz	A/1426/897/L	16-02-1990
Gierałtowiec	Dwór, ob. szkoła podstawowa	Dwór	A/1055	22-04-2008
Gierałtowiec	Park	Park	A/2876/673/L	27-12-1983
Jerzmanice Zdrój	Kościół filialny pw. Św. Antoniego	Kościół	A/1907/551	17-03-1959
Jerzmanice Zdrój	Cmentarz przykościelny	Cmentarz	A/1908/865/L	16-02-1990
Jerzmanice Zdrój	Zespół folwarczny z parkiem:	Zespół	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Rządówka, ob. dom mieszkalny z kuźnią w zespole	Budynek mieszkalny	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Stajnia w zespole	Budynek gospodarczy	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Oficyna mieszkalna z oborą w zespole	Budynek mieszkalno-gospodarczy	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Obora z częścią mieszkalną w zespole	Budynek mieszkalno-gospodarczy	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Spichlerz z warsztatem w zespole	Budynek gospodarczy	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Park	Park	A/1190/1-6	23-04-2009
Jerzmanice Zdrój	Zespół dworcowy:	Zespół	A/5857/1-2	05-02-2013
Jerzmanice Zdrój	Budynek dworca kolejowego wraz z d. pawilonem restauracyjnym	Dworzec kolejowy	A/5857/1-2	05-02-2013
Jerzmanice Zdrój	Budynek WC w zespole dworca	Inny	A/5857/1-2	05-02-2013
Kwiatów	Zespół dworski:	Zespół	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Dwór	Dwór	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Stajnia I z wozownią	Budynek gospodarczy	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Oficyna mieszkalna I	Budynek mieszkalny	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Oficyna mieszkalna II	Budynek mieszkalny	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Obora	Budynek gospodarczy	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Stodoła III	Budynek gospodarczy	A/3002/998/L	19-12-1991

Kwiatów	Dom ogrodnika w parku	Budynek mieszkalny	A/3002/998/L	19-12-1991
Kwiatów	Park	Park	A/3003/669/L	27-12-1983
Leszczyna	Podwójny piec hutniczy / wapiennik	Przemysłowy	A/3211/942/L	16-05-1990
Leszczyna	Otoczenie pieców hutniczych	Obszar	A/1290	06-07-2009
Leszczyna	Piec hutniczy / wapiennik	Przemysłowy	A/3211/942/L	16-05-1990
Lubiatów	Kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	Kościół	A/2206/539	27-02-1959
Lubiatów	Cmentarz przykościelny	Cmentarz	A/2207/896	16-02-1990
Lubiatów	Pałac	Pałac	A/3051/1037/L	28-07-1995
Lubiatów	Park	Park	A/3050/671/L	27-12-1983
Lubiatów	Park	Park	A/3049/670/L	27-12-1983
Prusice	Kościół parafialny p.w. Św. Jadwigi	Kościół	A/2341/568	18-03-1959
Prusice	Cmentarz przykościelny	Cmentarz	A/2342/893/L	16-02-1990
Rokitnica	Kościół filialny pw. Św. Michała Archanioła	Kościół	A/2382/570	18-03-1959
Rokitnica	Cmentarz przykościelny	Cmentarz	A/2383/895/L	16-02-1990
Rokitnica	Cmentarz parafialny	Cmentarz	A/2384/894/L	16-02-1990
Rokitnica	Ruiny zamku	Zamek	A/3289/569	18-03-1959
Wysocko	Kościół filialny pw. Św. Jadwigi	Kościół	A/2540/571	18-03-1959
Wysocko	Cmentarz przykościelny	Cmentarz	A/2541/867/L	16-02-1990

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Złotoryja.

Zaznaczyć jednak należy, że potencjał turystyczny Gminy pozostaje w dużej części niewykorzystany. Przykładem jest obszar Rezerwatu Przyrody Nieożywionej „Wilcza Góra”, gdzie brak kampanii promocyjnych, mających na celu dotarcie z informacjami o walorach turystycznych obszaru do szerokiego grona turystów sprawia, że teren ten pozostaje niespożytkowanym przez władze Gminy wyjątkowym zasobem. Bariere rozwojową stanowiła prowadzona na tym terenie działalność górnicza, która utrudnia wejście do rezerwatu. Podkreślić jednak należy, że po zakończeniu eksploatacji planowana jest rekultywacja obszaru w kierunku rekreacyjno-dydaktycznym

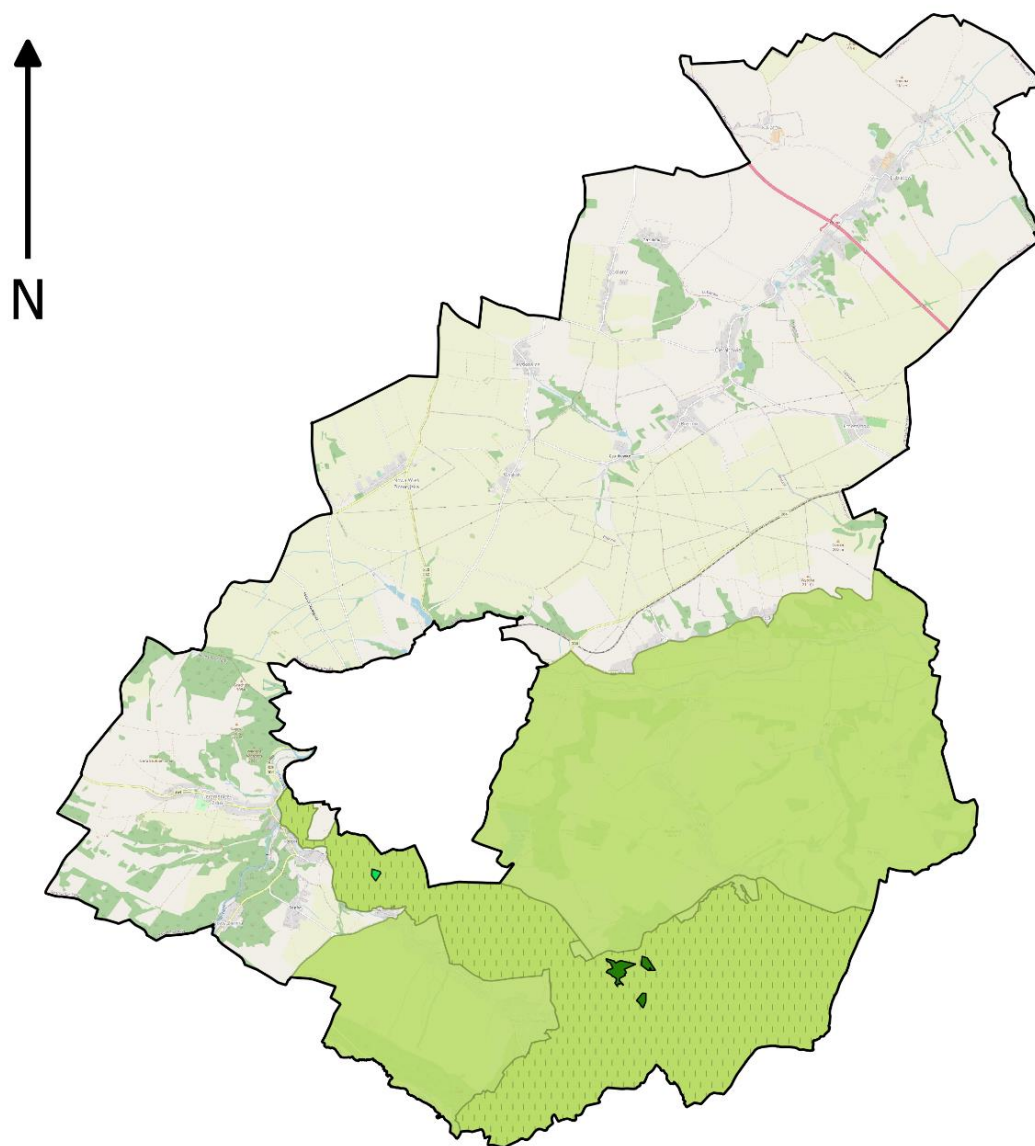
Tab. 2. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Złotoryja.

Obszar chroniony	Charakterystyka
UŻYTEK EKOLOGICZNY LENA	Użytek ekologiczny „Lena” stanowi obszar trzech oczek wodnych z przyległymi terenami szuwarowo-zaroślowymi o powierzchni 12, 82 ha. Użytek położony jest w okolicy byłej kopalni „Lena” w Wilkowie. Celem ustanowionej ochrony jest zachowanie oczek wodnych z bogactwem zbiorowisk i zespołów roślinnych od wodno-szuwarowych, wierzbowych do lasów mieszanych z licznymi gatunkami chronionej fauny i flory.
REZERWAT PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ WILCZA GÓRA	Wilcza Góra to rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 1,69 ha, utworzony dla ochrony szczytowych partii góry Wilkołak (373 m), będącego nekiem, pozostałością dawnego komina trzeciorzędowego wulkanu. Sztuczne odsłonięcie ujawnia oddzielność ciosową bazaltu w formie wielościennych słupów dokumentujących kilka faz wylewów lawy. Unikatowy jest

	<p>promienisty układ słupów zwany „bazaltową różą”. Na bazaltowych półkach skalnych występuje bogata roślinność kserotermiczna.</p>
<p>PARK KRAJOBRAZOWY CHEŁMY</p>	<p>Park Krajobrazowy „Chełmy” ustanowiony został w 1992 roku. Jego całkowita powierzchnia wynosi 148,8 km², w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ lasy i grunty zalesione stanowią 7 499, 8 ha ♦ tereny rolnicze 6 639, 47 ha, ♦ otulina 135, 7 km². <p>12 grudnia 1997 roku rozporządzeniem Wojewody powierzchnia parku została zwiększona do 159,99 km², a otuliny zmniejszona do 124,7 km².</p>
<p>OBSZAR NATURA 2000 GÓRA I POGÓRZE KACZAWSKIE PLH020037</p>	<p>Obszar Natura 2000 Góra i Pogórze Kaczawskie stanowi obszar kluczowy dla gatunków bazyfilnych i neutrofilnych. Na terenie ON 2000 stwierdzono 24 typy siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, oraz 18 gatunków z Załącznika II dyrektywy. Na terenie Pogórza Kaczawskiego znajduje się jedno z dwóch ostatnio odkrytych w Polsce stanowisk włosocienia cienistego <i>Trichomanes speciosus</i>. Ponadto, znajdujące się na terenie ostoi Jaskinie Połomu, są jednym z największych zimowisk nietoperzy w Polsce (zimuje tu w sumie ok. 400 osobników) oraz największym zimowiskiem nocka dużego na Dolnym Śląsku. Jest to także jedno z dwóch znanych z południowo-zachodniej Polski stanowisk zimowych nocka łydkowłosego.</p>
<p>POMNIKI PRZYRODY</p>	<p>Zgodnie z art. 40. Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Zgodnie z danymi podanymi przez Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody na terenie Gminy Złotoryja zlokalizowanych jest 20 pomników przyrody.</p>

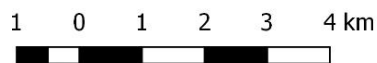
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złotoryja – aktualizacja.

Ryc. 6. Formy Ochrony Przyrody występujące na terenie Gminy Złotoryja.

Legenda

- Rezerwat Przyrody "WILCZA GÓRA"
- Użytek Ekologiczny "LENA"
- Obszar NATURA 2000 "GÓRA I POGÓRZE KACZAWSKIE"
- Park Krajobrazowy "CHEŁMY"

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Złotoryja położona jest w zlewni rzeki Kaczawy, która jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Odry. Rzeka ma długość 83,9 km, a jej źródła zlokalizowane są w Górach Kaczawskich. Głównymi dopływami rzeki są Czarna Woda, Skora, Nysa Szalona i Wierzbak. Górny bieg rzeki obejmuje głównie obszary rolnicze, z kolei środkowy i dolny obszary przemysłowo-rolnicze. Sytuacja ta sprawia, że koryto rzeki narażone jest na wchłanianie zanieczyszczeń z terenów wiejskiej zabudowy mieszkalno-gospodarczej oraz pól uprawnych.

Gmina Złotoryja nie posiada rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych, co w sytuacji szczególnego nagromadzenia walorów przyrodniczych i kulturowych uznać należy za priorytet wykonawczy. Argumentem przemawiającym za dokonywaniem przedsięwzięć podnoszącym jakość infrastruktury rowerowej okazać może się mnogość szlaków turystycznych przebiegających przez Gminę.

Do najważniejszych zaliczyć należy:

- ♦ **SZLAK POLSKIEJ MIEDZI** – trasa: Złotoryja-Rokitnica-Rzymówka-Krotoszyce-Wilczyce-Legnica. Szlak ma długość 26 km i przebiega Doliną Kaczawy, zaczynając od Rzymówki.
- ♦ **SZLAK BRZEŹNY** – trasa: Złotoryja-Leszczyna-Stanisławów-Górzec-Jerzyków-Myślibórz-Grobla-Kwietniki-Świny-Bolków. Długość szlaku to 40 km. Szlak prowadzi przez krawędź Sudetów, wśród wzgórz zbudowanych z wulkanicznych bazaltów.
- ♦ **SZLAK SPACEROWY** – trasa: Złotoryja-dolina Kaczawy-Wilcza Góra-Wilków-Leszczyna-Prusice-Rokitnica. Długość szlaku wynosi 19 km. Szlak przebiega przez najważniejsze punkty Gminy tj.: dolinę Kaczawy, Skalny Wodospad, podnóża rezerwatu geologicznego "Wilcza Góra" czy ruiny zamku Henryka Brodatego w Rokitnicy.
- ♦ **ZŁOTY SZLAK ROWEROWY** – stanowi trasę rowerową wytyczoną w mieście Złotoryja i okolicach o długości prawie 30 km, będącą odcinkiem Międzynarodowego Szlaku Rowerowego ER4. Prowadzi przez ciekawe zakątki miasta i gminy, z zabytkowego centrum Złotoryi do Kopalni Złota „Aurelia”, stamtąd do ruin zamku w Rokitnicy, dalej przez Prusice do wapienników w Leszczynie.
- ♦ **DOLNOŚLĄSKI SZLAK CYSTERSÓW** – stanowi część Turystycznego Szlaku Cysterskiego tworzącego Europejski Szlak Kulturowy. Dolnośląska część szlaku rozpoczyna swój bieg w Lubiążu, skąd wiedzie na wschód, do Trzebnicy, a następnie do Wrocławia. Stamtąd szlak kieruje wiedzie na południe, do Henrykowa i Kamieńca Ząbkowickiego, by zakończyć swój bieg w opactwie w Krzeszowie.
- ♦ **SZLAK WYGASŁYCH WULKANÓW** – uważany jest za jeden z najpiękniejszych szlaków prowadzących przez Pogórze Kaczawskie, choć swym zasięgiem dociera aż do Równiny Chojnowskiej i Równiny Wrocławskiej. Informacje dotyczące długości szlaku są rozbieżne i z reguły wahają się między 85, a 100 km.
- ♦ **ŚCIEŻKA PRZYRODNICZA „SYNKLINA LESZCZYNY”** – to dydaktyczna ścieżka przyrodniczo – kulturowa w parku krajobrazowym „Chełmy”, położona nieopodal Skansenu Górniczo-Hutniczym w Leszczynie, o długości ok. 3 km.
- ♦ **ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-HISTORYCZNA „ZAMKOWE WZGÓRZA ROKITNICY”** – ścieżka rozpoczyna swój bieg przy drodze powiatowej prowadzącej z Rokitnicy do Prusic, ok. 200 m powyżej kościoła. Trasa przyjmuje kształt ósemki, a klimat i warunki terenowe (Przedgórze Sudeckie) przypominają otoczenie karkonoskiego zamku Chojnik. Cała trasa jest zadbaną i wyposażoną w niezbędną infrastrukturę ułatwiająca pieszą wycieczkę: drewniane barierki, ławki, zadaszenia, miejsca wypoczynku. Bogactwo ścieżki opiera się przede wszystkim na pozostałościach zamku Piastów Śląskich. Budowla ta, zaliczana do jednego z najstarszych murowanych zamków w Polsce, założony został na początku XIII w. z inicjatywy księcia Henryka I Brodatego. Jego celem była ochrona kopalni złota znajdujących się w sąsiedztwie. Niedaleko pozostałości zamku znajduje się źródło św. Jadwigi – żony Henryka Brodatego,

która według legendy bardzo często zatrzymywała się w tym miejscu, podczas spaceru w okolicach.

- ♦ **ŚCIEŻKA PRZYRODNICZA-KULTUROWA „ŻELAZNY KRZYŻ”** – ścieżka oddana do użytku we wrześniu 2007 r. zlokalizowana jest na terenie Leśnictwa Wilków. Jej szlak wiedzie na wzniesienie, na którym znajduje się Żelazny Krzyż i dalej leśnymi ścieżkami oprowadza po malowniczych zakątkach wilkowskiego lasu. Cała trasa wyposażona została w 12 tablic informacyjnych, którymi są:

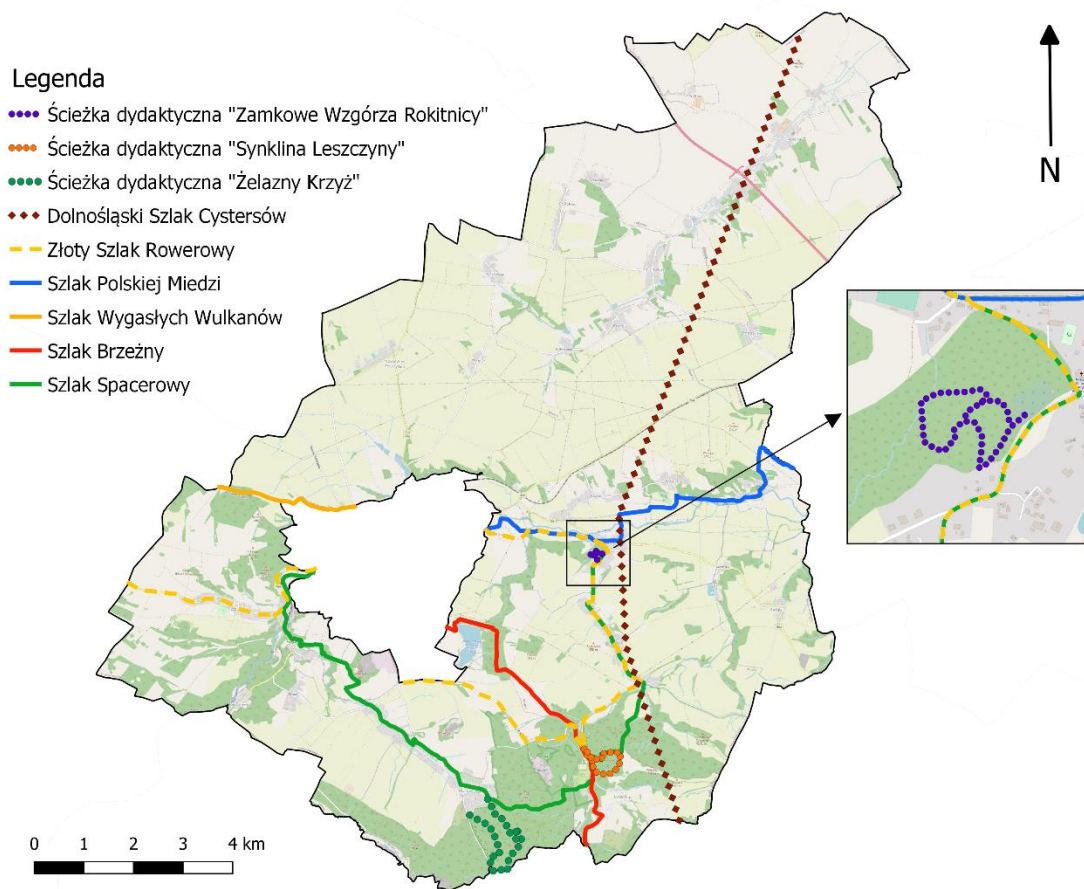
1. Tablica informacyjna
2. Moje Nadleśnictwo
3. Funkcje lasu
4. Żelazny Krzyż
5. Kto mieszka w naszych lasach
6. Budowa lasu
7. Gatunki drzew
8. Dąb chrzcielny
9. Zagospodarowanie turystyczne lasu
10. Jak nie zbłądzić w lesie
11. Fazy rozwojowe lasu
12. Śmieci potrzebują mnóstwo czasu

Tablice ułatwiają turystom poznanie otaczającej flory i fauny, ułatwiają orientację w terenie oraz stanowią cenne źródło wiedzy o historii i dziedzictwie Gminy Złotoryja.

Gmina Złotoryja jest obszarem, na którym bardzo dobrze zachowało się bogactwo dziedzictwa kulturowego. Do najważniejszych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy zaliczyć należy przede wszystkim obiekty sakralne, w tym m.in.: kościół św. Jadwigi w Prusicach pokryty gontowym dachem oraz sąsiadującą z nim kaplicę nagrobną.

Obiektem o szczególnej wartości dla Gminy Złotoryja są ruiny zamku Henryka Brodatego w Rokitnicy, którego budowa rozpoczęła się w XIII w. Zamek pełnił funkcję komory celnej na trasie traktu Legnica-Lwówek Śląski, strzegąc jednocześnie złotonośnych terenów znajdujących się w pobliżu. W XV w. zamek stał się siedzibą tzw. rycerzy rozbójników, co doprowadziło do jego zniszczenia w 1451 r. Po tych wydarzeniach zamek nigdy nie został odrestaurowany, choć zalicza się go do najstarszych murowanych zamków w Polsce. Do dziś przetrwały jedynie fragmenty murów obwodowych i przyziemia. Opiekę nad resztkami zabytku sprawuje oddział PTTK przy Hucie Miedzi „Legnica”. Z inicjatywy pracowników oddziału PTTK, wmurowano tablicę głoszącą: *W hołdzie Piastom Śląskim w XXV rocznicę wyzwolenia Dolnego Śląska. W miejscu nadania praw miejskich Złotoryi – społeczeństwo gromady Rokitnica i załoga Huty Miedzi w Legnicy. Rokitnica 17 V 1970 r.*

Ryc. 7. Mapa szlaków turystycznych Gminy Złotoryja.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Według danych opublikowanych przez GUS na terenie Gminy Złotoryja (na koniec 2020 roku) w bazie REGON² zarejestrowanych było 839 podmiotów gospodarczych. Stanowiło to 16,3% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu złotoryjskiego (5 150).

Udział ten ułokował Gminę na drugim (za miastem Złotoryja) miejscu wśród wszystkich gmin powiatu złotoryjskiego. Na pierwszym miejscu znalazło się miasto Złotoryja, w którym zarejestrowanych na koniec 2020 r. było 2 498 podmiotów (48,5%). Na miejscu trzecim uplasowała się Gmina Świerzawa z 701 podmiotami (16,3%). Za Gminą Świerzawa znalazły się kolejno gminy: Pielgrzymka, Wojcieszów oraz Zagrodno, w którym zarejestrowanych było najmniej podmiotów – 336, co stanowiło 6,5% wszystkich podmiotów gospodarczych w powiecie złotoryjskim na koniec 2020 r.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy wyróżnia się Mine Master Spółka z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Górniczo-Produkcyjne „BAZALT” S.A. mające swoje siedziby w Wilkowie. Firma Mine Master Sp. z o.o. działająca w Wilkowie jest firmą z 40letnią tradycją, początkowo należąca do grupy KGHM „Polska Miedź” S.A. Mine Master specjalizuje się w produkcji maszyn wierzących i kotwiących dla górnictwa podziemnego. We współpracy z partnerem GHH Fahrzeuge, firma oferuje również produkcję maszyn ładująco-dostawczych. Z kolei firma PGP „BAZALT” S.A. w Wilkowie istnieje od 1985 roku. Główną działalnością firmy jest produkcja kruszywo oraz prefabrykatów betonowych dla potrzeb budownictwa w kraju.

Tab. 2. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie złotoryjskim w latach 2016-2020.

JST	2016		2020		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat złotoryjski	4 703	100,0%	5 150	100,0%	447
Złotoryja (miasto)	2 354	50,1%	2 498	48,5%	144
Złotoryja (gmina)	719	15,3%	839	16,3%	120
Świerzawa	595	12,7%	701	13,6%	106
Pielgrzymka	357	7,6%	395	7,7%	38
Wojcieszów	375	8,0%	381	7,4%	6
Zagrodno	303	6,4%	336	6,5%	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

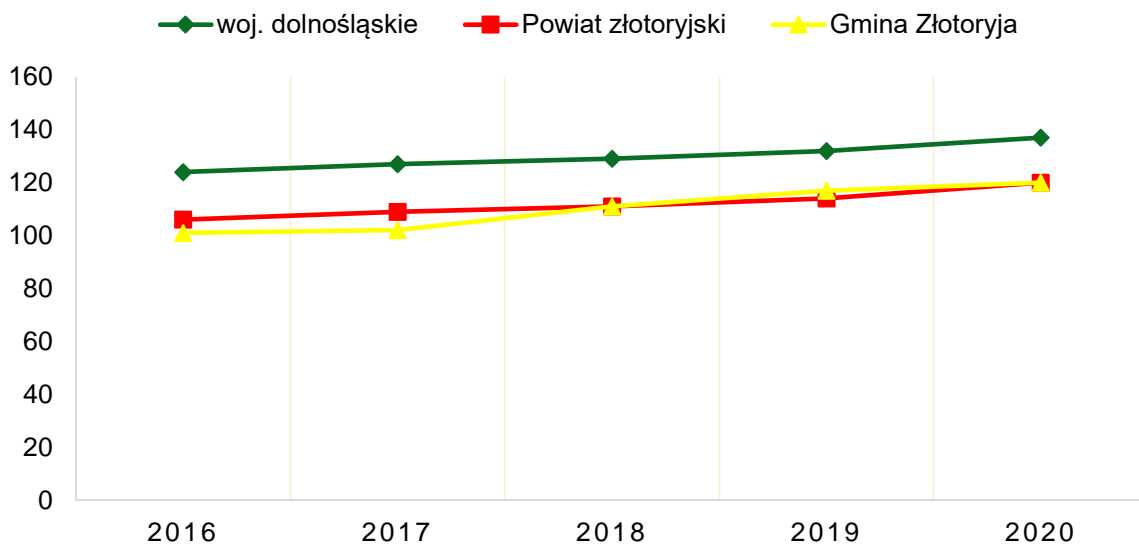
Zauważyć należy, że w latach 2016-2020 liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Złotoryja zwiększyła się o 120 przedsiębiorstw i był to drugi najlepszy wynik spośród wszystkich gmin powiatu złotoryjskiego (za miastem Złotoryja – 144). Szczególną uwagę należy zwrócić na Gminę Wojcieszów, w której na przestrzeni 4 lat, liczba zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się zaledwie o 6, co stanowi o bardzo niskiej dynamice rozwoju gospodarczego gminy.

W celu pogłębienia interpretacji dokonano analizy liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON przeliczając ją na 1 tys. mieszkańców Gminy Złotoryja, powiatu złotoryjskiego oraz województwa dolnośląskiego, co przedstawione zostało na poniższym wykresie.

² Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej. Do rejestru REGON wpisywane są podmioty gospodarki narodowej, czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz zgłoszone przez jednostkę prawną jednostki lokalne. (Źródło: <https://bip.stat.gov.pl>)

Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja ulega powolnemu, lecz stałemu zwiększeniu. Do 2018 r. wskaźnik ten pozostawał niższy niż wskaźnik dla powiatu i województwa, jednak w 2019 r. nastąpił przełom, w wyniku którego liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja przewyższyła liczbę dla powiatu złotoryjskiego o 3 podmioty. W roku 2020 liczby te wyrównały się.

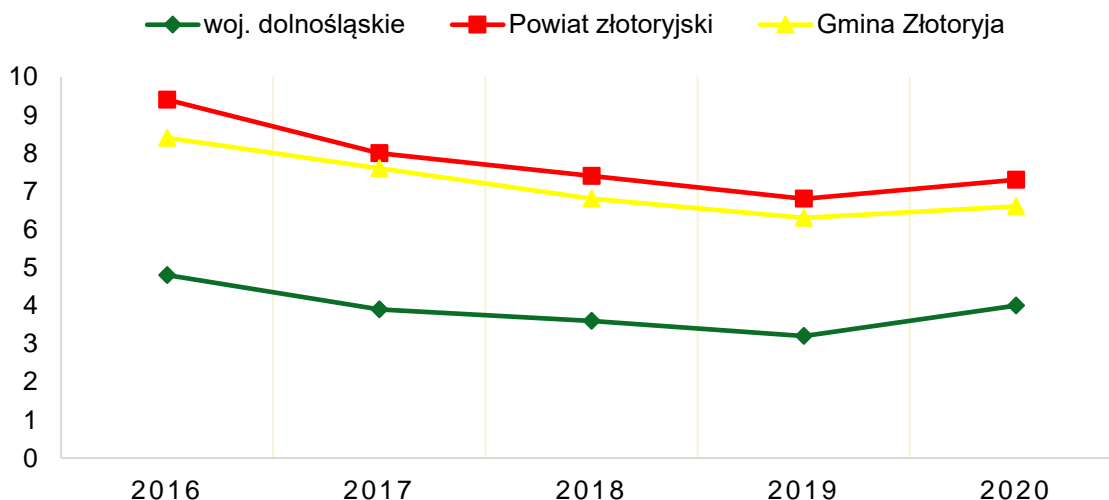
Ryc. 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Złotoryja na tle powiatu i województwa przedstawiony został na poniższym wykresie. Wskaźnik ten dla Gminy Złotoryja w latach 2016-2020 przyjmował niższą wartość niż wskaźnik dla powiatu złotoryjskiego, ale znacznie wyższą niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego. Na przestrzeni analizowanych lat udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Złotoryja obniżył się z 8,4 % w 2016 r. do 6,6% w 2020 r.

Ryc. 3. Udział (%) bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Złotoryja na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy Gminy bardzo często uzależniony jest od dynamiki rozwoju ośrodków funkcjonalnych położonych w granicach jednostki, czyli od miejscowości (lub obszarów Gminy), które koncentrują najwięcej funkcji usługowych, finansowych, oświatowych, kulturowych, sportowych, administracyjnych itp. Na terenie Gminy Złotoryja ośrodkami takimi są w szczególności Wilków-Osiedle i Gierałtowiec.

Analizując obszar gospodarczy Gminy należy pamiętać również o głównych ośrodkach rozwojowych, w których zauważa się największy ruch budowlany zarówno w kontekście budowy inwestycyjno-gospodarczej jak i rozwoju mieszkalnictwa wielo- i jednorodzinnego. Wzrost zainteresowania danymi terenami, skutkujący osiedlaniem się nowych mieszkańców oraz otwieraniem działalności gospodarczej przez inwestorów przekłada się na wzrost jakości życia oraz rozwój społeczno-gospodarczy. W Gminie Złotoryja ośrodkami takimi są Wilków-Osiedle, Wilków, Rokitnica, Lubiatów, Kopacz, Jerzmanice-Zdrój oraz Brennik.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Teren Gminy Złotoryja stanowi miejsce przecięcia wielu ważnych szlaków komunikacyjnych. Jednym z nich jest odcinek autostrady A4 (E-22) linii Wrocław-Legnica-Olszyna, znajdujący się w północnej części Gminy. Ponadto, przez teren Gminy przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- DW 328: Jelenia Góra – Złotoryja – Chojnów,
- DW 364: Legnica – Złotoryja – Lwówek Śląski,
- DW 382: Bolesławiec – Złotoryja – Jawor,

Długość poszczególnych dróg położonych na terenie Gminy kształtuje się w następujący sposób:

- Długość autostrad, dróg ekspresowych: 4,43 km
- Długość dróg wojewódzkich: 34,97 km
- Długość dróg powiatowych: 55,61 km
- Długość dróg gminnych: 77,95 km

Przez teren Gminy przebiegają ponadto linie kolejowe następujących relacji:

- ♦ linia kolejowa nr 284 – relacji Legnica – Lwówek Śląski,
- ♦ linia kolejowa nr 312 – relacji Marciszów – Jerzmanice Zdrój,
- ♦ linia kolejowa nr 316 – relacji Złotoryja – Rokitki,
- ♦ linia kolejowa nr 342 – relacji Jerzmanice Zdrój – Wilków.

Obecnie ruch pociągów osobowych pozostaje zawieszony. Obsługiwane są jedynie punkty spedycyjne dla transportu towarów. Elementem wpływającym na jakość uwarunkowań transportowych Gminy Złotoryja jest Międzynarodowy Port Lotniczy we Wrocławiu, odległy od gminy o około 90 km, który nie tylko zapewnia dostęp do krajowej i europejskiej siatki połączeń lotniczych, ale stwarza potencjalną możliwość eksploatacji lotnisk w Legnicy i Krzywej.

Na terenie Gminy Złotoryja nie jest organizowany transport zbiorowy. Mieszkańcy skorzystać mogą jednak z usług oferowanych przez przewoźników prywatnych, takich jak: Maja-Trans, Transport towarowo-osobowy Fikier.

Urządzenia sieciowe

Na terenie Gminy Złotoryja, zadania wynikające z zaopatrzenia i dystrybucji wody oraz oczyszczania ścieków, realizuje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Złotoryi z siedzibą w Wilkowie-Osiedlu, przy ul. Kochanowskiego 1.

Wszystkie wsie w Gminie są zwodociągowane. Gmina zasilana jest z sześciu źródeł położonych na terenie Gminy, którymi są:

1. Ujęcie wody: JERZMANICE-ZDRÓJ, które obsługuje następujące miejscowości: Sępów, Nową Ziemię, Jerzmanice– Zdrój.
2. Ujęcie wody: NOWA ZIEMIA.
3. Ujęcie wody (które zostało połączone ze stacją uzdatniania wody): WILKÓW. Ujęcie działa na podstawie pozwolenia wodno-prawnego zezwalającego na pobór wody. Aktualnie ujęcie eksploatowane jest w ilości 500 m³/d. Z tego ujęcia korzysta 3 248 mieszkańców Gminy z miejscowości: Wilków, Wilków–Osiedle, Leszczyna, Prusice, Rokitnica, Kozów, Wysocko, Kopacz, Łaźniki, Rzymówka. Sieć wodociągowa, która obsługuje to ujęcie ma 58 km.
4. Ujęcie wody (połączone ze stacją uzdatniania wody): PODOLANY. Ujęcie działa na podstawie pozwolenia wodno-prawnego zezwalającego na pobór wody. Aktualnie ujęcie eksploatowane jest w ilości 200 m³/d. Z tego ujęcia korzysta 2 239 mieszkańców Gminy z miejscowości: Gierałowiec, Osiedle Ernestynów, Brennik, Podolany, Pyskowice, Wyskok, Nową Wieś Złotoryjską, Lubiatów, Kwiatów. Sieć wodociągowa, która obsługuje to ujęcie ma 57,7 km.
5. Ujęcie wody: GIERAŁTOWIEC (współpracujące z ujęciem wody Podolany).
6. Ujęcie wody: ERNESTYNÓW (wyłączone z użytku).
7. Ujęcie wody: WILKÓW „Lena” (aktualnie wyłączone z użytku)

Zaznaczyć należy, że sieć wodociągowa, która spina ujęcia z systemem zaopatrzenia w wodę jest wykorzystywana przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Złotoryi.

Na obszarach pozbawionych infrastruktury wodociągowej mieszkańcy korzystają z indywidualnych studni szybowych, z których woda przeznaczana jest zarówno na cele konsumpcyjne jak i produkcyjno-rolne. Z uwagi na fakt, że studnie te nie stanowią źródła zaopatrzenia w wodę określonej zbiorowości mieszkańców – nie są kontrolowane przez Inspekcję Sanitarną.

Wszystkie uszkodzenia, wycieki oraz awarie są bezzwłocznie usuwane, a wszystkie zbiorniki wody są opomiarowane.

Ponad 90% powierzchni Gminy Złotoryja jest obecnie skanalizowana. System oczyszczania ścieków w Gminie opiera się na pracy dwóch oczyszczalni:

- ♦ instalacji mechaniczno-biologicznej dla miasta Złotoryi, która odbiera ścieki z południowej części Gminy,
- ♦ oczyszczalni w Lubiatowie, odbierającej ścieki z miejscowości Gierałowiec, Osiedle Ernestynów, Kwiatów, Brennik, Podolany, Wyskok, Lubiatów i Nowa Wieś Złotoryjska, Pyskowice,
- ♦ Łaźniki - lokalna i przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Gmina Złotoryja poczyniła bardzo duże postępy w sferze infrastruktury sieciowej. Pracę rozpoczęto od budowy sieci kanalizacyjnej w zlewni rzeki Kaczawy, by w kolejnych etapach, dzięki długiej na 62 km sieci, móc odprowadzać ścieki do oczyszczalni w Złotoryi.

Ścieki na obszarach nieskanalizowanych odprowadzane są z reguły do zbiorników bezodpływowych, które w znacznej części z uwagi m.in. na nieszczelność, przedostają się do gruntów. Ścieki, które ze zbiorników odpływowych zostają wypompowane są przetransportowywane do punktu zlewnego oczyszczalni ścieków.

Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy zalicza się planowane inwestycje dotyczące budowy oczyszczalni ścieków w Jerzmanicach-Zdroju, wymiana kanalizacji sanitarnej na odcinku Wilków-Jerzmanice Zdrój, a także opuszczenie aglomeracji gminy miejskiej Złotoryja i powołanie aglomeracji gminy wiejskiej Złotoryja.

Na terenie Gminy nie ma sieci kanalizacji deszczowej.

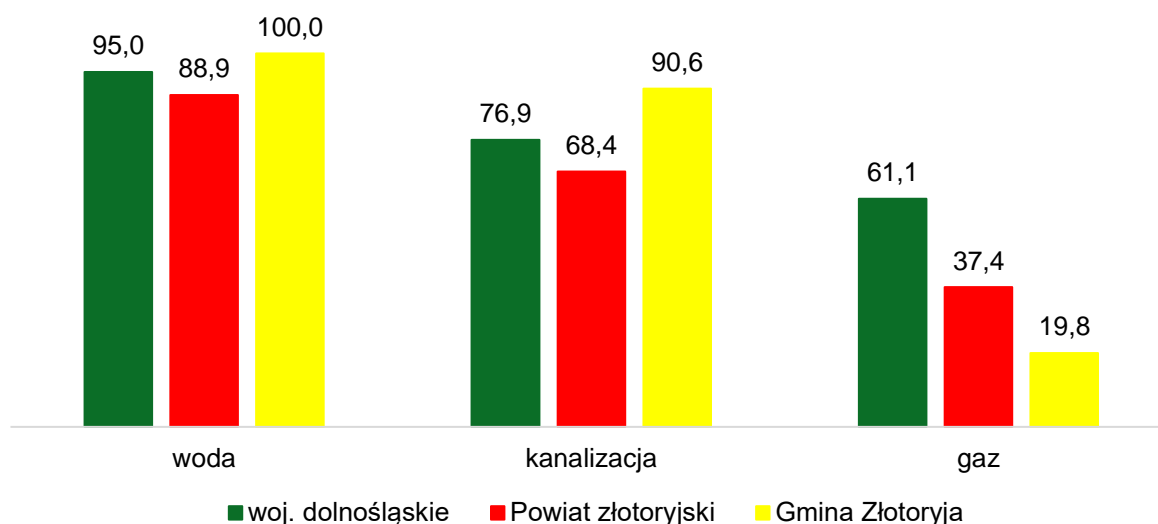
Teren Gminy Złotoryja, w zakresie infrastruktury gazowej, obsługiwany jest przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział we Wrocławiu. Podmiot ten eksploatuje sieć gazową wysokiego ciśnienia, w której skład wchodzi:

- ♦ gazociąg przesyłowy Załęczce-Radakowice-Zgorzelec o średnicy nominalnej DN 300 oraz ciśnieniu nominalnym PN 6.3MPa,
- ♦ odgałęzienie w/c do stacji redukcyjno-pomiarowej Ernestynów, DN 100, PN 6.3 MPa.

- ♦ Odgałęzienie w/c do stacji redukcyjno-pomiarowej Łukaszów (Złotoryja), DN 100, PN 6.3 MPa,
- ♦ stacja redukcyjno-pomiarowa Ernestynów oraz stacja redukcyjno-pomiarowa Łukaszów.

Ponadto przez obszar gminy przebiega gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia relacji Biernacki-Chościeszowice, DN 300, PN 1.6 MPa, będący pod zarządem Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. w Warszawie.

Ryc. 4. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Złotoryja w 2020 roku na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższy wykres przedstawia udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Złotoryja w 2020 roku na tle powiatu i województwa wg danych GUS. Gmina Złotoryja z uwagi na 100% zwodociągowania oraz ponad 90% skanalizowania na tle powiatu i województwa wypada najlepiej.

Szczególną uwagę należy zwrócić właśnie na poziom skanalizowania, gdyż wskaźniki te dla powiatu i województwa są znacznie niższe niż wskaźnik dla Gminy. W przypadku infrastruktury gazowej zauważyć należy odwrotną tendencję – Gmina Złotoryja wykazuje bardzo niski stopień zgazociągowania (19,8%) w stosunku do powiatu (37,4%) i województwa (61,1%).

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy Złotoryja jest Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne i Handlowe "COM-D" Sp. z o.o. Gospodarką odpadami objęte są również nieruchomości niezamieszkałe. Sposób zbierania odpadów komunalnych odbywa się w poprzez podział na pięć frakcji w częstotliwości:

- ♦ Odpady zmieszane – co dwa tygodnie (wyjątek stanowi Osiedle Wilków, gdzie wywóz odpadów odbywa się raz na tydzień)
- ♦ Papier – raz w miesiącu
- ♦ Szkło – raz na dwa miesiące
- ♦ Tworzywa sztuczne – co dwa tygodnie

- ♦ Odpady biodegradowalne – w okresie kwiecień-październik odbiór 2 razy w miesiącu, w pozostałej części roku raz w miesiącu

Tab. 3. Stan gospodarki odpadami w Gminie Złotoryja w latach 2015-2020.

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi		2 105	1 854	1 993	2 134	2 240	2 280
Ilość zebranych odpadów komunalnych, w tym:		1 311,90	1 363,05	1 532,45	2 031,73	1 987,50	2 067,80
zmieszane		1 112,20	1 135,10	1 208,32	1 285,28	1 306,66	1 105,86
segregowane		199,70	204,62	324,13	746,45	680,84	961,94
udział odpadów segregowanych		15%	15%	21%	37%	34%	47%
Odsetek gospodarstw segregujących odpady komunalne		0,62%	0,74%	0,77%	0,95%	0,89%	0,91%
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Gmina	19%	21%	25%	30%	33%	52%
	wymagany	16%	18%	20%	30%	40%	50%
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych	Gmina	100%	0	0	0	100%	100%
	wymagany	40%	42%	45%	50%	60%	70%
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	Gmina	10	15	19	19	49	55
	wymagany	50%	45%	45%	40%	40%	35%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Odpady komunalne z Gminy Złotoryja transportowane są do zakładu utylizacji odpadów komunalnych Sanikom Sp. z o.o. w Lubawce. Natomiast odpady przemysłowe lokalizowane są w instalacjach przemysłowych pracujących na potrzeby zakładów. Odpady niebezpieczne są poddawane składowaniu lub unieszkodliwianiu metodami chemicznymi oraz spalaniu.

Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Zaleca się stworzenie miejsca, gdzie mieszkańcy Gminy będą mieli możliwość dostarczania wyselekcjonowanych odpadów komunalnych, w tym zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Do czasu utworzenia PSZOK - zbiórka RTV i AGD oraz odpadów wielkogabarytowych odbywa się w sposób mobilny.

Tabela powyżej przedstawia stan gospodarki w Gminie Złotoryja w latach 2015-2020. Mimo, iż wraz ze wzrostem liczby mieszkańców rośnie ilość generowanych odpadów – liczba odpadów zmieszanych maleje. W ciągu pięciu lat udział odpadów segregowanych powiększył się trzykrotnie.

Kolejnym pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że Gmina utrzymuje wymagane wskaźniki dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Od 2016 roku poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych był zerowy, jednak od dwóch lat utrzymuje się na poziomie 100%. W przypadku poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania od 2019 roku Gmina osiąga wymagany poziom.

Gmina Złotoryja wychodzi naprzeciw rolnikom i zamierza kolejny raz ubiegać się o środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”. Gmina prowadzi inwentaryzację odpadów na podstawie oświadczeń rolników. Od 2008 roku przy wsparciu środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej od właścicieli nieruchomości odbierany jest również szkodliwy azbest.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska.

Klimat w Gminie charakteryzuje się długim okresem wegetacyjnym oraz występowaniem gleb o wysokich walorach. Świadczy to o rolniczym charakterze Gminy Złotoryja. Największym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego Gminy są zanieczyszczenia wydobywające się z pojazdów oraz kolei, a także emisja zanieczyszczeń z terenów przemysłowych. Szybki rozwój i oddziaływanie człowieka na środowisko powodują jego stopniową degradację, a w konsekwencji zmiany klimatyczne, mające negatywne skutki dla wielu obszarów, takich jak rolnictwo czy gospodarka. W związku z tym konieczne jest prowadzenie działań zapobiegawczych, które ograniczą niekorzystne oddziaływanie na środowisko i zatrzymają jego zanieczyszczenie. Podjęto działania mające na celu modernizację sieci komunikacyjnej. Gmina realizuje politykę ekologiczną opartą na zasadzie zrównoważonego rozwoju, czego efektem jest widoczna poprawa stanu środowiska. Pod względem przyrodniczym do najcenniejszych obszarów należą lasy w południowej części Gminy. Są to tereny o stosunkowo niewielkim stopniu przekształcenia.

W Gminie Złotoryja (dla terenu Kozów, Brennik oraz Wysok) obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, którego przeznaczenie zakłada budowę elektrowni wiatrowej. Inwestycja co prawda jeszcze nie została zrealizowana, choć zaznaczyć należy, że niezbędne pozwolenia na budowę zostały wydane.

Nie jest to jednak jedyny sposób środowiskowych działań Gminy. W Łąźnikach działa biogazownia o mocy 0,99 MW zasilana biogazem rolniczym. Energię słońca natomiast wykorzystuje się na farmie fotowoltaicznej w Wysocku oraz Wilkowie. Świadczy to o nowoczesnym i proekologicznym podejściu władz oraz mieszkańców do pozyskiwania energii.

Część budynków użyteczności publicznej jest zasilana w ciepło w sposób ekologiczny. Świadczy o tym fakt, że Szkoła Podstawowa w Wilkowie-Osiedlu oraz Szkoła Podstawowa w Gierałtowie, a także świetlice gminne w Gierałtowie, Jerzmanicach-Zdroju, Wilkowie, Prusicach, Nowej Wsi Złotoryjskiej oraz w Ernestynowie są zasilane gazem.

Gmina Złotoryja podejmuje również działania mające na celu pełne wykorzystanie zasobów energetycznych regionu i jego rozwój. Zawarto umowę współpracy w zakresie przygotowania Strategii Rozwoju Klastra Energii „Podgórze Kaczawskie”. Zadaniem klastra będzie zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i poprawa jakości środowiska.

Gmina Złotoryja zawarła również umowę partnerską na rzecz realizacji przedsięwzięcia pn. „Opracowanie Planu Adaptacji do Zmian Klimatu Aglomeracji Jeleniogórskiej”. Opracowany w ramach realizacji przedsięwzięcia plan będzie dokumentem strategicznym, niezbędnym dla przyszłego rozwoju stron, stanowiącym podstawę do podejmowania decyzji uwzględniających ryzyko związane z zagrożeniami klimatycznymi oraz wzmocnieniem odporności gmin na skutki obserwowanych i prognozowanych zmian klimatu, ponadto może zostać wykorzystany także do ubiegania się o krajowe i zagraniczne środki finansowe dla inwestycji związanych z adaptacją do zmian klimatu.

Dnia 1 lipca 2021 r. rozpoczął się proces składania deklaracji do Centralnej Ewidencji Budynków, który ma na celu zebranie danych dotyczących źródeł ciepła na paliwo stałe w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Prowadzone jest również wsparcie dla mieszkańców, na rzecz wymiany źródła ciepła. Wnioskodawca, po zrealizowaniu inwestycji może uzyskać, w formie refundacji, do 75% poniesionych kosztów kwalifikowanych na zakup nowego źródła ciepła, jednak nie więcej niż 3000,00 zł, a w przypadku wspólnoty mieszkaniowej, nie więcej niż 6000,00 zł. Dotacja udzielana jest na przedsięwzięcia związane z ograniczeniem niskiej emisji, zlokalizowane na terenie Gminy Złotoryja, polegające na wymianie lokalnych nieekologicznych źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi na nowoczesne proekologiczne źródła ciepła tj. kotły gazowe, kotły na lekki olej opałowy, piece zasilane prądem elektrycznym, kotły na paliwa stałe lub biomasę charakteryzujące się parametrami, co najmniej jak dla Kotłów 5 klasy (wg PN-EN 303-5:2012). Dotacja udzielana jest wyłącznie na zakup fabrycznie nowego źródła ciepła i zamontowanego po raz pierwszy, spełniającego normy i dopuszczonego do użytkowania na terenie Polski. Warunkiem niezbędnym do objęcia zadania dofinansowaniem jest likwidacja wszystkich dotychczasowych źródeł ciepła w lokalu/budynku jednorodzinny objętym zgłoszeniem, zasilanych paliwami stałymi lub biomasą, za wyjątkiem: wykorzystania pieców kaflowych jako akumulacyjnych przy ogrzewaniu elektrycznym, pieców przedstawiających wysokie walory estetyczne, pieców objętych ochroną konserwatorską, występowania kominka bez płaszczu wodnego, stanowiącego wyłącznie element dekoracyjny pomieszczenia mieszkalnego.

W latach 2015-2020 wydano 15 decyzji środowiskowych, które miały znaczące oddziaływanie na środowisko, co świadczy o dobrze prowadzonej polityce ekologicznej przez władze Gminy. Wśród tych decyzji 12 dotyczyło odnawialnych źródeł energii, 1 decyzja objęła biogazownię, 1 wiązała się ze żwirownią, a ostatnia korespondowała z kwestią przemysłową.

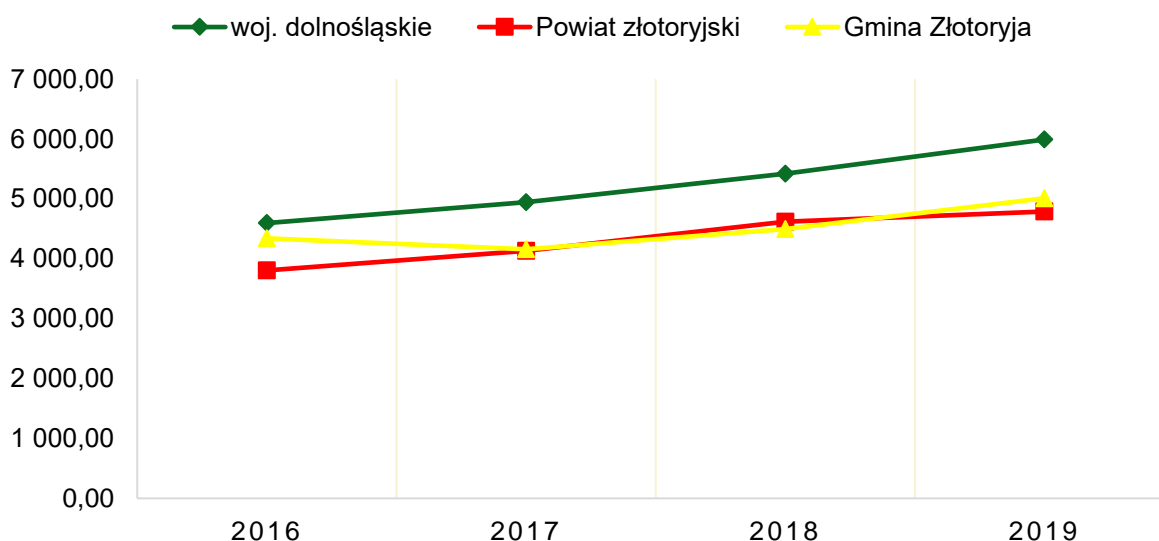
Na terenie Gminy szerzona jest świadomość ekologiczna wśród uczniów. Na zajęciach lekcyjnych poruszane są tematy związane z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem. Szkoła Podstawowa w Wilkowie-Osiedlu zakwalifikowała się do programu grantowego „Programowanie - ekologia na co dzień”, który pomógł zrozumieć zagadnienia związane z recyklingiem, oszczędzaniem prądu i budowaniem pojazdów przyszłości.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2015-2019 dochody budżetu Gminy Złotoryja corocznie zwiększały się. W 2015 roku wyniosły ponad 26 mln zł, by w roku 2020 osiągnąć kwotę ponad 36 mln zł.

Ryc. 5. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2016-2019.

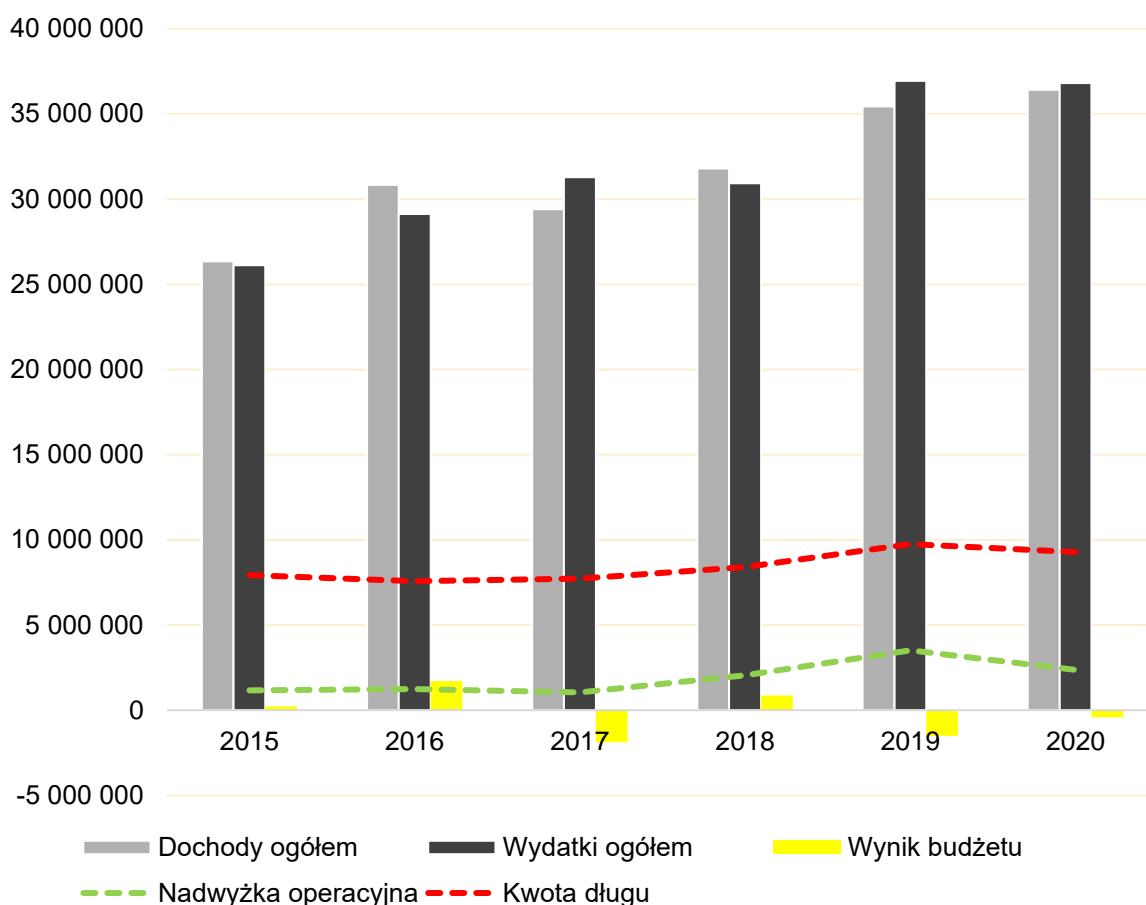
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wraz z wzrostem dochodów budżetu Gminy Złotoryja w analizowanych latach rósł wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca. W 2016 roku było to 4 341,49 zł, a w 2019 roku – 5 011,16 zł, co oznacza, że w przeciągu 4 lat dochody ogółem na 1 mieszkańca wzrosły o 15%.

Na powyższym wykresie przedstawione zostały dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2016-2019. Analizując zestawione dane zauważyć należy, że 2019 r. dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Złotoryja (5 011,16 zł) nieznacznie przewyższyły wskaźniki dla powiatu złotoryjskiego (4 789,29 zł). Nie zmienia to jednak faktu, że wskaźnik dla Gminy Złotoryja w 2019 r. pozostawał niższy niż wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w województwie dolnośląskim o 980,59 zł.

Wykres poniżej przedstawia szczegółowe wykonanie budżetu Gminy Złotoryja w latach 2015-2020. Przedstawiona analiza wykazała, że ostatnie dwa lata zamknięte zostały deficytem budżetowym³ (- 1 500 775,69 zł w 2019 r. i - 405 762,24 zł w 2020 r.), a ostatni dodatni wynik budżetu miał miejsce w 2018 r. i wyniósł 862 693,44 zł.

Ryc. 6. Wykonanie budżetu Gminy Złotoryja w latach 2015-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2020 r. kwota długu Gminy Złotoryja wyniosła ponad 9 mln zł, co stanowiło prawie 25% dochodów ogółem. Warto zwrócić uwagę na kształtowanie się w Gminie nadwyżki operacyjnej, która stanowi

³ Deficyt budżetowy to sytuacja, w której wydatki w budżecie danej instytucji są wyższe niż jej dochody w danym okresie rozliczeniowym (roku budżetowym).

różnicę między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi. W analizowanym okresie, jej średnia wysokość wyniosła 1 894 039,16 zł, co stanowiło 5% dochodów ogółem.

Pomimo stosunkowo niskiego poziomu średniej wartości nadwyżki, w 2019 r. zaobserwowano jej nominalny wzrost w stosunku do roku poprzedniego (o 1 470 307,58 zł), co uznać należy za pozytywny kierunek kształtowania się stanu finansów samorządowych w Gminie Złotoryja.

Struktura dochodów i wydatków

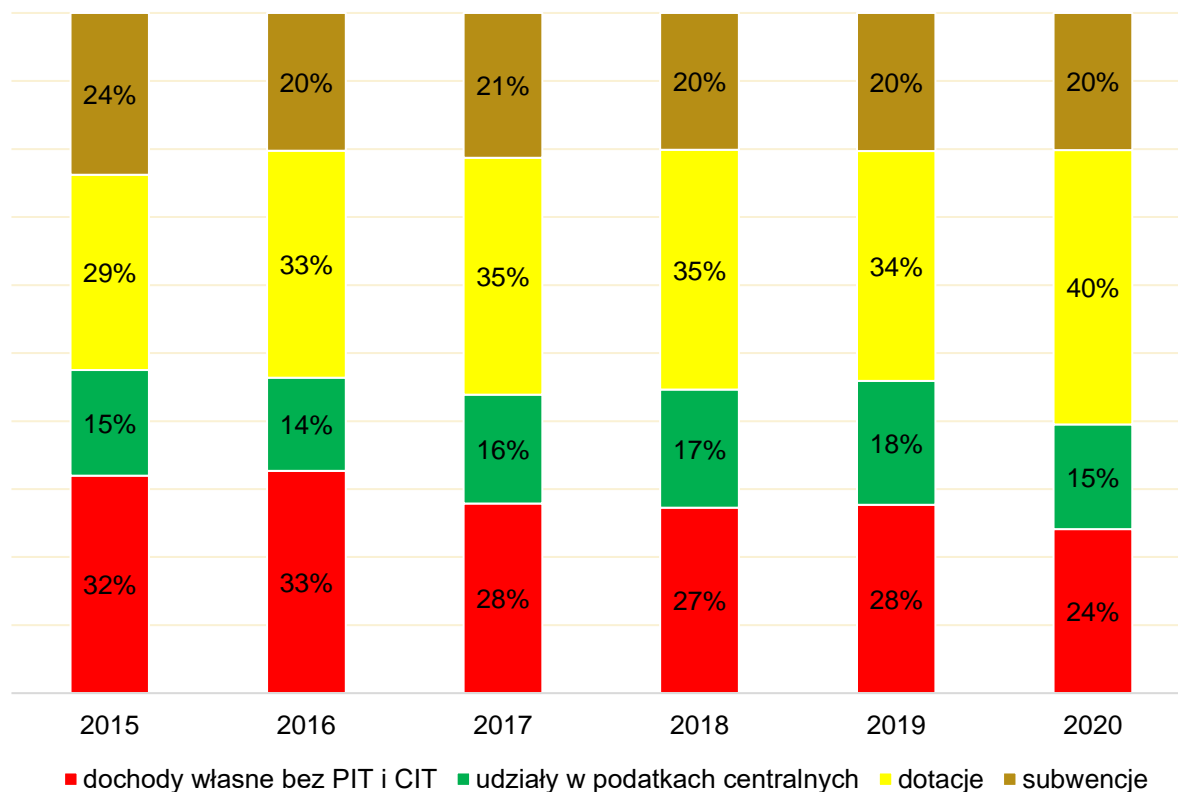
Ze wszystkich źródeł dochodów budżetowych Gminy, najważniejszą część stanowią dochody własne. To na ich podstawie oceniana i kształtowana jest samodzielność finansowa jednostki samorządu terytorialnego. Wśród dochodów własnych wyróżnić należy przede wszystkim podatki oraz opłaty lokalne, co do których Gmina posiada kompetencje w kwestiach wydawania uchwał, na podstawie których decydować może o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z ich tytułu wpływów.

Samodzielność finansowa Gminy objawiająca się m.in. pewną swobodą w zakresie kształtowania dochodów własnych, wpływać może stymulująco na środowisko ekonomiczne i kształtujące je podmioty gospodarcze, co w efekcie oddziałuje bezpośrednio na rozwój lokalny.

Na wykresie poniżej przedstawiona została struktura dochodów Gminy Złotoryja w latach 2015-2020. W analizowanym okresie nominalne wartości dochodów własnych ulegały na przemian zwiększaniu i zmniejszaniu (w 2015 r. – 8 431 862,81 zł, w 2016 r. – 10 068 495,72 zł, w 2017 r. – 8 193 878,55 zł, w 2018 r. – 8 668 430,33 zł, w 2019 r. – 9 816 024,69 zł, w 2020 r. – 8 771 936,99 zł), co przełożyło się na widoczną tendencję, w której udział dochodów własnych Gminy spada ze względu na zwiększający się udział dotacji celowych (głównie ze względu na program Rodzina 500+).

W strukturze dochodów budżetu Gminy najmniejszy udział posiada subwencja ogólna przekazywana przez budżet państwa (w 2020 roku było to 7 347 744 zł, co stanowiło 20% dochodów ogółem budżetu Gminy).

Ryc. 7. Struktura dochodów Gminy Złotoryja w latach 2015-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród dochodów podatkowych budżetu Gminy największe znaczenie odgrywają kwoty wynikające z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych PIT (ponad 5,4 mln zł wpływu w roku 2020), podatek od nieruchomości (ponad 3,7 mln zł), podatek rolny (ponad 2,1 mln zł) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (ponad 300 tys. zł).

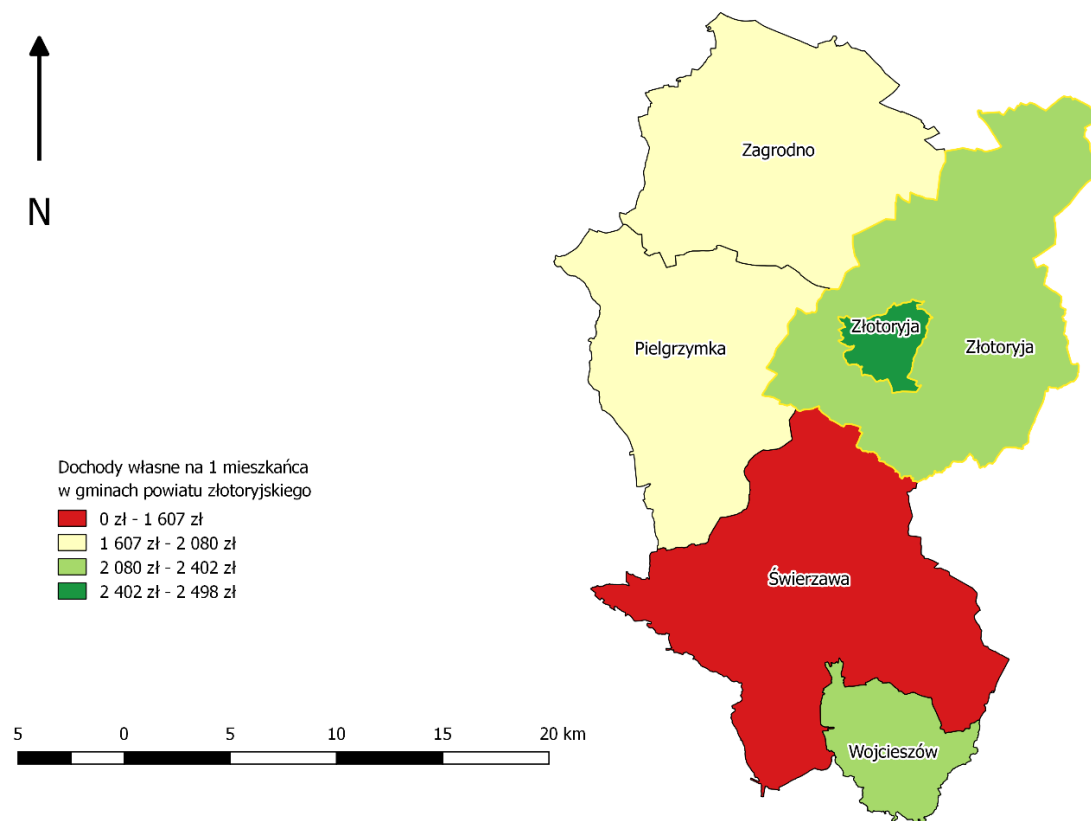
Tab. 4. Dochody podatkowe Gminy Złotoryja w latach 2016-2020.

	2016	2017	2018	2019	2020
PIT	4 126 248,00	4 610 758,00	5 382 325,00	6 062 193,00	5 483 974,00
podatek od nieruchomości	3 566 141,73	3 539 865,33	3 884 413,38	4 075 847,21	3 708 901,94
podatek rolny	2 026 554,91	1 969 314,17	2 000 600,99	2 026 145,23	2 140 684,39
podatek od czynności cywilnoprawnych	242 250,01	188 009,22	230 034,97	272 299,81	343 139,45
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	217 396,01	221 020,90	190 066,79	247 639,80	175 868,40
podatek od środków transportowych	130 240,70	99 546,60	96 314,20	108 131,30	127 780,44
CIT	96 509,23	96 093,49	141 565,68	381 889,51	119 160,18
podatek leśny	80 350,00	80 302,00	83 311,20	80 911,40	82 405,00
wpływy z opłaty skarbowej	7 818,00	7 556,00	7 813,00	9 710,00	8 380,00
podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	1 782,68	1 155,63	1 205,00	567,78	3 007,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Na poniższej rycinie zaprezentowany został wskaźnik dochodów własnych na 1 mieszkańca w Gminie Złotoryja na tle gmin powiatu złotoryjskiego w 2019 r. Zgodnie z analizą, największe dochody własne na 1 mieszkańca w powiecie złotoryjskim, posiada Miasto Złotoryja. Gmina Złotoryja wraz z Gminą Wojcieszów znalazły się w grupie gmin, których dochód własny na 1 mieszkańca mieści się w przedziale między 2 080 zł, a 2 402 zł. Gminą o najniższym wskaźniku dochodów własnych na 1 mieszkańca w powiecie złotoryjskim jest Gmina Świerzawa.

Ryc. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2016-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poza dochodami, strukturę budżetu gminy tworzą również **wydatki**. W 2020 r. działami, w których na realizację zadań, Gmina Złotoryja przeznaczyła największe kwoty były:

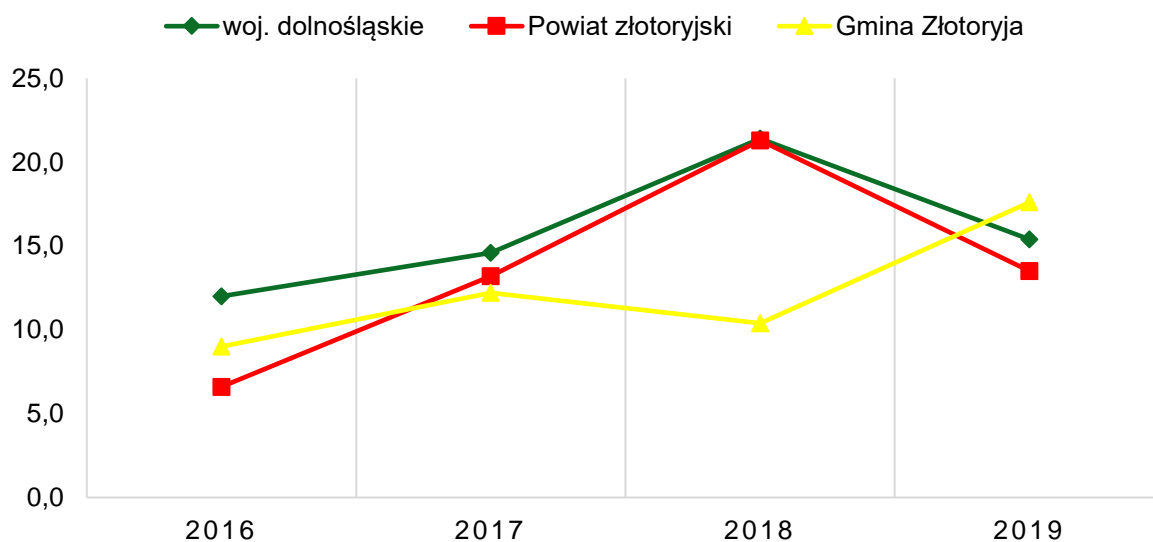
- ♦ Oświata i wychowanie (ponad 10 mln zł)
- ♦ Rodzina (ponad 8 mln zł)
- ♦ Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ponad 2 mln zł)

W ogólnej strukturze wydatków Gminy, największą rolę odgrywają jednak **wydatki bieżące**, które przeznaczane są m.in. na realizację statutowych zadań jednostek budżetowych oraz obsługę długu. W 2020 r. wydatki bieżące z budżetu Gminy Złotoryja wyniosły ponad 31,7 mln zł, co stanowiło ponad 86% wydatków budżetu ogółem.

Na poniższym wykresie, przedstawiony został udział **wydatków inwestycyjnych** w wydatkach ogółem w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2016-2019.

W 2019 roku udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Złotoryja wyniósł 17,96% i był to wynik wyższy niż wartość dla powiatu złotoryjskiego (13,5%) oraz województwa dolnośląskiego (15,4). W analizowanym okresie udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków budżetu Gminy wahał się w przedziale 9-18%.

Ryc. 8. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Złotoryja na tle powiatu złotoryjskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2016-2019.

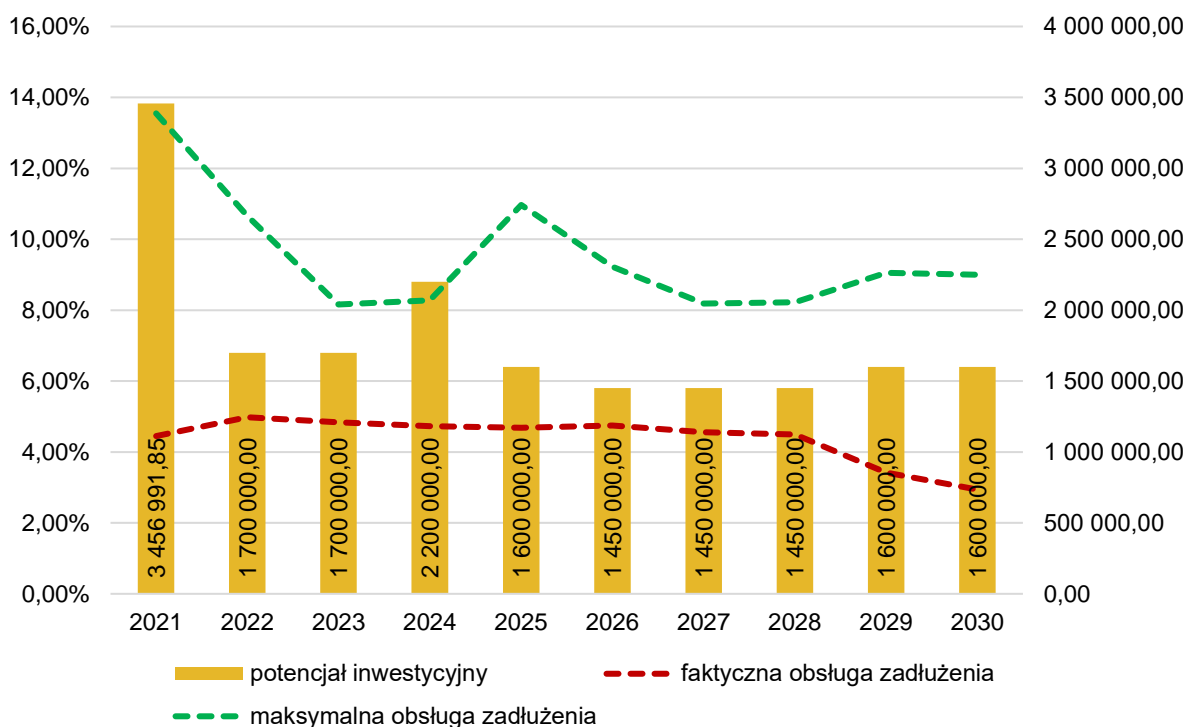
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 zgodnie z Uchwałą nr XXXII/322/2021 Rady Gminy Złotoryja z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Złotoryja.

Ryc. 9. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Złotoryja na lata 2021-2030.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Złotoryja.

Zgodnie z art. 243 Ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Złotoryja pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

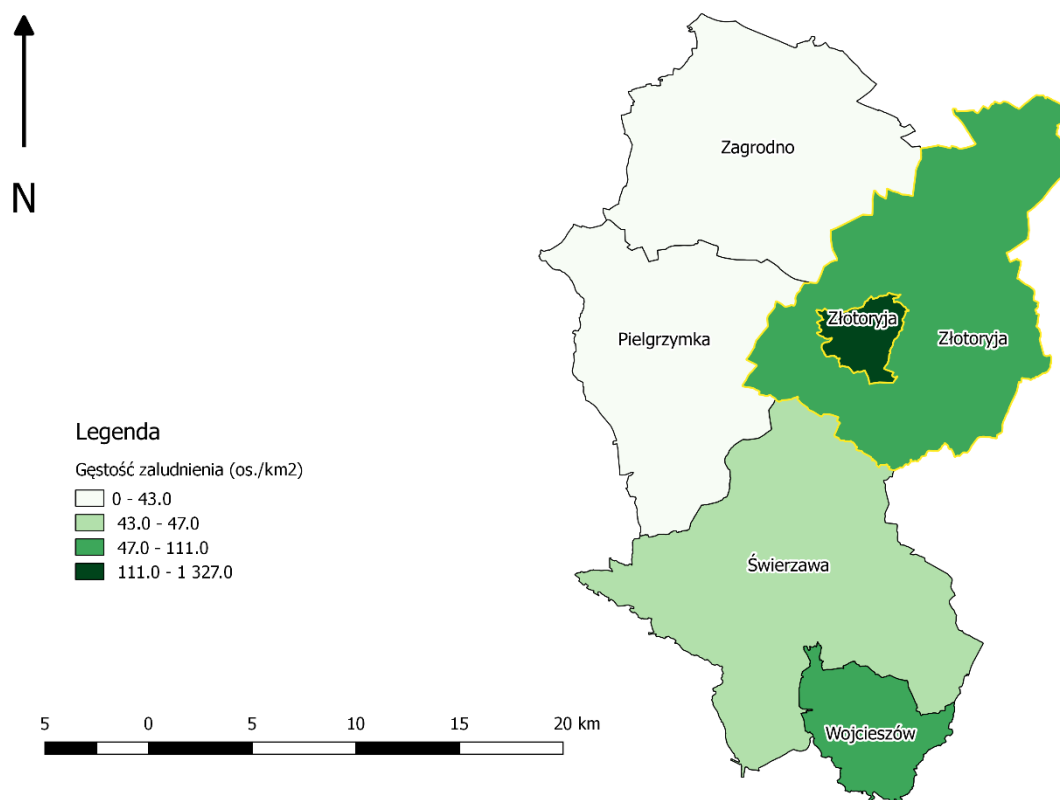
Dodatkowo na powyższym wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie realizacji Strategii (w latach 2021-2030) wyniesie ok. 18, 2 mln zł.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Na koniec 2020 r. w Gminie Złotoryja zarejestrowanych było 6 994 mieszkańców, co stanowiło 16% całkowitej liczby mieszkańców powiatu złotoryjskiego. Odnosząc tę część do powierzchni Gminy gęstość zaludnienia wynosi 48 os./km². Analizując poniższą mapę zauważyć można, że poza Miastem Złotoryja (1 327 os./km²), Gmina Złotoryja wraz z Gminą Wojcieszów charakteryzuje się największą gęstością zaludnienia w powiecie złotoryjskim.

Ryc. 10. Gęstość zaludnienia w powiecie złotoryjskim w 2020 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli przedstawione zostały zmiany liczby ludności w powiecie złotoryjskim w latach 2016-2020. Dokonana analiza pozwala zauważyć, że liczba ludności w Gminie Złotoryja w latach 2016-2020 ulegała powolnemu spadkowi, co przełożyło się na średnią dynamikę zmian na poziomie 99,7%. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że tendencja ta dotyczyła wszystkich gmin powiatu złotoryjskiego, co przełożyło się na ogólny spadek liczby ludności powiatu z 44 381 osób w 2016 r. do 43 038 w roku 2020.

Tab. 5. Zmiany liczby ludności w powiecie złotoryjskim w latach 2016-2020.

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
Powiat złotoryjski	44 381	44 126	43 869	43 490	43 038	100%	99,2%
Złotoryja (miasto)	15 873	15 783	15 655	15 496	15 273	35%	99,0%
Złotoryja (gmina)	7 091	7 066	7 098	7 021	6 994	16%	99,7%
Świerzawa	7 647	7 606	7 552	7 503	7 484	17%	99,5%
Wojcieszów	3 742	3 696	3 676	3 650	3 572	8%	98,8%
Pielgrzymka	4 637	4 628	4 582	4 551	4 509	10%	99,3%
Zagrodno	5 391	5 347	5 306	5 269	5 206	12%	99,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela zawiera analizę przyrostu naturalnego i salda migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa. Zauważyć należy, że w roku 2019 wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców dla Gminy Złotoryja wyniósł -2,83 i był wyższy niż wskaźnik dla powiatu złotoryjskiego i Miasta Złotoryja. Na uwagę zasługuje fakt, że zarówno województwo dolnośląskie, jak i powiat złotoryjski oraz jednostki samorządu terytorialnego należące do powiatu w 2019 r. odnotowały ujemny przyrost naturalny. Jedynie Gmina Zagrodno odnotowała przyrost naturalny na dodatnim poziomie (0,57).

Tab. 6. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja w latach 2015-2019 na tle powiatu i województwa.

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2019 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.	2019 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.
woj. dolnośląskie	-2,00	-0,31	1,70	0,23
Powiat złotoryjski	-3,55	-0,69	-4,70	-0,33
Złotoryja (miasto)	-5,46	-1,51	-5,40	-0,70
Złotoryja (gmina)	-2,83	0,23	-4,70	-1,37
Świerzawa	-4,90	-0,89	-2,40	0,67
Wojcieszów	-3,00	-1,71	-6,80	0,40
Pielgrzymka	-1,09	-0,36	-4,80	0,53
Zagrodno	0,57	1,24	-4,50	-0,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobną tendencję wykazywał wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców. Pomimo dodatniej wartości dla województwa dolnośląskiego, wszystkie gminy powiatu złotoryjskiego w 2019 r. odnotowały ujemne saldo migracji. Wskaźnik dla Gminy Złotoryja w 2019 r. wyniósł -4,70.

Analizując zmianę wskaźnika salda migracji od 2016 r. jedynie gminy Świerzawa (0,67), Wojcieszów (0,40) i Pielgrzymka (0,53) odnotowały wartości dodatnie. W pozostałych jednostkach zmiana wskaźnika przyjęła wartości ujemne. Dla Gminy Złotoryja zmiana wskaźnika salda migracji na 1000 mieszkańców od 2016 r. wyniosła -1,37, co oznacza, że na przestrzeni lat wskaźnik ten coraz bardziej maleje.

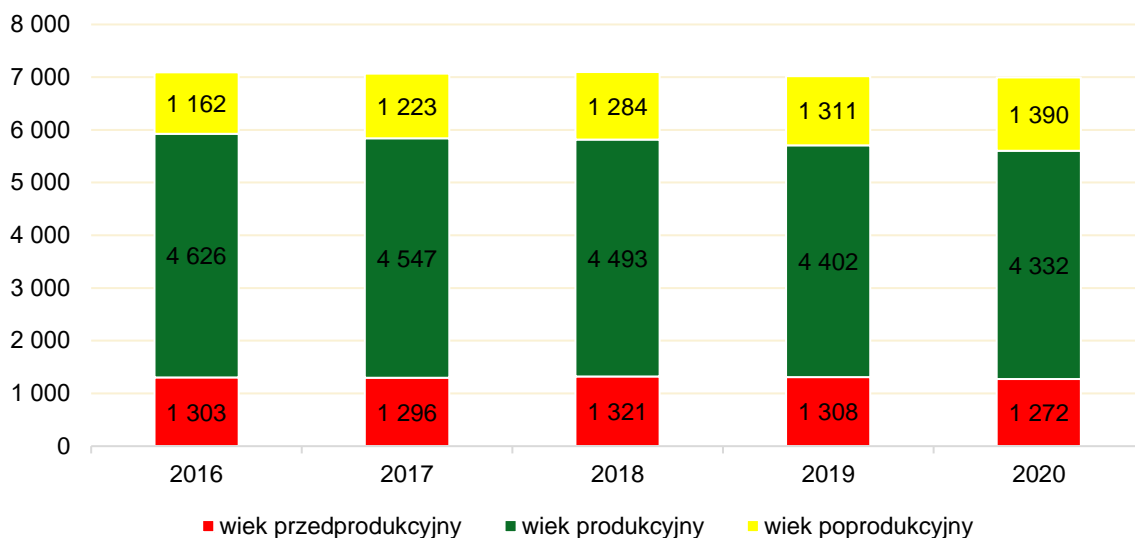
Spadek ludności Gminy Złotoryja analizować należy również w oparciu o strukturę ludności. Poniższy wykres prezentuje procentowy udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie mieszkańców.

Wiek przedprodukcyjny, to wiek, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, najczęściej określany jako wiek 0-17 lat. W Gminie Złotoryja ludność w wieku przedprodukcyjnym utrzymywała się w analizowanym okresie na podobnym poziomie oscylującym w granicach 18-19%. Brak zauważalnej zmiany liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym spowodowany jest m.in. niską dynamiką przyrostu naturalnego.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym, oznacza liczbę osób zdolnych do pracy tzn. dla mężczyzn jest to grupa wieku 18-64 lata, a dla kobiet 18-59 lat. W Gminie Złotoryja udział procentowy ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zmniejszył się. W przeciągu 5 lat procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym spadł z poziomu 65% w 2016 r. do 62% w 2020 r.

Ma to bezpośredni związek ze zwiększaniem liczby osób w wieku poprodukcyjnym tzn. osób, które zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet – 60 lat i więcej. W Gminie Złotoryja liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła z 1 162 w 2016 r. do 1 390 w 2020 r. Przełożyło się to na procentowy wzrost udziału tej grupy w ogólnej liczbie mieszkańców z 16% w 2016 r. do 20% w 2020 r.

Ryc. 11. Struktura ludności w Gminie Złotoryja w latach 2016-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnikiem dobrze obrazującym strukturę ludności danej jednostki, pod kątem liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym, jest wskaźnik nazywany senioralnym obciążeniem demograficznym.

Tab. 7. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Złotoryja w 2015 i 2019 roku.

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2015	2019	dynamika	2015	2019	dynamika
woj. dolnośląskie	15,72	13,38	85%	24,60	29,90	122%
Powiat złotoryjski	15,99	13,73	86%	20,90	27,50	132%
Gmina Złotoryja	16,50	14,05	85%	17,70	23,80	134%

¹ Ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

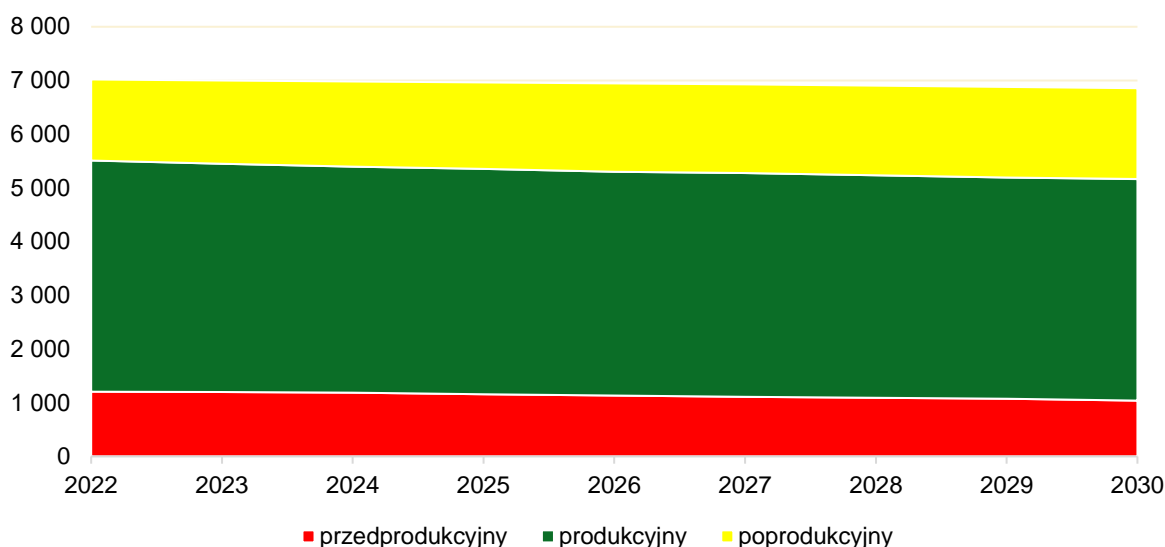
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Trwający proces starzenia się ludności przejawia się zwłaszcza we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym, który opisuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Na podstawie powyższej tabeli należy stwierdzić, że senioralne obciążenie demograficzne dla Gminy Złotoryja przyjmuje niższe wartości niż wskaźnik dla powiatu złotoryjskiego oraz województwa dolnośląskiego.

Warto zauważyć, że wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego dla Gminy Złotoryja w latach 2015-2019 wzrósł z 17,7% do 23,8%. Zwiększającą się wartość wskaźnika ocenić należy jako niekorzystną. Reakcja ze strony władz gminy na zjawisko starzejącego się społeczeństwa będzie wymagała w nadchodzących latach dostosowania działań podejmowanych w ramach polityki senioralnej do aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Wiek kreatywny najczęściej określany jest jako wiek między 25. a 34. rokiem życia, który tworzą osoby mogące przyczynić się do wzrostu siły ekonomicznej jednostki. W Gminie Złotoryja odsetek mieszkańców w tym wieku wyniósł w 2019 r. 14,05%, zmniejszając się tym samym w perspektywie 2015-2019 o 2,45 p.p. W latach 2015-2019 wskaźnik ten utrzymywał tendencję spadkową zarówno dla województwa dolnośląskiego (15,72% w 2015 r. – 13,38% w 2019 r.) jak i dla powiatu złotoryjskiego (15,99% w 2015 r. – 13,73% w 2019 r.)

Ryc. Prognoza liczby ludności dla Gminy Złotoryja na lata 2022-2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030* opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny.

Powyżej zaprezentowana została prognoza struktury ludności Gminy Złotoryja na lata 2022-2030, która opracowana została na podstawie publikacji „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030” wydanej przez Główny Urząd Statystyczny⁴.

Dla Gminy Złotoryja prognoza struktury ludności odpowiada ogólnokrajowym trendom i zakłada wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na rzecz liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. W ciągu prezentowanych 9 lat, prognozuje się, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadnie z 1 208 osób w 2022 r. (17% ludności ogółu) do 1 040 w 2030 r. (15% ludności ogółem).

Spadnie też udział liczby osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności ogółem, który obniży się z 61% w 2022 r. do 60% w 2030 r. Na znaczeniu zyska liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Zwiększy się ona z 1 507 w 2022 r. (21% ludności ogółem) do 1 692 osób w roku 2030 r. (25% ludności ogółem).

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Złotoryja funkcjonują trzy punkty przedszkolne:

1. Punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu,
2. Punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Gierałtowie,
3. Punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rokitnicy

oraz trzy oddziały przedszkolne:

1. Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu,
2. Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Gierałtowie,
3. Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rokitnicy.

Na terenie Gminy Złotoryja nie funkcjonują żłobki gminne.

Tab. 8. Punkty oraz oddziały przedszkolne na terenie Gminy Złotoryja według stanu na rok 2020.

⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html>

Przedszkole	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu	18	1	18	6:30-16:00
Punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Gierałtówcu	19	1	19	6:30-16:00
Punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rokitnicy	13	1	13	6:30-16:00
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu	59	3	19	6:30-16:00
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Gierałtówcu	48	2	24	6:30-16:00
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rokitnicy	13	1	13	6:30-16:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

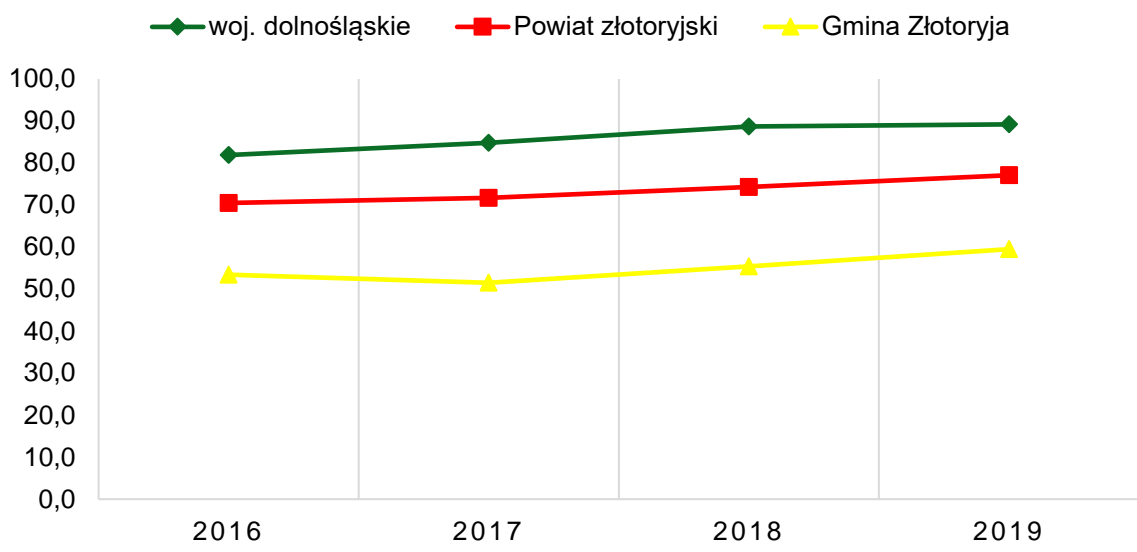
Powyższe zestawienie zawiera dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do ośrodków przedszkolnych wraz z liczbą grup oraz średnią wielkością oddziału i godzinami otwarcia. Największą placówką na terenie Gminy Złotoryja jest oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu, do którego uczęszcza 59 dzieci.

Łącznie, w roku szkolnym 2020/2021, do punktów oraz oddziałów przedszkolnych na terenie Gminy Złotoryja, uczęszczało 170 dzieci. Średnia wielkość grupy dzieci w tych placówkach wahała się od 13 do 24. Obiekty otwarte były od godz. 06:30 do godz. 16.00.

Na wykresie poniżej przedstawiony został odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Złotoryja w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa. Zgodnie z analizą, na terenie Gminy Złotoryja wskaźnik ten ulega powolnemu zwiększeniu.

W 2019 roku 59,5% dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego. I choć tendencję tą należy określić jako pozytywną, to wskaźnik dla województwa dolnośląskiego (89,2 % w 2019 r.) oraz powiatu złotoryjskiego (77,1 %) osiągał wartości znacznie wyższe w porównaniu do Gminy.

Tab. 9. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Złotoryja w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe informacje dotyczące opieki przedszkolnej prowadzonej na terenie gminy Złotoryja. Zgodnie z analizą udział dzieci objętych opieką przedszkolną w latach 2015-2020 nie wykazywał stałej tendencji i wahał się w granicach 73%-83%. Podobna sytuacja dotyczyła liczby dzieci z Gminy Złotoryja, które uczęszczają do przedszkola na terenie innych gmin. Podobnie, wartość ta wzrastała w jednym roku, by w kolejnym ulec zmniejszeniu i oscylowała w granicach 6-10 dzieci. Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy Złotoryja w latach 2015-2020 osiągała niskie wartości. W 2020 r. jedynie troje dzieci z innych gmin uczęszczało do przedszkoli w Gminie Złotoryja.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu gminnym w latach 2015-2020 wyniósł średnio 409,61 zł i był o 227 zł niższy niż średnia wysokość miesięcznej dotacji na dziecko w przedszkolu niepublicznym (637,57 zł). Warto zauważyć, że zarówno miesięczny koszt utrzymania jak i wysokość dotacji wyniosły w 2020 r. najwyższe jak dotąd wartości, osiągając odpowiednio 570,50 zł i 771,65 zł.

Ryc. 3. Szczegółowe dane dotyczące opieki przedszkolnej na terenie gminy Złotoryja

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną	80%	76%	70%	73%	83%	74%
Liczba dzieci z terenu gminy Złotoryja w przedszkolach na terenie innych gmin	9	10	6	11	8	10
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy Złotoryja	1	6	1	2	0	3
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	414,41	348,82	327,07	358,96	437,90	570,50
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	568,49	622,88	550,58	646,88	664,93	771,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Złotoryja.

Edukacja

Na terenie Gminy Złotoryja działają trzy szkoły podstawowe:

1. Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu,
2. Szkoła Podstawowa w Gierałtowie,
3. Szkoła Podstawowa w Rokitnicy.

Tab. 10. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Złotoryja według stanu za 2020 rok.

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba klas	Średnia wielkość klasy	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu	255	14	18	31,16	nie
Szkoła Podstawowa w Gierałtowie	156	11	14	20,80	nie
Szkoła Podstawowa w Rokitnicy	91	8	11	13,38	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach podstawowych działających na terenie Gminy Złotoryja uczyło się łącznie 502 dzieci. Średnia liczba klas na poszczególnych poziomach nauczania wyniosła 11, a średnia wielkość jednej klasy ok. 14.

Żadna ze szkół podstawowych mieszczących się na terenie Gminy Złotoryja nie prowadzi nauczania w zmianowym systemie pracy.

Tab. 11. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Złotoryja w 2020 r.

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa w Gierałtowie	Szkoła Podstawowa w Rokitnicy	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	14	9	25
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna – stan dobry	sala zastępcza	sala gimnastyczna – stan dobry
Pracownie językowe	nie	tak	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	33	17	48
Projektory multimedialne (szt.)	6	7	20
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie	nie
Godziny otwarcia świetlic	7.00-7.30; 11.00-15.00	7.00-7.30; 11.00-15.00	7.00-15.30
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	nie	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	nie	nie	nie
Liczba stypendystów (os.)	31	22	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Wyposażenie szkół podstawowych działających na terenie Gminy Złotoryja przyjmuje zróżnicowany poziom. Żadna ze szkół nie prowadzi klas dwujęzycznych, sportowych ani integracyjnych, nie posiada szafek dla każdego ucznia ani nie została wyposażona w gabinet pielęgniarstwa lub stomatologiczny.

Jedynie Szkoła Podstawowa w Rokitnicy oraz Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu posiadają pracownie językowe. Warto jednak zaznaczyć, że wszystkie placówki wyposażone zostały w komputery do użytku uczniów, projektory multimedialne oraz szkolny monitoring.

Każda ze szkół posiada ponadto salę gimnastyczną – wyjątek stanowi Szkoła Podstawowa w Rokitnicy, która korzysta z sali zastępczej. Analogicznie wygląda kwestia parkingu dla kadry pedagogicznej i rodziców: Szkoła Podstawowa w Rokitnicy nie posiada takiego zaplecza.

Świetlice szkolne czynne są z reguły od 7.00 do 15.00.

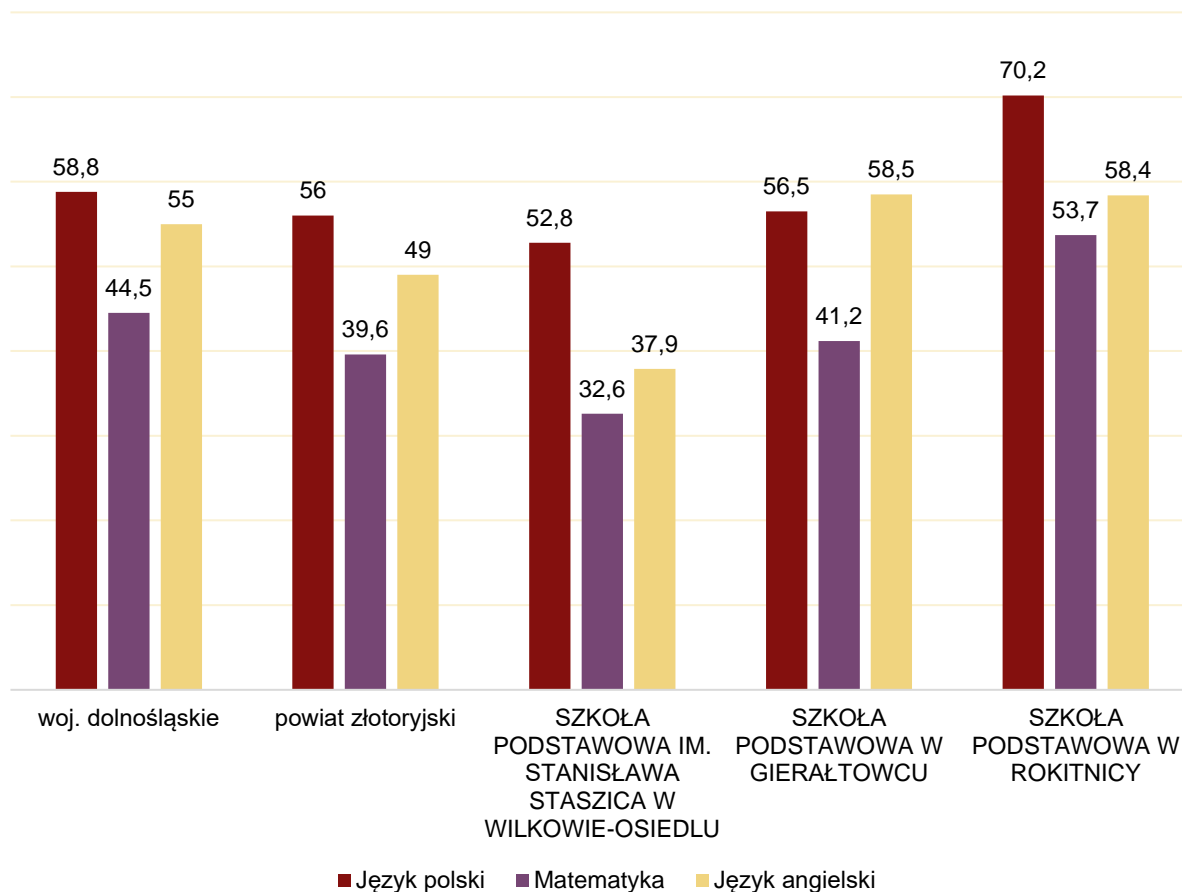
Poziom kształcenia w szkołach zlokalizowanych na terenie Gminy Złotoryja obrazują wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Złotoryja w 2020 roku na tle powiatu i województwa.

Średnie wyniki osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy z języka polskiego były zbliżone do średniej dla powiatu i województwa. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Szkoła Podstawowa w Rokitnicy, której średnia wyników z języka polskiego znacznie przewyższyła średnie dla powiatu i województwa.

Najniższe wyniki odnotowali uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Wilkowie-Osiedlu, których średnie wyniki były niższe niż wyniki pozostałych szkół, powiatu oraz województwa. Niepokojące okazują się średnie wyniki z egzaminu z matematyki, zgodnie z którymi uczniowie nie przekroczyli średniego progu zdawalności.

Ryc. 12. Wyniki egzaminu ósmoklasisty (%) w szkołach w Gminie Złotoryja w 2020 roku na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Wrocław.

Należy jednak zwrócić uwagę, że bezpośredni wpływ na wyniki egzaminu ósmoklasisty we wszystkich szkołach podstawowych w Polsce, miała pandemia koronawirusa (SARS-Cov-2). Nauczanie w szkołach, a także przygotowania do egzaminów, odbywały się w formie zdalnej – co okazało się nie być wystarczająco efektywne.

Ryc. 12. Uczniowie w szkołach na terenie innych gmin.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy	619	622	568	553	506	502
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin	73	56	103	89	73	81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Analizując powyższą tabelę zauważyć możemy, że liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Złotoryja, od 2015 roku spadła z poziomu 619 uczniów do 502 w 2020 r. Z kolei liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin wyniosła średnio 79 uczniów i nie wykazywała stałej tendencji.

Kultura i sport

Na terenie Gminy Złotoryja działa Centrum Kultury i Biblioteka Gminy Złotoryja, z siedzibą w budynku świetlicy wiejskiej w Jerzmanicach – Zdroju 68 A, których zadaniem jest szerzenie, rozpowszechnianie, a także przygotowywanie i aktywizowanie społeczeństwa do uczestnictwa w kulturze, tworzenia jej treści i poszerzania wiedzy z zakresu kulturowo-edukacyjnego.

Do głównych aktywności Centrum Kultury i Biblioteki Gminy Złotoryja należą m.in.: udostępnianie księgozbioru, promocja czytelnictwa, konkursy czytelnicze, a także zajęcia integracyjne, gry i zabawy taneczne. W wybranych obiektach prowadzone są także zajęcia z pierwszej pomocy przedmedycznej, robotyki, warsztatów historycznych czy warsztatów kulinarnych.

Do najciekawszych projektów zrealizowanych na terenie Gminy Złotoryja w latach 2015-2019 należą: Bike Maraton, Puchar Wójta (piłka nożna), Puchar Przewodniczącego (piłka nożna), Wyścig Kolarski "O puchar Wójta Gminy Złotoryja", bieg "Szalona Siódemka" oraz Narodowe Czytanie "Konkursy - Czytelnicze".

Na terenie Gminy znajduje się łącznie sześć boisk piłkarskich (niepełnowymiarowych) w miejscowościach: Wilków-Osiedle, Rokitnica, Prusice, Nowa Wieś Złotoryjska, Jerzmanice-Zdrój oraz Lubiatów. Ponadto w Wilkowie-Osiedlu położone jest boisko piłkarskie Orlik oraz Otwarta Strefa Aktywności.

Wśród klubów działających na terenie gminy i/lub zrzeszających mieszkańców wymienić należy:

- „Iskra” Jerzmanice-Zdrój,
- „Wilkowianka” Wilków,
- „Lechia” Rokitnica,
- „Przyszłość” Prusice,
- „Huragan” Nowa Wieś Złotoryjska,
- „Lubiatowianka” Lubiatów,
- UKS „Żak” Gierałtowiec,
- MUKS „Gwarek Wilków”,
- Kaczawski Klub Siatkarski „Ren-But” Złotoryja,
- Złotoryjskie Towarzystwo Akrobatyczne „AURUM”.

W Gminie Złotoryja funkcjonuje aż 20 świetlic wiejskich. Corocznie, sukcesywnie poprawiany jest stan techniczny i standard pomieszczeń świetlicowych oraz uzupełniane jest ich wyposażenie. Obecnie w każdej świetlicy znajdują się gry planszowe, stoliki, stoły do tenisa. W większych miejscowościach dokonano zakupu stołów do piłkarzyków i stołów do bilarda.

W 2020 r. świetlice te do momentu epidemii koronawirusa organizowały m.in.: zajęcia integracyjne dla dzieci i młodzieży, gry, zabawy taneczne oraz spotkania towarzyskie dla dorosłych. Od marca większość obiektów pozostaje zamknięta.

Świetlice w Gierałtowie, Rokitnicy, Jerzmanicach-Zdroju, Wilkowie-Osiedlu, Lubiatowie, Prusicach i Ernestynowie przystosowane są do organizacji wesel i innych uroczystości rodzinnych. Pomieszczenia świetlicy wynajmowane są odpłatnie.

Zaznaczyć należy, że Gmina Złotoryja posiada produkt lokalny wyróżniający Gminę wśród innych gmin, którym jest Piernik Artystyczny "Pierniki Martyny" – wykonywane przez Pracownię Piernika Artystycznego z siedzibą w Wilkowie. Produkt uzyskał certyfikat jakości Gór i Pogórza Kaczawskiego, czyli Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów.

Liczba zabytków z terenu Gminy Złotoryja ujętych w rejestrze zabytków wynosi 41. Gmina nie posiada Gminnej Ewidencji Zabytków.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy nie został zlokalizowany komisariat policji. Nie funkcjonuje również Straż Gminna.

Swoją siedzibę mają za to Ochotnicza Straż Pożarna w Prusicach znajdująca się pod numerem 16B oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Wysocku, położona pod adresem Wysocko 11A. Obydwie jednostki ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Największe zagrożenia na terenie gminy tożsame są z zagrożeniami dla całego powiatu złotoryjskiego. Statystyki dotyczące popełnianych w 2019 r. przestępstw z zaznaczeniem ich udziału na terenie Gminy Złotoryja wyglądają następująco:

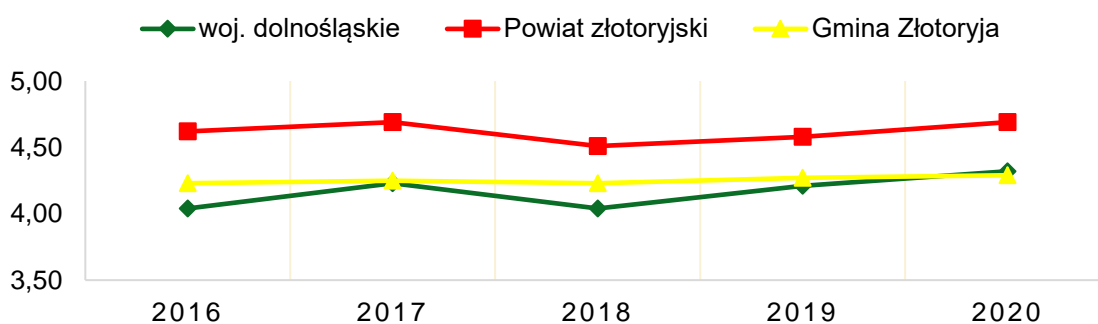
kradzieże z włamaniem – 26,1%	liczba kolizji drogowych – 75
kradzieże samochodów – 22,2%	liczba przestępstw o przeciwdziałaniu narkomanii (posiadanie) – 11
kradzieże mienia – 12,5%	liczba wypadków drogowych – 5
uszkodzenia i zniszczenia mienia – 9,6%	liczba przestępstw o przeciwdziałaniu narkomanii (uprawa) – 2
bójki, pobicia i uszkodzenia ciała – 6,67%	

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Złotoryja swoją działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Ich przedmiotowa działalność najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu sportu, kultury, oświaty, rekreacji, edukacji historycznej oraz religii. Głównymi zadaniami organizacji pozarządowych jest kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, promocja działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej i kulturalnej, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz dbanie i zachęcanie do poznawania zasobów dziedzictwa kulturowego. Zadanie te realizowane są za pomocą spotkań edukacyjnych, pogadanek, akcji tematycznych, warsztatów zajęciowych oraz innych zorganizowanych wydarzeń.

Poniższy wykres prezentuje liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja na tle porównywanych jednostek.

Ryc. 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Złotoryja na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik ten dla Gminy Złotoryja w analizowanych latach 2016-2020 utrzymywał się na podobnym poziomie (w roku 2016 – 4,23%, w 2020 r. – 4,29%), będąc jednocześnie wyższym niż wskaźnik dla województwa, jednak znacznie niższym niż wskaźnik dla powiatu.

Wśród najważniejszych stowarzyszeń i związków międzygminnych, których gmina jest członkiem wymienić należy:

- ♦ **Związek Gmin Wiejskich RP** – podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Działania ZGW RP są prowadzone na wielu płaszczyznach. Dotyczą zarówno negocjacji z Rządem, konsultacji w Parlamencie, wymiany doświadczeń pomiędzy członkami, jak i działań w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin wiejskich.
- ♦ **„Stowarzyszenie Kaczawskie”** – celem organizacji jest budowanie trwałej, partnerskiej współpracy pomiędzy ludźmi, instytucjami i przedsiębiorcami. Stowarzyszenie Kaczawskie zajmuje się edukacją ekologiczną (w szczególności edukacją na temat georóżnorodności i bioróżnorodności Gór i Pogórza Kaczawskiego), promocją zrównoważonej turystyki oraz lokalnej wytwórczości (rękodzieła i produktów spożywczych).
- ♦ **„Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”** – celem Partnerstwa Kaczawskiego jest realizacja programu „Leader”, który zakłada wspieranie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich. Środki na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) będą przeznaczone dla mieszkańców i podmiotów z obszaru naszej LGD na podnoszenie kwalifikacji i poziomu aktywności naszych mieszkańców oraz tworzenie nowych firm i rozwój istniejących, a tym samym tworzenie nowych miejsc pracy, a także wykorzystanie i zachowanie lokalnych zasobów do poprawy jakości życia i atrakcyjności obszaru Krainy Wygasłych Wulkanów.
- ♦ **Stowarzyszenie "Rzeczpospolita Samorządna"** – zajmujące się wspieraniem rozwoju społecznego, gospodarczego, kulturowego i turystycznego, integracją wspólnot lokalnych, promocją oraz realizacją wspólnych interesów JST wchodzących w skład stowarzyszenia

Ogromne znaczenie dla rozwoju lokalnego mają także partnerzy społeczni, gospodarczy i kulturalni Gminy Złotoryja, jakimi są:

- ♦ Towarzystwo Miłośników Ziemi Złotoryjskiej
  - ZADANIA: Dokumentowanie i kultywowanie historii ziemi złotoryjskiej np. współpraca przy organizacji uroczystości i wydarzeń historycznych, wydawanie publikacji o historycznych i promujących walorach Gminy.
- ♦ LZS-y, MUKS "Gwarek" Wilków, UKS "Żak" Gierałowiec
  - ZADANIA: współpraca przy realizacji zadań własnych Gminy z zakresu kultury fizycznej, promocja sportu i zdrowego stylu życia, współpraca i pomoc przy organizacji imprez kulturalnych i sportowych.
- ♦ Fundacja Animus
  - ZADANIA w zakresie: pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, ochrony i promocji zdrowia, a także działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz inne podmioty.
- ♦ OSP w m. Prusice i Wysocko

- ZADANIA: współpraca w celu zapewnienia ochrony przeciwpożarowej, ochrony mienia i życia mieszkańców na terenie gminy, współpraca i pomoc przy organizacji imprez kulturalnych i sportowych.
- ◆ Fundacja Powiatu Mogileńskiego i Gmina Jeziora Wielkie
  - Gmina Złotoryja podpisała list intencyjny o nawiązaniu współpracy w dziedzinie kultury, nauki, sportu, rekreacji i wypoczynku oraz działalności rolniczej i produkcyjnej.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy Złotoryja usługi z zakresu opieki zdrowotnej świadczą:

- ✓ Ośrodek Zdrowia w Wilkowie-Osiedlu,
- ✓ Gminny Ośrodek Zdrowia w Gierałtowie,
- ✓ Ośrodek Zdrowia w Rokitnicy.

Najbliższa stacja pogotowia znajduje się w Szpitalu Powiatowym im. A. Wolańczyka w Złotoryi, ul. Hoża 11.

Gmina Złotoryja nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień (ospa, grypa itp.); współpracuje jednak z innymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych obejmujących badania USG piersi i mammografii .

Podmiotem wykonującym zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi mający siedzibę przy Al. Miłej 4, utworzony na mocy uchwały Nr VII/34/92 Rady Gminy w Złotoryi z dnia 30 listopada 1992 r.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej⁵ do zadań własnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należy udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych, a także zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych i dożywianie dzieci.

Poza zadaniami własnymi, Gmina realizuje też zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej. Przykładem takiego typu zadań jest organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Środki na realizację i obsługę zadań, o których mowa wyżej zapewnia budżet państwa.

Poniższy wykres przedstawia wskaźnik dotyczący beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej przypadających na 10 tys. ludności w Gminie Złotoryja na tle porównywanych jednostek.

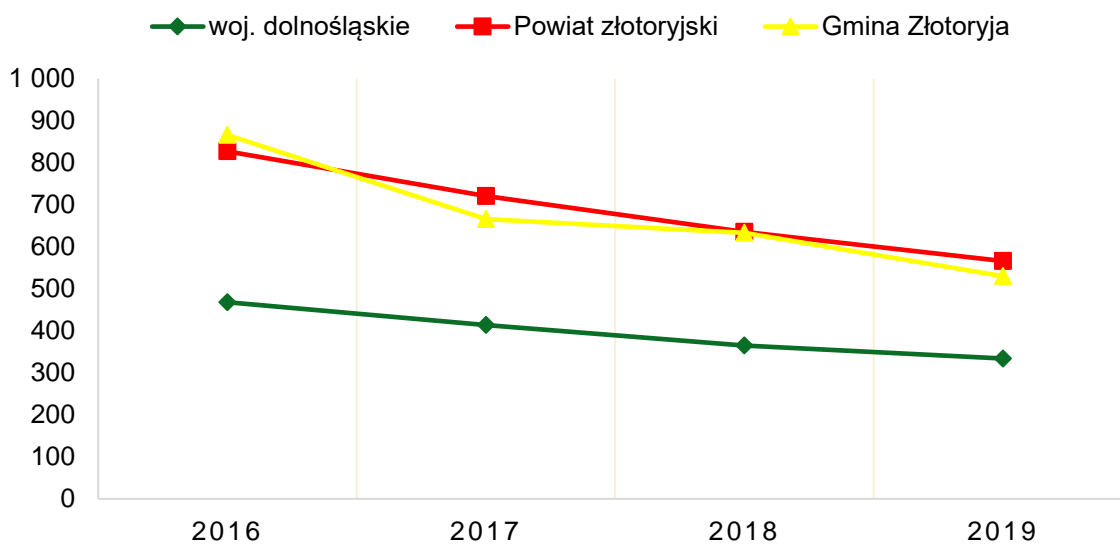
Zgodnie z analizą, liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Złotoryja przyjmuje od 2016 r. tendencje spadkową, która charakterystyczna jest także dla pozostałych

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U.2020.0.1876)

analizowanych jednostek. Niemniej, wskaźnik dla Gminy Złotoryja nieustannie osiąga wartości wyższe niż dane dla województwa i porównywalne z danymi dla powiatu.

Na przestrzeni lat 2016-2019 wskaźnik ten dla Gminy Złotoryja spadł z 866 osób w 2016 r. do 530 w 2019 r. Oznaczać może to, że działania w ramach polityki społecznej podejmowane przez Gminę Złotoryja przynoszą zakładane rezultaty i w sposób pozytywny przyczyniają się do usamodzielnienia beneficjentów oraz poprawy ich jakości życia.

Ryc. 14. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Złotoryja na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Złotoryja rozpoczyna prace nad prowadzeniem polityki mieszkaniowej. Odpowiednie przyjęcie uchwał planowane jest na trzeci kwartał 2021 r. Do tego czasu zainteresowane osoby skorzystać mogą z 235 mieszkań socjalnych oraz 24 mieszkań komunalnych. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne w Gminie Złotoryja wynosi 2 lata.

Tab. 12. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Złotoryja w latach 2016-2020.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań socjalnych	290,00	258,00	265,00	257,00	235,00
Liczba mieszkań komunalnych	30,00	26,00	29,00	36,00	24,00
Liczba mieszkań wspomaganych	-	-	-	-	-
Liczba mieszkań chronionych	-	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030 – konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Złotoryja na lata 2021-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą za planować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						

Dostępność usług na terenie Gminy?							
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?							
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?							
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?							
Środowisko i przestrzeń							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Estetykę swojej gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							
Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie gminy?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Stan dróg w gminie?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Jakość sieci gazowej?							
Dostęp do Internetu w gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność turystyczną gminy?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							

Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja miasta
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką Gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat 56-65 lat
 powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna
 emeryt / rencista inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem Gminy nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I

WZROST GOSPODARCZY GMINY ŻŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO, ŚRODOWISKOWEGO I PRZYRODNICZEGO GMINY ŻŁOTORYJA	Podjęcie działań służących rozbudowie bazy agroturystycznej (w tym bazy noclegowej i gastronomicznej) umożliwiającej turystom sprawny i atrakcyjny pobyt na terenie Gminy.				
	Intensyfikacja działań promocyjnych Gminy zakładająca poszerzenie kanałów promocyjnych i otwarcie się na nowe formy marketingu terytorialnego.				
	Promocja i upowszechnienie informacji o zasobie dziedzictwa lokalnego Gminy Żłotoryja, w tym najcenniejszych obiektów zabytkowych.				
	Opracowanie i organizacja cyklicznych imprez sportowych (kulturalnych) będących wizytówką Gminy Żłotoryja i gwarantujących rozpoznawalność Gminy w regionie.				
	Wykorzystanie potencjału turystycznego Rezerwatu Przyrody Nieożywionej „Wilcza Góra” zakładające rekultywację obszaru w kierunku rekreacyjno-dydaktycznym.				
	Wykorzystanie potencjału Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów.				

CEL STRATEGICZNY I

WZROST GOSPODARCZY GMINY ŻŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
POPRAWA STANU I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ GMINY ŻŁOTORYJA	Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej wraz z budową oraz modernizacją infrastruktury towarzyszącej.				
	Współpraca z Zarządem Powiatowym i Zarządem Województwa celem osiągnięcia poprawy stanu i dostępności infrastruktury technicznej Gminy Żłotoryja.				
	Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej infrastruktury sieciowej, w tym infrastruktury wodnej, kanalizacyjnej i wodociągowej.				
	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej zakładający budowę nowych, a także modernizację istniejących oczyszczalni ścieków.				
	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej zakładającej m.in. budowę nowych ujęć wody na terenie Gminy Żłotoryja.				
	Wzmocnienie współpracy z Polską Spółką Gazownictwa (PSG) służące dalszej gazyfikacji Gminy Żłotoryja.				
	Rozwój usług teleinformacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem usług światłowodowych, świadczonych dla mieszkańców Gminy Żłotoryja.				
	Budowa sieci przesyłowej.				
	Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej				

CEL STRATEGICZNY I

WZROST GOSPODARCZY GMINY ŻŁOTORYJA OPARTY NA POTENCJALE ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH REGIONU ORAZ ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GMINY ŻŁOTORYJA W REGIONIE POPRZECZ ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ	Rozwój systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.				
	Uruchomienie na terenie Gminy Żłotoryja zbiorowego transportu publicznego.				
	Rozwój obecnych oraz powstawanie nowych przedsiębiorstw o pozarolniczym charakterze działalności.				
	Stworzenie kompleksowego systemu zachęt dla zakładania działalności gospodarczej, zakładającego m.in. zwolnienia i ulgi podatkowe.				
	Opracowanie aktualnego i zintegrowanego systemu dokumentów strategicznych Gminy Żłotoryja.				
	Wyznaczenie oraz uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych				

CEL STRATEGICZNY II
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE
GMINY ŻŁOTORYJA USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
PODJĘCIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO CIĄGŁEGO ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM TAKŻE DZIECI DO LAT 3.	Budowa Żłobka Gminnego zapewniającego wzrost liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.				
	Powstanie Przedszkola Gminnego gwarantującego upowszechnienie edukacji przedszkolnej wśród najmłodszych mieszkańców Gminy Żłotoryja.				
	Rozwój infrastruktury sportowej dedykowanej dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia.				
	Opracowanie i wdrożenie szerokiej oferty zajęć dydaktycznych i edukacyjnych wspomagających rozwój psychofizyczny, edukacyjny i psychomotoryczny dzieci i młodzieży.				
	Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży, angażującej wykorzystanie istniejącej infrastruktury.				
	Modernizacja infrastruktury oraz doposażenie bazy oświatowej.				

CEL STRATEGICZNY II
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE
GMINY ZŁOTORYJA USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
UDOSKONALENIE OFERTY ŚWIADCZONYCH USŁUG SPOŁECZNYCH, Z UWZGLĘDNIENIEM SYTUACJI OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Utworzenie na terenie Gminy Złotoryja Klubu Senior+				
	Zaangażowanie Kół Gospodyń Wiejskich w proces kształtowania kapitału społecznego, z jednoczesnym wykorzystaniem możliwości i potencjału świetlic wiejskich zlokalizowanych na terenie Gminy Złotoryja.				
	Opracowanie i wdrożenie oferty kulturalnej zakładającej organizację wycieczek, wyjazdów i podróży, dostosowanej do mieszkańców w każdej grupie wiekowej.				
	Upowszechnienie oferty zajęć prowadzonych w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku służące zwiększeniu zainteresowania wśród seniorów i osób starszych.				
	Zwiększenie dostępności usług specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym także pomocy psychologicznej, dedykowanej mieszkańcom Gminy Złotoryja.				
	Wsparcie działań zmierzających do upowszechnienia tzw. „pomocy sąsiedzkiej” oraz promocja wolontariatu skupionego na niesieniu pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami.				
	Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami poprzez realizację programów profilaktyczno-zdrowotnych.				

	Budowa mieszkań socjalnych i komunalnych				
	Remont i doposażenie Gminnych Ośrodków Zdrowia (Gierałowiec, Rokitnica, Wilków-Osiedle)				
	Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w dostępności do budynków użyteczności publicznej.				

CEL STRATEGICZNY II
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH NA TERENIE
GMINY ZŁOTORYJA USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
WZBOGACENIE OFERTY SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB SPOŁECZNOŚCI WIELOPOKOLENIOWEJ	Rozwój i wzrost dostępności niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej.				
	Stworzenie spójnego systemu ścieżek spacerowo-dydaktycznych promujących aktywny wypoczynek połączony z odkrywaniem i poznawaniem historii Gminy Złotoryja.				
	Podjęcie przez władze samorządowe działań zmierzających do stworzenia dogodnych i atrakcyjnych warunków dla prowadzenia działalności gastronomicznej, w tym kawiarenek, restauracji, kawiarni i kafejek.				
	Organizacja imprez sportowych i kulturalnych mających na celu zachęcenie do integrującego i aktywnego spędzania czasu wolnego w Gminie Złotoryja.				
	Wsparcie działań zmierzających do wzmocnienia i rozwoju działalności Kół Gospodyń Wiejskich.				
	Budowa oraz modernizacja infrastruktury kulturalnej z jednoczesnym zwiększeniem usług kulturalnych.				
	Budowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej wraz z wyposażeniem sprzętu sportowego.				

CEL STRATEGICZNY III
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA
PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH UPORZĄDKOWANIU PUBLICZNEJ PRZESTRZENI GMINNEJ	Podjęcie działań zmierzających do pokrycia 100% powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego				
	Dokonanie aktualizacji przestarzałych i nieaktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	Sporządzenie zgodnej ze stanem faktycznymi i realnymi potrzebami aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego				
	Dokonanie czytelnego wyznaczenia obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy Złotoryja				
	Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji służącego wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów Gminy				
	Podniesienie poziomu estetyki obiektów publicznych i przestrzeni publicznej.				
	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.				

CEL STRATEGICZNY III
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA
PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
PODJĘCIE DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH ADAPTACJĘ GMINY ŻŁOTORYJA DO ZACHODZĄCYCH ZMIAN KLIMATYCZNYCH	Dokonanie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej zapewniającej poprawę efektywności energetycznej Gminy.				
	Podjęcie działań zmierzających do promocji i upowszechnienia wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych Gminy Żłotoryja				
	Edukacja mieszkańców Gminy Żłotoryja zapewniająca kompleksowe poznanie zasad ekologii, recyklingu, właściwej gospodarki odpadami oraz rozsądnego gospodarowania wodą oraz energią elektryczną.				
	Wsparcie działań popularyzujących korzystanie z odnawialnych źródeł energii				
	Prowadzenie działań adaptacyjnych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Żłotoryja				
	Przeciwdziałanie suszom i okresowym powodziom w regionie poprzez instalacje zbiorników małej retencji na terenie Gminy Żłotoryja				
	Termomodernizacja budynków zasobów komunalnych.				
	Utylizacja azbestu z budynków mieszkalnych i gospodarczych na terenie gminy.				

CEL STRATEGICZNY III
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO WSPIERAJĄCA
PROCES ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	PLANOWANY TERMIN WYKONANIA	FAKTYCZNY TERMIN WYKONANIA	WYKONANIE (TAK/NIE)
POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW GMINY ŻŁOTORYJA POPRZEC PRZYJAZNE DLA ŚRODOWISKA DZIAŁANIA INFRASTRUKTURALNE	Wyposażenie przestrzeni gminnej w energooszczędne instalacje oświetlenia drogowego.				
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez budowę bezpiecznych przejść.				
	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) gwarantującego bezpieczne składowanie wybranych frakcji odpadów komunalnych.				
	Budowa ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Gminy Żłotoryja.				
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i ich mienia poprzez montaż systemu monitoringu wizyjnego na terenie Gminy Żłotoryja.				
	Wyposażenie przystanków autobusowych w bezpieczne zatoki autobusowe gwarantujące bezpieczeństwo podczas wsiadania i wysiadania z pojazdu.				
	Modernizacja bazy i sprzętu ochotniczych Straży Pożarnych służących bezpieczeństwu publicznemu.				